

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

V. zvezek.

V Ljubljani, maj 1915.

XXXII. letnik.

Katehetika.

(Spisal dr. Fr. Ušeničnik.)

(Nadaljevanje.)

4. O uporabi in vaji pri biblični katehezi veljajo ista načela kakor pri katekizmu.

Kdaj naj se kažejo slike, o tem smo govorili v § 2. tega poglavja. Nekateri pomožne knjige za kateheta: G. Mey, Vollständige Katechesen für die untere Klasse der kath. Volksschule.¹³ Freiburg i. Br. 1911. (Prva izdaja l. 1871.) — H. Stieglitz, Ausgeführte Katechesen über die kathol. Glaubenslehre.⁶ Kempten 1911; Ausgeführte Katechesen über die kathol. Sittenlehre.⁵ Kempten 1910; Ausgeführte Katechesen über die kathol. Gnadenlehre.⁴ 2. T. Kempten 1911. — J. Nist, Katechetische Skizzen zunächst für ungeteilte und zweiteilige Landschule. Kempten 1906; Methodisch ausgeführte Katechesen über den Glauben.² Paderborn 1910; Ausgeführte Katechesen über die Gebote Gottes für das dritte Schuljahr.⁴ Paderborn 1912; Methodisch ausgeführte Katechesen über die hl. Sakramente.² Paderborn 1910. — J. Pichler, Katholische Volksschulkatechesen.³ 3 Teile. Wien 1909—1910. — E. Gürtler, Vollständige Katechen für das erste Schuljahr.⁵ Graz 1910. — Kateheze za prvence. Priprava za prvo spoved, za prvo sv. obhajilo in za birmo. Izdalo Društvo slovenskih katehetov, V Ljubljani 1914. — Iv. Križanič, Razlaga novega Velikega katekizma. 2 dela. V Mariboru 1899, 1901 (v knjigi ni katehez z metodično enoto, ampak, kakor že naslov pove, se sintetično razlaga vprašanje za vprašanjem). — Za nižjo skupino je A. Kržič priobčil celo vrsto katehez v »Krščanskem Detoljubu«, v letniku VI.—XII. (l. 1893.—1903.); kateheze, žal, niso ponatisnjene in zato so le malokomu dostopne.

Za zgodbe sv. pisma: F. J. Knecht, Praktischer Kommentar zur Biblischen Geschichte.²² Freiburg i. Br. 1910. — A. Kržič, Priprave za biblične kateheze, v »Voditelju«, v letniku I.—VII. (l. 1898.—1904.).

§ 6. Učna oblika. Katehetski jezik.

Učna oblika. 1. V didaktiki ločijo dvojno učno obliko: a) **kroamatično** in b) **erotematično**.¹ Učitelj namreč ali bolj sam govori in učenci poslušajo, ali pa učence bolj izprašuje in izpraševaje poučuje. Katehet združuje obojno učno obliko. Sam mora govoriti in učenci poslušajo, kadar jim podaje

¹ ἀποδοῦμαι poslušam; ἐρωτάω vprašujem.

nov o resnico, pripoveduje novo zgodbo ali nov nauk iz katekizma; uprav tako govori sam, kadar hoče geniti srca in vzbuditi v volji trdne sklepe. Izprašuje pa učence, da z vprašanji budi pazljivost v njih, da jih pritegne k sodelovanju, da se uveri, koliko so razumeli, koliko si zapomnili, koliko se naučili.

Po tem načelu uporabljaj katehet pri posameznih delih kateheze izmenoma eno in drugo učno obliko, kakor to bolje ustreza didaktičnemu in vzgojnemu cilju kateheze. V u v o d u naj redno z nekaterimi vprašanji o tem, kar učenci že znajo, preide k novi tvarini. Dobro odbrano vprašanje časih tudi zadoščuje, da se vzbudi zanimanje v učencih. Ko je p o d a l novi nauk v obliki zgodbe ali konkretnega opisa, izpraševaje ponovi podano tvarino. Pri tvorbi pojmov mora glavno delo opraviti katehet sam; otroci, vsaj v nižji in srednji skupini, redno tega ne zmorejo, da bi iz konkretne forme izluščili splošen pojem ali iz konkretnega dejstva posneli obče načelo. Dasi pa nove pojme razvija katehet sam, se mora vendarle pogosto z vprašanji obračati do učencev: s tem sili otroke k pazljivosti in sodelovanju, vidi pa tudi, koliko so otroci umeli. Za otroka je pazljivost in sodelovanje naporno. Če torej katehet dalje časa sam govori, otroke pa prepusti same sebi, se otroci vdajajo prirojeni lenosti in besede katehetove sprejemajo k večjemu le pasivno, a sami ne mislijo nič. Ko so pojmi narejeni in urejeni v celoto, katehet izpraševaje ponovi razloženi nauk. Pri u p o r a b i utegnejo vsaj večji učenci sami naštet i nekatere slučaje, kjer se novi nauk praktično izvršuje. Motive za srce in voljo pa mora zopet katehet sam razviti.

2. K a k o treba vprašati, to uči obča didaktika. Povzemimo nakratko samo glavne reči.

a) Po vsebini so vprašanja trojne vrste: vprašanja, ki podajajo vso vsebino odgovora, in zato nanja odgovarjamo kar preprosto z »da« ali »ne«; disjunktivna vprašanja; in vprašanja, pri katerih odgovor dopolni vprašanje po vsebini, s tem da mu doda subjekt ali predikat ali kako okolnost, ki v vprašanju ni izražena.

Didaktiki pravijo: vprašanje požene tok misli. Vprašanje, če je didaktično, sili torej otroka, da nekoliko misli. Po tem načelu je treba vprašanja presoјati. Pri vprašanjih, katerim je odgovor »da« ali »ne«, otroci bolj uigibljejo, kakor mislijo; zato se je te vrste vprašanj kolikor mogoče ogibati. Časih seveda se jim ni moči izogniti; uporabljati jih je treba zlasti pri manjših slabo nadarjenih ali boječih otrocih. Isto velja tudi o d i s j u n k t i v n i h vprašanjih. Res didaktično je torej samo vprašanje, kjer odgovor izpopolni v vprašanju izraženi stavek.

b) Po obliki bodi vprašanje: a) j a s n o in lahko umevno, zato pa sestavljeno iz znanih besedi, brez metafor, kratko, logično pravilno, počasi, s primernim poudarkom po-

vedano. Vprašanje: ali morajo vsi ljudje umreti? razume vsak otrok. Če pa vprašanje zavijem in rečem: ali se morajo vsi ljudje pokoriti zakonu smrti? — te metafore še mnogi odrastli človek ne razume, kamoli otrok.

β) Vprašanje bodi d o l o č n o, tako da je mogoč nanje en sam pravi odgovor. Nedoločno bi bilo vprašanje: »Kaj je postal Kristus v svoji Cerkvi?« Na to bi lahko odgovorili: »vidnega poglavarja«, ali »zakramente«, ali »daritev sv. maše«.

γ) Za otroka mora biti vprašanje tudi e n o s t a v n o, ne dvo- ali trostroko, ki bi zahtevalo več odgovorov ob enem. Pogrešno je torej vprašanje: Koliko je trpel Jezus, kdaj, kje in kako je umrl?

δ) Vprašanje bodi umerjeno otrokovi zmožnosti, torej ne p r e t e ž k o, ne p r e l a h k o. Če je odgovor na vprašanje tako lahek, da otroku ni treba nič misliti, gine zanimanje pri učencih. Če je vprašanje pretežko, da otrok po nekolikem premiselku ne more nanje odgovoriti, tedaj mu upade pogum, in ne da bi naprej še kaj mislil, začne samo ugibati. Vprašanje bodi torej tako, da mora otrok sicer nekoliko misliti, če pa misli, pa mora prav odgovoriti. Otrok, ki po nekolikem premiselku odgovor pogodi, se veseli uspeha, in to veselje ga izpodbuja k novemu delu.

ε) Vprašanje redno stavi v s e m u r a z r e d u, potem za trenotek počakaj, da otroci malo pomislijo, kaj imajo odgovoriti, in nato pokliči onega, ki naj odgovori. Ne pa izpraševati samo bolj nadarjenih, ampak vse, tudi slabše učence. Če katehet pravi: Kdo to vé? Kdo to zna? se otroci oglašé za odgovor s tem, da roke dvignejo; to je sicer dobro, a vršiti se mora vse mirno in tiho. Nikar trpeti, da bi se otroci napol glasno ponujali. Najbolje je, takega, ki se glasno vsiljuje, ne vprašati.

Če učenec na vprašanje napak ali samo napol prav odgovori, ali pa molči, mora katehet hitro presoditi, kaj je vzrok napačnemu ali nepopolnemu odgovoru ali molčanju. Večkrat je slabega odgovora krivo slabo vprašanje. Katehet torej bolje vprašaj, bolj jasno in določno in otroku bolj primerno. Če je otrok napak odgovoril, ker ni pazil med razlaganjem, ali ker je v raztresenosti preslišal vprašanje, ali ker je prelen, da bi nekoliko mislil: naj kdo drugi odgovori, potem pa ta odgovor ponovi; obenem pa učenca posvari radi njegove nepazljivosti in raztresenosti ali lenobe. Če je odgovor napol prav, pomagaj učencu z drugim vprašanjem, da popravi, kar je bilo napačnega. Otroku hoteti pomagati s tem, da bi mu katehet polagal odgovor na jezik, odgovor napol narekoval, začental s prvo besedo ali celò samo s prvim zlogom, bi bilo napačno in kratkoinmalo ne didaktično.

Katehetski jezik. Z učno obliko je v tesni zvezi k a t e h e t s k i j e z i k. O »vprašanju« smo rekli, da bodi jasno in lahko umevno, zato pa kratko, počasi, s primernim naglasom

povedano. Ta svojstva mora imeti vsa katehetova govorica. Katehet se mora ponižati do otroka in z njim otroško govoriti.

Otrok ljubi k r a t k e, preproste stavke. Zato se je katehetu ogibati dolgih, zapletenih period z mnogimi odvisnimi stavki. Vendar pa ni potrebno, da bi govoril v samih glavnih stavkih. Kratki relativni, temporalni, kondicionalni, kavzalni in finalni stavki so tudi otrokom umevni. Pretežki pa so za otroka koncesivni in konsektivni stavki; namesto teh povej katehet rajši dva glavna stavka, ki sledita asindetično eden za drugim.

Otroški govorici je tudi svojsko, da rabi rajši g l a g o l e kakor samostalnike in glagole veže, kolikor mogoče, s k o n k r e t n i m subjektom. V »Malem katekizmu« je pod št. 190 vprašanje: »Kaj je smrt?« — in odgovor: »Smrt je ločitev duše od telesa«. Bolj primerno otroški govorici bi bilo, ko bi vprašali: Kaj se zgodi, ko človek umrje? Odgovor bi se glasil: Ko človek umrje, se loči duša od telesa.

Katehetova govorica bodi otroška, a n e o t r o č j a. Varovati se je torej tistih diminutivnih besedi, s katerimi se časih matere ali pestunje pogovarjajo z otroki, ko ne samo samostalnike, ampak tudi glagole diminutivno pretvarjajo; take besede so n. pr. čičkati, spančkati, molcati (= moliti) i. dr. Besedo »Jezušček« bi smeli sicer rabiti, če govorimo o Detetu Jezusu; lepše pa je, če govorimo, kakor govori sv. pismo in sv. Cerkev v svoji liturgiji: mali Jezus, ali dete Jezus (infans, puer Jesus).

Če se hočemo privaditi otroški govorici, moramo pazljivo poslušati, kakó govoré otroci in preprosti narod. Čitajmo pa pridno tudi sv. pismo; v sv. pismu se bomo naučili, kako se dá o najvzvišeniših rečeh otroško govoriti, in kako se preprosta govorica lepo strinja s svetostjo in vzvišenostjo predmeta.

Da bo naša beseda otrokom lahko umevna, govorimo tudi dosti glasno, počasi in s pravim besednim in stavčnim poudarkom. G l a s n o, a n e v p i t i; zakaj vpitje gluši in ubija pazljivost. P o č a s i, da nam morejo učenci slediti, a n e v l e č i besedi, ker to je zoprno vsakemu, zlasti pa še živahnemu otroku. S pravim p o u d a r k o m: posebe je paziti na stavčni poudarek, ki zelo pospešuje umevanje.

Kako naj se katehet vede v šoli, kako naj združuje dobrohotnost in očetovsko resnobo, smo povedali v uvodu, ko smo govorili o pogojih za katehetsko službo.

III. Razdelek.

Katehetska vzgoja.

Pouk v verskih resnicah je pogoj krščanskemu življenju. Da pa bo otrok v resnici krščansko živel, ne zadoščuje verska izobrazba uma; potrebna je še mnogo bolj izobrazba srca, vzgoja volje. Ko govorimo o izobrazbi srca ali o vzgoji volje, moramo najprej določiti cilj ali namen, ki ga hočemo doseči pri vzgoji volje, in potem ubrati sredstva, ki z njimi voljo vzgajamo.

I. POGLAVJE.

Namen in pomen vzgoje srca.

1. Srce izobrazujemo, če gojimo v njem krepost, trajno razpoloženje za dobra dela. Dobro delo pa je naravno ali nadnaravno; in tako ločimo tudi krepost v naravno in nadnaravno. Naravno krepost si človek pridobiva z naravnimi močmi, s tem da večkrat ponavlja naravno dobro dejanje. Nadnaravno krepost ali trajno razpoloženje za nadnaravno dobra dela pa nam daje Bog obenem s posvečujočo milostjo; pravimo tudi, da jo Bog duši vlije (odtod ime vilita krepost, virtus infusa).

V katehetiki govorimo pred vsem o nadnaravni kreposti. Kako privaditi otroka naravni kreposti, to uči splošna pedagogika. Kateheza je šola nadnaravne čednosti. Vendar naj katehet tudi naravnih kreposti ne prezira. Nimajo sicer vrednosti za zveličanje, toda pomagajo nam v boju proti grehu ter odstranjajo ovire nadnaravnega življenja.

2. Otrok, ki ga je posvečujoča milost božja pri sv. krstu prerodila v božjega otroka, je prejel novo, nadnaravno življenje, prejel pa je tudi vse one nadnaravne moči, kreposti, po katerih se nadnaravno življenje milosti javlja ali dejstvuje. Toda te višje, nadnaravne sile še spé v otrokovi duši. Treba jih je prebuditi: v dušo položena moč mora preiti v dejanje. Da se v otroku te speče nadnaravne sile zganejo in začno delovati: to je naloga katehetova. Ni pa dosti, da otrok samo tu in tam obudi akt ali dejanje kreposti; treba je, in to je glavna stvar pri vzgoji volje, da otrok trajno naravno dobro dela. Pomagati otroku do te vstrajnosti ali stanovitnosti v dobrem, to je namen vzgoji srca.

Vsakega pa uči svoja izkušnja, da delamo trajno dobro redno le tedaj, če delamo nekako z lehkoto, zato pa tudi radi in z veseljem. To lehkoto, spretnost za naravno dobra dela si človek osvoji obenem z naravno čednostjo. Ko ponavlja dobra dela, se razvija v njem stalno razpoloženje, naravna krepost, obenem pa raste spretnost in z njo v zvezi neka lehkota v dobrem. Dobro dejanje preide človeku v na-

v a d o. Navada je pa v nas kakor nova potreba, novo naravno nagnjenje. Časih so rekli: *consuetudo altera natura*. Sedaj dobro dejanje ni več težko. Ko delamo dobro, to ustreza nekemu novemu naravnemu nagnjenju; kar pa ustreza naravnemu nagnjenju, to nam je prijetno, to delamo radi in z veseljem. Učenec, ki je šele začetnik v umetnosti, dela težko in počasi; ko je po dolgi vaji iz učenca zrastel mojster, mu gre delo po pravilih umetnosti kar samo od sebe izpod rok. Z lehkoto delamo dobro in z veseljem, zato pa tudi v s t r a j n o. Tisto stalno razpoloženje v nas je kakor neka utež, ki nas trajno nagiblje k dobremu v določeni smeri.

Tako je v n a r a v n e m redu, pri naravni kreposti; in podobno je tudi v n a d n a r a v n e m redu, pri nadnaravni kreposti. Nadnaravne sile, ki jih vlije Bog obenem s posvečujočo milostjo v človekovo dušo, nas vsposobé za nadnaravno dobra dela, toda spretnosti in lehkote v dobrem dejanju nam nadnaravna krepost sama po sebi ne dá. Spretnost, lehkoto v izvrševanju dobrega si moramo sami osvojiti; osvojimo si jo s p o n a v l j a n j e m krepostnega dejanja.¹

Težava v krepostni vaji pa ni z a v s e e n a k a. Nekaterim je neko u g o d n o r a z p o l o ž e n j e za to ali ono čednost že p r i r o j e n o; to jim vajo v kreposti znatno olajšuje. Drugim pomaga p r i v a d a iz prve detinske dobe; predno so prišli k pameti, so jih vzgojitelji navajali, da so delali, kar se vjema s krepostjo, in se varovali tega, kar je kreposti nasprotno.² Ta nezavestno pridobljena privada je najboljša dispozicija za nadnaravno krepostno življenje. Pomislimo na otroka, ki so ga starši zgodaj privadili sramežljivosti. Še lažje je nadnaravno življenje tistemu, ki je že z vajo v n a r a v n i kreposti premagal ovire nadnaravne kreposti. V komer pa ni niti prirojenega ugodnega razpoloženja, niti srečne privade iz dobe prve vzgoje, niti naravne kreposti: ta čuti od kraja v nadnaravnem krepostnem življenju težave, s kakršnimi se mora boriti začetnik v umetnosti.

3. Težave v krepostni vaji izvirajo predvsem iz posledic podedovanega greha. Sv. krst nam sicer izbriše greh in podeli nam posvečujočo milost z vsemi krepostmi; ostane pa v nas tisto, kar imenuje tridentinski cerkveni zbor *concupiscentiam vel fomitem*, netivo greha.³ Prvotno soglasje med duhom in telesom, med višjim in nižjim teženjem je po grehu v nas razdrto. Oslabel je naš um, ki se zdaj tako lahko moti in težko premišljuje večne resnice. Oslabela je tudi volja in se nagnila k hudemu; odtod tista lenoba za dobro in popustljivost nasproti nižjemu teženju. Zagospodovali so v nas živalski nagoni.

¹ Cf. L. Billot, *De virtutibus infusis*. Romae 1905, 35.

² S. Thom., *Summa theol.*, 1. 2. q. 66, a. 2.

³ C. Trid. sess. 5, decret. de pecc. orig. n. 5.

Podedovani greh pa ni edini vir naše slabosti. Rekli smo prej: vajo v kreposti pospešujejo v nekaterih ugodno prirojeno razpoloženje ali v detinski dobi priučene lepe navade. Zgodi pa se večkrat tudi narobe. Nekateri imajo že po rojstvu čednosti nasprotno razpoloženje ali pa si v prvi detinski dobi nakopljejo grde razvade, ki jih pozneje odvrčajo od čednosti in tirajo v greh. Če je oče alkoholik, je v otrocih večkrat močno nagnjenje do pijančevanja, nečistosti, do zlodejev. Odtod potem dvojna težava v vaji kreposti.

Če vse to premislimo, je lahko umevno, kar uče katoliški teologi: Naša slabost po grehu je toliko, da brez božje pomoči moralno ne moremo zmagovati vseh hudih izkušnjav in tudi ne dolgo časa izpolnjevati vseh naravnih zakonov. Potrebna je dejanska milost, ki nam razsvetljuje um in nagiblje ter krepi voljo, da dobra dela začnemo, nadaljujemo in dovršujemo. Za krepostno življenje torej ne zadoščuje vaja, ampak je treba tudi božje pomoči.

4. Iz tega, kar smo povedali o kreposti in nje ovirah, lahko posnamemo, kakšno nalogo ima katehet pri vzgoji srca: pomagati mora otroku, da razvije v dušo vlite nadnaravne kreposti in dobi v izvrševanju kreposti neko spretnost in lehkoto. Glavna ovira v tem razvoju je hudo nagnjenje, 'concupiscentia vel fomes', grešno netivo, ki je v otroku po izvirnem grehu. To oviro otrok zmaguje z vajo in milostjo božjo. Katehet mora torej otroka vaditi v kreposti in ga voditi k virom milosti.

5. Neposredni ali pravi nositelj (subjekt) kreposti je volja. Zato moremo v pravem pomenu govoriti samo o vzgoji volje. V človeku, kot čutnem in duhovnem bitju, pa ni samo duhovna volja, ampak so tudi druge, čutne sile, ki po svoje težijo za tem, kar je njim ugodno, pa tako hotenje volje podpirajo ali pa opovirajo. Da more volja trajno gospodovati nad njimi, je treba, da s privado in vajo tudi čutno teženje dobi ugodno razpoloženje in nagnjenje k dobremu. To razpoloženje ali nagnjenje k dobremu v nižjem teženju samo zase ni čednost v pravem pomenu; imenuje pa se čednost, v kolikor je v zvezi z voljo in od nje zavisno. Ker si mislimo srce kot nekako središče vseh čustev, kot organ vsega teženja, zaznamujemo vzgojo, v kolikor obsega obojno teženje, kot vzgojo srca.

II. POGLAVJE.

Sredstva za vzgojo srca.

Navada in milost božja sta dva glavna činitelja krepostnega življenja. Da se krepostnega življenja navadimo, se moramo v kreposti mnogo vaditi ali krepostno dejanje večkrat ponavljati. Milost božjo pa dobivamo predvsem po molitvi in v sv. zakramentih. Vaja, molitev in sv. zakramenti so torej najpotrebniša sredstva za vzgojo srca.

§ 1. Vaja v kreposti.

1. Pogoj za vajo v kreposti je umsko spoznanje o tem, kaj je moralno dobro, kaj slabo. Moralno dobro in slabo pa se meri po z a d n j e m cilju. Zato je za vzgojo srca temeljite važnosti vprašanje v začetku katekizma (Mali katek. vpr. 48): Čemu je Bog ustvaril človeka? Odgovor na to vprašanje ni samo neko teoretično načelo, ampak nadvse praktična resnica. Ko torej katehet razlaga, kako je Bog človeka ustvaril, pojasni otrokom preprosto in lahko umevno, č e m u s o n a s v e t u. Umevanje zadnjega človekovega cilja je podlaga vzgoji srca.¹

Ni pa dosti, da otrok vobče vé, čemu je na svetu; treba mu je ob vsaki priliki, zlasti pa v katehezah o božjih zapovedih p o d r o b n o povedati, kako mora živeti svojemu namenu, kakó naj služi Boga. Poučiti ga moramo, kaj mu je storiti, kaj opustiti; kaj Bog zapoveduje, kaj prepoveduje. Otrok mora dobiti jasne pojme o čednosti; vedeti torej mora n. pr. kaj hoče pokorščina, čistost, resničnost. Govorimo pa otroku o čednosti kolikor mogoče k o n k r e t n o. Za otroka je vse premalo, če mu pravimo samo splošno, to zapoved ukazuje, to prepoveduje. Povedati moramo prav konkretno z ozirom na otrokovo življenje, k d a j, k j e, k a k o naj otrok to dela, kar velewa zapoved; ob kateri priliki, ob katerem času, kolikokrat in kako naj se vadi v tej in tej kreposti.

2. Temeljit pouk je pogoj krščanskemu življenju. A čednost ni v razumu, ampak v volji. Zato ni dosti, da ima um jasne pojme o čednosti; treba je pridobiti za krepost tudi voljo. Volja mora krepost vzljubiti, greh zamrziti.

Volja ljubi samo to, kar ji um kaže kot d o b r o, in sovraži, kar ji um kaže kot s l a b o. Ljubi in sovraži pa tem močnejše, tem intenzivnejše, čim bolj je obenem za kako reč ali proti njej vneto tudi s r c e. Sodba razuma torej n a g i b l j e voljo in čustvo srca v p l i v a nanjo, da se obrne od greha in se odloči za krepost, da krepostno dejanje hoče in izvrši. O umskih nagibih in vplivu čustev na voljo je posebe tole pomniti:

a) **Nagibi**, ki naj jih uporablja katehet pri vzgoji, morajo biti **nadnaravni**, to se pravi, povzeti iz božjega razodetja. To, kar nam s v. v e r a kaže kot dobro in hudo, pripoveduj katehet otrokom, da jim vneme voljo za čednost in jih navda s studom pred grehom. Le samo ti nagibi so d o s t i m o č n i, da človek dela dobro tudi tedaj, ko mu je to težko, ko se narava upira, ko ga mika strast, ko mu grozi trpljenje in časna izguba.

Dva glavna nadnaravna nagiba, ki naj ju katehet redno vpleta v svojo katehezo, sta božja pravica in ljubezen.

¹ V Deharbe-Lindnovem katekizmu je vprašanje: „čemu smo na svetu“ — prvo vprašanje; s tem se začenja uvod in potem šele je govor o apostolski veri. Tudi v katekizmu Pija X. je vprašanje o človekovem namenu med prvimi nauki krščanske vere (vpr. 13).

Božja pravica budi v srcih **s v e t i s t r a h**. Strah Gospodov pa je začetek modrosti. Bog vse vidi, Bog vse vé; plačuje najmanjše dobro delo, a kaznuje tudi najtajnejšo grešno misel. O teh resnicah treba pogosto govoriti; tako bo katehet vzgojitelj vsadil otroku globoko v srce strah Gospodov.

Strah božji je potreben, vendar je to manj popoln nagib za krepost; popolnejša od strahu je **l j u b e z e n**. To je najvišja naloga vzgoje, privaditi otroka, da dela dobro in se varuje hudega iz **l j u b e z n i** do B o g a. Ljubezen pa budi v nas ljubezen. Zato pa še večkrat kakor o božji pravici, govorimo otrokom o božji ljubezni do nas. Pripovedujmo otrokom o dobroti nebeškega Očeta; govorimo jim zlasti o božjem usmiljenju, kakor se razodeva v včlovečenju, trpljenju in smrti Jezusa Kristusa; pokažimo otrokom ljubezen presv. Srca Jezusovega, Sv. Avguštin v svoji knjižici *de catechizandis rudibus* večkrat ponavlja to misel in poudarja načelo: v vsem pouku naj se kaže neskončna božja ljubezen do nas; zakaj, tako pravi isti veliki cerkveni učenik, več kot trdo bi moralo biti srce, ki ne bi vračalo ljubezni za ljubezen: »nimis durus est animus, qui dilectionem, si nolebat impendere, nolit rependere«. V včlovečenju božjega Sina in vsem odrešenju pa nam je Bog dal najbolj očit dokaz svoje neskončne ljubezni. Zato ni nobene reči, ki bi imela večjo moč do našega srca kakor premišljevanje včlovečenja, življenja in trpljenja Gospodovega.¹

Poleg teh dveh glavnih nagibov, strahu in ljubezni, porabimo pri posameznih krepostih še druge, partikularne motive in pokažimo, kako je ta ali oni greh prav posebno v nasprotju z božjo vsepričujočnostjo, ali vsevednostjo, ali modrostjo, neskončno svetostjo, dobrotljivostjo in usmiljenostjo. Iz tega bodo otroci bolje spoznali, kako dobra, koristna, častna, strogo obvezna je krepost, za katero jih hočemo pridobiti; in kako slabo, krivično, pogubno, nesrečno, sramotno, strogo prepovedano je dejanje, od katerega jih hočemo odvrniti.

S a m o n a r a v n i h n a g i b o v, kakor nam jih kaže že sama naša pamet, v vzgoji ne zametavamo. Dobri so, vendar pa niso ne prvi, ne glavni. Smemo jih uporabljati, a nikoli ne samih zase, nikoli brez višjih, nadnaravnih motivov, ampak vedno le v zvezi z njimi. To posebe velja o nagibu časne koristi in **š k o d e**.

b) Umski motivi nagibljejo voljo; večjo moč od umskih razlogov pa imajo pogosto **a f e k t i**, čustva srca. Če hočemo pridobiti voljo za krepost, moramo vneti srce. Čim močnejši je afekt, tem rajši pritegne volja.

Kako geniti srce z živo besedo, o tem smo nekaj povedali že v poglavju o 'uporabi' pri katehezi. Posebe je tole pomniti:

¹ S. Augustin. de catechizandis rudibus, cap. 4, n. 7. 8. (ed. Krüger pg. 7. 8.)

a) Početnik vsega nadnaravnega življenja, pa tudi vsakega nadnaravnega dejanja posebe, je Sv. Duh. Milost Sv. Duha dá katehetovi besedi tisto skrivnostno moč, ki rahlo, pa vendar krepko prime srca učencev. To milost pa si je treba izprositi. Zato naj katehet rad moli k Sv. Duhu, moli sam zase, moli pa tudi skupaj z otroki, pred poukom, med poukom.

β) Beseda katehetova bodi živa in jasna. Abstraktno modrovanje in hladno dokazovanje, kako je krepost koristna in potrebna, ne bo nikoli ogrelo otroških src. Ustvariti je treba v fantaziji otrok živo sliko o tem, kar naj vzbuja ljubezen ali sovraštvo. Otrok mora v domišljiji kar videti konkretno podobo dobrega ali slabega, in to ne samo za trenotek, ampak pri podobi kreposti ali greha se mora nekaj časa pomuditi, mora jo nekaj časa gledati in premišljovati. Le tako se vzbudé v srcu globoka čustva, ki objamejo potem tudi voljo. — Med sredstvi, ki naj živo in jasno pokažejo lepoto kreposti in ostudnost greha, je pri otrokih zlasti poraben zgled.

γ) Katehet bodi sam prevzet od afekta, bodi sam navdušen za stvar, za katero hoče otroke vneti. V šoli pri katehezi sicer ne smemo govoriti z onim patosom kakor na prižnici, vendar bodi naša beseda topla, govorica, kretnja živahna; iz vse naše zunanosti se mora videti, da tudi sami čutimo v srcu, kar otrokom priporočamo. Življenje se užiga ob življenju, čustvo budi čustvo.

Najbolj primerno je, da katehet razvije afektivni moment proti koncu kateheze, pri praktični uporabi; a če se mu tudi vmes med katehezo ponudi prilika za to, naj je nikar ne zamudi. Vsa kateheza bodi nadahnjena od mirnega, toplega čustva.¹

3. Če katehet stalno uporablja prave motive in upošteva moč afektov v življenju, sme upati, da bo pri normalnih otrocih dosegel svoj namen: ljubezen do kreposti in sovraštvo do greha. Konkreten izraz te ljubezni in sovraštva so dobri **trdni sklepi**, katerim sledi **vaja v kreposti**. Dobri sklepi pa ne smejo biti samo splošni, ampak biti morajo **podrobni**, partikularni. Katehet povej torej otrokom podrobno, kdaj in kje naj se vadijo v tej ali oni kreposti: doma, v cerkvi, pri delu, pri igri, pri jedi, zjutraj, zvečer. Da sklepi ne izgubé svoje moči, jih je treba večkrat **obnoviti**, zlasti je to dobro zjutraj pri molitvi. Pa tudi katehet pogosto ponavlja prave motive, poudarja bolj zdaj ta, zdaj oni nagib, obenem pa obujaj in krepi v otrocih ona čustva, ki voljo vnemajo za krepost, zatiraj in zataplja pa čustva, ki krepostno življenje opovirajo in moré. Kadar je prilika, naj katehet v šoli med poukom in ob koncu pouka obudi z otroki akt

¹ Kako sodijo moderni psihologi o pomenu čustev za vzgojo volje, gl. Čas 1912, 251—269.

one kreposti, za katero jih je hotel pri katehezi pridobiti ali v kateri jih je hotel utrditi.

Izmed najpotrebniših vaj v krščanskem življenju je z a t a - j e v a n j e s a m e g a s e b e. Odkar je izvirni greh razdril v človeku prvotno soglasje med duhom in telesom, je zagospodovala v nas čutnost, ki preko pameti in preko vseh zapovedi hlepi po tem, kar ji godi, a beži pred vsem, kar ji je neprijetno. Odtod so v nas tiste nenasitne želje po čutnih užitkih, odtod strah pred vsakim naporom in lenost v dobrem. Te želje je treba ukrotiti, strah premagati, lenobo pregnati; sredstvo za to je zatajevanje samega sebe. Začeti pa moramo zgodaj, že v prvi mladosti. Navajajmo torej otroke na to, da bodo sami sebi, svojim počutkom radovoljno kaj odrekli. Povejmo jim, če se hočejo stalno varovati greha in v kreposti vstrajati in napredovati, si morajo iz ljubezni do Boga večkrat odreči tudi take reči, ki bi si jih brez greha smeli privoščiti; le tako se bodo mogli vedno premagovati tudi v onih stvareh, ki so prepovedane.

Prilik za majhno samozatajevanje je mnogo v otroškem življenju. Opozorimo otroke nanje. Zjutraj točno ob uri vstati, potem moliti, začasa iti v šolo, v šoli med poukom mirno sedeti in poslušati, po šoli naravnost domov iti, pri igri radovoljno drugim odnehati in druge naprej pustiti, za šolo se redno učiti, ukazuje starišev izvrševati, pri jedi kaj pustiti, kar ugaja sladkosnednosti, zvečer zopet moliti in začasa iti k počitku: vse to so vaje samozataje, ki se ponavljajo v otroškem življenju dan za dnem. Vaje niso težke. A uprav s takimi lahki vajami, če jih redno vršimo in ponavljamo, se volja najbolj krepi. Volja dobiva bolj in bolj gospostvo med nižjim teženjem, s tem pa si stvarja najugodniše razpoloženje za krepostno življenje. Samozataja sploh ni samo negativno delo, ampak je obenem že pozitivna vaja v kreposti.

To je torej pot, ki vodi do kreposti: pouk, pravi nagibi in afekti srca, dobri sklepi in vaje. S trajno vajo si osvojé otroci n a v a d o, z navado pa dobé spretnost in lehkoto v krščanskem življenju. Poleg vseh teh činiteljev pa je od prvega početka na poti kreposti pa do viška v krščanski popolnosti nujno potrebna tudi nadnaravna pomoč, milost božja.

§ 2. Viri milosti.

Vaja v zvezi s pravimi nagibi in čustvi srca je prvo sredstvo v katehetski vzgoji; drugo, še bolj važno, pa je milost božja. Katehet uči, izpodbuja, vabi; milost božja pa razsvetljuje um, podžiga srca, nagiblje voljo. Svojo milost pa nam Bog daje po molitvi in sv. zakramentih. Zato mora katehet otroke navajati, da bodo pobožno molili in vredno prejemali sv. zakramente.¹

¹ Cf. Zupančič, Pastirstvo² 262—272.

I. Kako naj katehet uči otroke moliti.

Bog daje svojo milost onim, ki ga zanjo prosijo. »Prosite in bote prejeti.«¹ Vsem, ki so že pri pameti, je torej molitev nujno potrebna. Če se otrok že v šoli ne nauči pobožno moliti, se bo pozneje težko naučil.

G. Mey piše tako lepo v svojih katehezah: »Es gibt Blumen, welche im ersten Frühlinge aufgehen; sind sie zu ihrer Zeit ausgeblieben, so ist ein späteres Blühen eine seltene Sache. Eine solche Blume ist die Andacht. Sie muß alsbald — ich will nicht sagen gepflanzt werden, der Heilige Geist hat sie bei der heiligen Taufe gepflanzt — herangezogen und gepflegt werden, sobald die Sonne des Glaubens ihre ersten Strahlen über das junge Herz verbreitet... Lernen nun die Kinder das Beten hier (in der Schule) nicht, lernen sie es hier nicht frühzeitig und in stufenmäßigem Fortschritt, so werden es manche derselben niemals lernen, andere erst sehr spät, nachdem die Jugendblüte längst abgefallen ist, und die Not des Lebens sie in die Schule genommen hat.« (Vollständige Katechesen¹². Einleitung 16.)

Navaditi moramo učence, da bodo sami molili doma, privatno, in da se bodo udeleževali javne božje službe v cerkvi.

1. Privatna molitev.

O privatni molitvi je pomniti:

a) Učenci se morajo najprej na **navadnih molitev** dobro na pamet naučiti, in sicer vsi enako, v tisti obliki, v kateri so v katekizmu.

Prva ljubljanska sinoda² veli, da se morajo otroci prvo šolsko leto naučiti: krščanski pozdrav »Hvaljen bodi Jezus Kristus« (ali »Hvaljen Jezus«³); Oče naš; Češčena Marija; Čast bodi; Vero; Angelovo češčenje; molitev k angelu varihu; oni, ki pojdejo po odloku Pija X. k prvi spovedi in prvemu sv. obhajilu, tudi očitno izpoved in kesanje. — Drugo šolsko leto: rožni venec; molitev, ki se z njo obudi dobri namen; Češčena bodi Kraljica; Pod tvoje varstvo pribežimo. — Tretje šolsko leto: tri božje čednosti (v okrajšani obliki); Spomni se (Memorare), O Gospa moja.

Najlaglje se nauče otroci teh molitev na pamet, če jih v šoli pred poukom in po pouku, ali časih tudi med poukom, skupaj molijo, zdaj eno, zdaj drugo. Katehet vprašaj posamezne učence, da se prepriča, če znajo napamet navadne molitve.

b) Šola mora biti za otroka vadnica pobožne molitve. Zato morajo učenci, ko v šoli skupaj molijo, vse besede lepo razločno in pravilno izgovarjati, glasno, a ne kričeče, počasi, a ne preveč zategnjeno. Če otroci lepo molijo, bodo počasi tudi odrastli lepše molili; z reformo glasne molitve v cerkvi je treba pričeti pri otrocih.

Tudi dostojnega zunanjega vedenja pri molitvi se morajo otroci zgodaj privaditi. V šoli naj molijo ravno stojé; roke naj

¹ Jo. 16, 24.

² Synod. Labacen. I. 161 sq.

³ C. Indlg. je l. 1911. za ljubljansko škofijo dovolila za okrajšani pozdrav iste odpuške, ki so dani za navadni, daljši pozdrav. Ljublj. škof. list l. 1911, 122.

imajo sklenjene dlan ob dlan, prste stegnjene, palca križema, oči obrnjene v sv. razpelo. Katehet stoj med molitvijo na vzvišenem prostoru, obrnjen napol proti križu, pa tako, da ima učence pred očmi. Pazi, da bo vedno otrokom živ zgled lepega vedenja pri molitvi.

Ko je čas molitve, reci otrokom: molimo! Ob koncu ure, ko otroci še sede, jih pozovi: vstanite! Predno začno moliti, pogledj po šoli, če stojé vsi lepo v redu: nikar trpeti, da bi se otroci naslanjali na klop, da bi se opirali na komolce, da bi se majali in zibali ob klopi. Ob posebnih prilikah, n. pr. ob pripravi na prvo sv. izpoved, prvo sv. obhajilo, birmo, ob bolezní ali smrti (sv. očeta, vladarja, součenca itd.), je časih dobro, če katehet zlasti ob koncu pouka reče otrokom: molimo sedaj pobožno v ta in ta namen. Taka kratka opazka katehetova budi pobožnost v otroških srcih.

c) Lepo zunanje vedenje mora biti izraz notranje pobožnosti; zato pa katehet poudarjaj, da moramo moliti ne samo z usti, ampak pred vsem s s r c e m.

Da bodo otroci laglje pobožno in zbrano molili, je potrebno, da molitvene formule vsaj nekoliko r a z u m e j o. Zato jim katehet razlagaj molitve, ki se jih uče na pamet; ni pa dosti, če jim jih razloži samo enkrat, ampak ob raznih prilikah opozarjaj na pomen te in one molitve ali prošnje.

d) Otroci morajo biti prepričani, da jim je molitev n u j n o p o t r e b n a v življenju. Zato jih katehet dobro pouči o bistvu molitve in govori jim pogosto o nje pomenu za čas in večnost. Ponavljaj jim večkrat znane krepke izreke svetnikov: Kdor zna prav moliti, zna tudi prav živeti. Kar je dihanje za telo, je molitev za dušo. Človek brez molitve je vojak brez orožja. Kolikor je zveličanih v nebesih, vsi so se zveličali po molitvi; in kolikor je pogubljenih v peklu, vsi so se pogubili, ker niso molili itd.

e) Podrobno pouči katehet otroke, kdaj naj zlasti molijo. Privaditi se morajo, da bodo molili: z j u t r a j, z v e č e r, p r i j e d i. Dokler so zdravi, naj jutranje in večerne molitve ne opravljajo v postelji. Kratke molitve, pobožne vzdihljaje naj ponavljajo v e č k r a t p o d n e v u: pri težkem, neprijetnem delu, v trpljenju, pa tudi v veselju. Zlasti morajo moliti v i z k u š n j a v a h. Otroci se morajo privaditi, da bodo ob izkušnjah kar spontano, brez vsakega premišljevanja, v kratki pobožni molitvi iskali pomoči pri Bogu, prebl. Devici Mariji, pri angelu varihu. Drugače bodo v izkušnjah nešteto krat podlegli, zlasti v izkušnjah zoper sveto čistost.

Molitvice, ki naj jih otroci molijo ob naštetih prilikah, so zbrane ob koncu našega katekizma in v Pečjakovem »šolskem molitveniku« od kraja med »najpotrebnejšimi molitvami«.

Katehet priporočaj otrokom molitev kot nujno potrebno sredstvo za krščansko življenje, vendar pa jih nikar ne preobkladaj. Načelo bodi: m a l o, t i s t o p a s t a l n o. Če zahtevamo

preveč, bo otrok omagal in potem še tisto opuščal, kar bi lahko storil. Tako se goji v otroku nestalnost (*levitas animi*).

2. Javna služba božja.

Središče vsega katoliškega bogočastja je daritev svete maše. Pri sv. maši Boga častimo in hvalimo, sebi pa in drugim prosimo vse dobro za dušo in telo; sv. maša je neusahljiv vir milosti.

Cerkvena zapoved, da je treba biti v nedelje in praznike pri sv. maši, veže otroke, ko pridejo k pameti, to je okoli sedmega leta. Kjer je cerkvena oblast sporazumno s šolsko oblastjo v smislu avstrijskih državnih zakonov uvedla šolske maše, so učenci tudi po šolski postavi dolžni hoditi k sv. maši.¹

Časih se zgodi, da stariši branijo otrokom hoditi k šolski sv. maši in prejemati sv. zakramente. Sklicujejo se na 14. član državnega temeljnega zakona z dne 21. decembra 1867, po katerem se nihče ne more siliti k bogoslužnim dejanjem; in pa na § 144. državlanskega zakonika, ki daje starišem pravico, da vodijo dejanja svojih otrok. Šolska oblast je doslej take ugovore vedno zavrnila z motivacijo: verske vaje so integralen del krščanskega nauka, ki je obvezen predmet.² Otrok, ki hodi v šolo, je dolžan pokoriti se šolskim postavam. V kolikor pa vežejo otroka šolske postave, so pravice starišev omejene. Zato sklicevanje na § 144. drž. zak. ni utemeljeno. Pa tudi ono na čl. 14. drž. temeljnega zakona ne. Postava sicer pravi: nihče se ne more siliti k bogoslužnim dejanjem; a dostavlja: razun če je kdo podrejen oblasti, ki je po zakonu upravičena, da ukazuje bogoslužna dejanja. Učenec pa je podrejen šolski oblasti in se mora pokoriti njenim ukazom.³

Ko bi torej v kakem slučaju stariši ne pustili svojega otroka k šolski maši ali k sv. zakramentu, je katehetu odprta pravna pot do c. kr. okrajnega šolskega sveta in naprej. Toda sila nikoli ni mila, zlasti pa v verskih vajah ne. Zato naj se katehet te poti, če le mogoče, izogne, in skuša stariše zlepa pogovoriti.

Kako naj katehet otroke navaja, da bodo vestno izpolnjevali cerkveno zapoved in da bodo pobožno pri sv. maši?

a) Že prvo šolsko leto pojasni v zvezi z zgodbo o zadnji večerji in o sv. Evharistiji glavne dele in pomen sv. maše. Simbolično mašnih obredov otrokom nikar ne razlagaj.

Pri sv. maši se ponavlja to, kar je Jezus storil pri zadnji večerji. Jezus je pri zadnji večerji z apostoli molil in jih učil; mašnik v začetku maše moli in oznanja nauk Jezusov (list, evangelij, pridiga med mašo ali pred mašo). Jezus je pripravil kruh in vino: mašnik daruje. Jezus je premenil kruh in vino v svoje telo in kri: isto pri povzdigovanju. Jezus je apostole obhajal in potem z njimi opravil zahvalno molitev: mašnik obhaja sebe in druge, in nazadnje odmoli zahvalne molitve.

Da bodo otroci laglje vsaj nekoliko umeli svetost daritve, opozori jih katehet na veličastnost cerkvene stavbe, na okras in podobe, na oltar, na mašno obleko, razsvetlavo, petje.

¹ § 5. drž. šol. zak. 14. maja 1869; § 63. Dokončni šolski in učni načrt za obče ljudske šole (ukaz min. za bogočastje 29. septembra 1905, št. 13.200).

² Min. za bogočastje 22. maja 1876, št. 31.118.

³ Min. za bogočastje 10. marca 1887, št. 24.206 ex 1886; pripomnimo pa, da je prav v zadnjem času najvišje sodišče v tej reči drugače odločilo.

Za najmlajše otroke je dosti, če vedo, da se pri maši gode svete reči in da je po povzdigovanju Jezus na oltarju pod podobo kruha in vina.

Ko otroci znajo že brati, razlagaj jim sv. mašo s pomočjo molitvenika. Otroci naj prineso v šolo molitvenik, in katehet jim pojasni glavne dele, pouči jih, po čem se spoznajo glavni deli, razloži jim molitve in povej, kdaj se molijo. Vse to se seveda ne doseže v eni uri. Treba je te reči pogosto ponavljati. Kadar se torej ponudi med katehezo prilika, spomnimo otroke na sv. mašo in poudarjajmo zdaj to, zdaj ono reč.

Otroci morajo dobiti živo zavest, da so dolžni v nedelje in praznike iti k sv. maši. Katehet jih zato pogosto opozori na to dolžnost. Pri prvi katehezi po nedelji ali prazniku vprašaj vselej, ali so bili vsi pri sv. maši. Če kdo ni bil pri sv. maši, mora povedati vzrok, zakaj ne. To priliko porabi katehet, da otrokom pove, kdaj je kdo brez greha, če v nedeljo ali v zapovedane praznike ne gre k sv. maši. Zlasti jih opomni pred počitnicami, naj nikar ne posnemajo onih, ki v nedelje in praznike ne hodijo k maši in s tem Boža hudo žalijo.

b) Kadarkoli katehet otrokom pripoveduje, kako je cerkev svet kraj, hiša božja, kako biva Jezus na oltarju, dostavi kot praktično posledico, da se zato morajo v cerkvi, pri sv. maši lepo, dostojno vesti. S poukom o dostojnem zunanjem vedenju v cerkvi pa je treba družiti tudi praktične vaje. Katehet pelji časih otroke v cerkev in tam jim pokaži, kje je kropilnik, kako se pokrižajo z blagoslovljeno vodo, kje je tabernakelj, kako naj poklekujejo, kako gredo na svoj prostor, kako med mašo stojé, klečé, sedé. Povej jim, kako naj drže roke. Da bi morali imeti roke ves čas tako sklenjene kakor v šoli pri skupni molitvi, tega ne moremo zahtevati; če so v klopi, smejo roke nasloniti, samo dostojno; prsti naj so križema sklenjeni.

Povejmo otrokom, kolikrat in kje morajo poklekniti, če prihajajo v cerkev ali odhajajo iz cerkve. Pri nas je navada, da ljudje ob prihodu v cerkev poklekujejo pri kropilniku in še enkrat tam, kjer se ustavijo; in ko odhajajo, poklekujejo na mestu, kjer so prej stali ali sedeli, in pri kropilnem kamenu se še enkrat obrnejo proti oltarju in zopet pokleknejo ali se vsaj nekoliko priklonijo.

Kako je soditi o tem dvojnem poklekovanju? — Zapovedano ni nikjer, da bi morali dvakrat poklekovati ali se priklanjati, ko prihajamo v cerkev ali ko odhajamo iz nje. Pravilni običaj, ki se je razvil po analogiji iz nekaterih določb za mašnike, je pa tale: Ko pridemo v cerkev, se pri kropilniku pokrižamo z blagoslovljeno vodo, ne da bi se kaj priklonili proti oltarju ali celo pokleknili. Potem gremo na mesto, kjer mislimo ostati; če pridemo med potjo mimo tabernakelja, v katerem se hrani Najsvetejše, pokleknemo na eno koleno, in potem gremo na svoje mesto. Če na poti do svojega prostora ne gremo mimo tabernakelja, pokleknemo proti tabernakelju šele tedaj, ko smo dospeli na svoj kraj. Pri odhajanju iz cerkve velja isto pravilo. Kdor pojde grede iz cerkve mimo tabernakelja, bo pokleknil med potjo nasproti tabernakelju; ko gar pa pot iz cerkve ne vodi mimo tabernakelja, naj poklekne, preden zapusti svoje mesto. Pri vratih se pokrižamo, ne da bi se še enkrat obrnili ali pokleknili

ali se priklonili proti oltarju. To je rimska praksa, preprosta, pa dobra: učimo še mi tako naše otroke.

Poklekovanje na obe kolena je klerikom ukazano, ko prihajajo v cerkev ali odhajajo iz cerkve, če je presv. Rešnje Telo izpostavljeno v monštranci ali če pri oltarju prav takrat delé sv. obhajilo. Priporočajmo to tudi otrokom.

Med sv. mašo pri nas verniki kleče od Sanktusa do zauživanja (inclusive). Kleriki v koru pri navadni slovesni sv. maši pokleknejo pri Sanktusu, a zopet vstanejo po povzdigovanju (nekoliko drugače je pri črnih in ferialnih mašah). Otrokom recimo, da naj kleče, kakor je pri nas navada; a če je komu težko toliko časa klečati, lahko vstane precej po povzdigovanju.

Med povzdigovanjem je pri nas navada, da verniki glavo priklonijo, se pokrižajo in na prsi trkajo. Nekoliko drugačen običaj, ki ga otrokom lahko priporočamo, je pa tale: Ko mašnik pri oltarju po konsekraciji kruha poklekne, naj navzoči verniki glavo globoko priklonijo, potem pa jo zopet dvignejo in se ozró na sv. hostijo, ki jo mašnik povzdiguje; ko mašnik vnovič poklekne, glavo zopet priklonijo. Trkanje na prsi in prekrizevanje odpade. C. Indulgentiarum je dovolila 7 let in 7 kvadragen odpustka onim, ki se ravnajo po tem obredu in vmes obude dejanje vere in ljubezni z besedami »moj Gospod in moj Bog«.¹

c) Med sv. mašo naj imajo otroci svoj prostor v cerkvi, če mogoče, bolj spredaj, tako da vsi vidijo na oltar. Ne smejo pa biti preveč na tesnem eden pri drugem, ker sicer je skoraj neizogibno, da ne bi se prerivali, suvali, govorili.

Zelo vpliva na otroke tudi vedenje mašnih strežnikov pri oltarju. Če se ti slabo vedó, če prenaaglo molijo, se okrog sebe ozirajo, smejaajo, jih bodo otroci kmalu posnemali. Pred vsem pa bodi mašnik sam v vsem svojem vedenju pri oltarju katehumenom najlepši zgled notranje zbranosti in zunanje pobožnosti.

Kjer je obvezna šolska maša, morajo učitelji otroke na d-zorovati med mašo. Če naj se v tem slučaju otroci pred mašo zbirajo v šolskih sobah in od tam gredo paroma v cerkev, ali pa naj pridejo precej v cerkev na svoj prostor: o tem odločuje po krajevnih razmerah učiteljska konferenca.²

Sv. maša v nedelje in zapovedane praznike je obvezna za vsakega katoličana, ki je pri pameti; katehet pa priporočaj otrokom sv. mašo tudi v delavnike. Za druga liturgična opravila, kakršna so: litanije, razne procesije, blagoslov na Svečnico, na pepelnico, na cvetno nedeljo, sveta opravila Velikega tedna i. dr. — ni cerkvene zapovedi, da bi se jih morali udeleževati. Katehet pa razlagaj otrokom v teku cerkvenega leta vsa ta sveta opravila in jim priporočaj, da se jih, kolikor mogoče, udeležujejo; zlasti pa opominjaj otroke, naj prihajajo k redni poldanski božji službi v nedelje in praznike.

¹ C. Indlg. 18. maii 1907; cf. Erker, *Enchiridion Liturgicum*², pg. 36.

² S. i. u. r. §§ 74. 10.

Četrta nedelja po veliki noči.

Dvojna pot.

Kam greš? Jan. 16, 5.

Ksenofont pripoveduje v svojih »spominih« jako duhovito priliko. Ko je Herkules kot mladenič nameraval stopiti prve korake v svet, je prišel na razpotje. Dve poti sta bili pred njim odprti, in on ni vedel, po kateri bi krenil. Pri vhodu na obojno pot je stala po ena ženska, ki ga je vabila k sebi. Ena se je imenovala Pregreha, druga pa Krepost. Prva mu je govorila: »Poglej, mladenič, koliko prijetnosti ti nudi moja pot. Š cvetlicami je posuta in vodi skozi krasne planjave. Karkoli poželi tvoje srce, vse boš našel na tej poti. Z naslado in veseljem se boš nasičeval.« Herkules, ves omamljen po tem vabilu, vpraša, kam vodi končno ta lepa pot. Pregreha mu odgovori: »O tem pa za sedaj molčimo. Da se to dožene, je še dovolj časa!« Potem se obrne mladenič h Kreposti in jo vpraša: »Kaj pa ti praviš o svoji poti in o nje koncu?« In ta mu skromno odgovori: »Moja pot je, kakor vidiš, vsekako raskava in težavna. Vendar pa, ako po nji hodiš, dospeš do vrat nesmrtnosti in večne slave.« »To mi je všeč,« odgovori Herkules, »to pot si izvolim.« — Čeprav je to paganska bajka, vendar je nekaka ilustracija Jezusovih besedi: »Pojdite noter skozi ozka vrata; zakaj široka so vrata in prostorna je pot, ki pelje v pogubljenje, in veliko jih je, ki po nji hodijo. Kako tesna pa so vrata in kako ozka je pot, ki pelje v življenje, in le malo jih je, ki jo najdejo« (Mat. 7, 13).

Dve poti peljeta torej v večnost, kakor uči Kristus: prostorna pot pregrehe, tesna in strma pot kreposti. Tudi vam se bo treba odločiti za eno pot, ali morda že hodite po nji. In katera pot je to? »Quo vadis?« Kam greš? vprašam s Kristusom. Vpraša naj se vsakdo sam: ali po široki, ali po ozki?.

I. Katera je široka pot? To je »via iniquitatis« (Ps. 128, 29), pot greha. Kristus ji daje tri znake: široka je, veliko jih po nji hodi in pelje v pogubo.

1. »Lata porta et spatiosa via est.« Dà, široka je, ker nima ograje božjih in cerkvenih zapovedi. Kdor gre po nji, hodi kakor in koder se mu zljubi; vsak trenutek lahko stopi s poti, da ustreže svojim strastem. Zložna je ta pot, ker ne vodi navzgor, temuč navzdol. Kakor človeka, ki gre po bregu doli, teža telesa vleče naprej, tako se človek na široki cesti pregrehe brez težave pomika dalje, kakor bi ga nevidna sila tirala. Ta pot je lepa, gladka, s cvetjem posuta. Kamorkoli se obrne, nudi se mu zabava, uživanje, čutno veselje. Vse to

dela na to, »da mu osladi korake na široki cesti,« kakor pravi sv. Efrem, da človeka popolno omami in nase potegne. Ker je na tej poti res tako prijetno in mikavno, zato ni čuda, da Jezus pravi:

2. »Multi sunt, qui intrant per eam.« Veliko, veliko jih je bilo, jih je in jih še bo. Saj ni čudo! Naprej hodi satan in vabi za seboj, obeta in kaže vse najbolje: uživanje, godba, ples... Kdo bi ne šel, ko zagleda na ozki poti trnje in težak križ? To so oni, o katerih pravi sv. Pavel: »Veliko jih živi, katere sem vam že večkrat imenoval (zdaj pa jih tudi jokaje imenujem) sovražnike križa Kristusovega, katerih konec je poguba, katerih Bog je trebuh; ki se hvalijo svoje sramote, ki pozemeljsko ljubijo« (Filip. 2, 22). To so oni, ki so izgubili vero, bodisi zaradi napuha, bodisi zaradi strasti. Brezskrbno hodijo naprej, kakor bi bilo s smrtjo že vse končano, in bi ne bilo ne nebes, ne pekla. Tem se pridružujejo žrtve nezmernosti, mesenosti in drugih strasti. Ti pač imajo vero in vedo, kam gredo; toda nimajo več nobene srčnosti, da bi pustili široko pot. Tako se zibljejo naprej, da jih naposled zajame noč in poti več najti ne morejo v temi. Malo časa uživajo, le malo dni, potem pa se zbude na pragu večnosti, na koncu svoje poti. In kateri je ta konec?

3. Zveličar označi konec: »(Spatiosa via) ducit ad perditionem.« Naj sovražniki vere taje to resnico, kakor hočejo, naj razuzdanci zatirajo v sebi misel na pekel, kolikor morejo, zdrava pamet in razodenje nas uči in dokazujeta, da mora priti kdaj čas plačila, ko bo Bog plačal vsakemu po njegovih delih (Rom. 2, 6). Vsak človek, ki komaj k zavesti pride, že vé, da mora dobro storiti in hudo opustiti, in da zasluži kazen, ako stori kaj hudega. In ali je sploh mogoče, da se na tem svetu plačilo in kazen prav razdeli? Nikakor! Saj vidimo, da dobri trpe, hudobni se vesele. Zato zdrava človeška pamet terja čas povračila. Kristus je to pokazal v priliki o bogatinu in ubogem Lazarju. Kako grozen je torej konec te poti! Človek, »kam greš?«

V francoski revoluciji imamo neštevilno groznih zgledov, kak konec sledi že na tem svetu tistim, ki hodijo po široki poti. Eden največjih razuzdancev, dvornik Armand de Gontaut Biron je bil obglavljen zadnji dan leta 1793.; pred smrtjo je rekel: »Umr! bom, ker sem izdal svojega Boga, svojega kralja in svoj stan.«

II. Ozka pot je »pot resnice« (Ps. 118, 30), »pot božjih zapovedi« (Ps. 118, 32). Znaki: ozka pot, malo jih hodi po nji, pelje v večno veselje.

1. »Quam angusta porta et arcta via est, quae ducit ad vitam.« Opomniti treba, da Jezus poti ne imenuje ozke, temuč zelo ozko: »Kako o z k a je pot.« Ozka je, ker je na obeh straneh zagrajena z božjimi in cerkvenimi zapovedmi: »Ako hočeš v življenje iti, izpolnui zapovedi« (Mat. 19, 17). T e -

žavna je ta pot in strma. Nebesa so visoko; treba je iti navzgor do nebeških višav. Čednostno življenje je že samo na sebi težavno, ker se je treba vedno boriti. A še hujše je, ker so na potu »kamni izpotike« in »trnje mesa«. Poleg tega tisti, ki po tej poti hodijo, le malokdaj ali celo nikoli ne okusijo svetnega veselja; pač pa morajo nositi težke križe, bridkosti. Zato pravi Jezus: »Nebeško kraljestvo silo trpi in le tisti, ki silo rabijo, ga nase potegnejo« (Mat. 11, 12). Oh, kdo bi se toliko trudil, mučil in ubijal, če pa se drugod toliko lepša in zložnejša pot ponuja? Zato pravi Zveličar:

2. »Pauci sunt, qui invenient eam.« Kdo so ti redki, ti, ki jih je le malo? To so oni, ki si izvolijo krepkega, veččega vodnika, da jih vodi, da jim pomaga, da jih osrčuje, da ne omagajo. To je oni Vodnik, ki pravi: »Jaz sem pot, resnica in življenje! Nobeden ne pride k meni razen po meni« (Jan. 14, 6). Njegovega nauka se moramo okleniti, kakor je klical sv. Efreml: »O Kristus, bodi pot mojega življenja, ki pelje k Očetu.« Kadar omahujemo, moramo proti njemu iztegovati zaupno svoje roke, da nas s svojo milostjo drži pokoncu. Ako nas pa trnje zbode v dušo, da duša krvavi, treba zdravila v zakramentu sv. pokore, da se rana hitro zaceli in se ne razširja. Ako omagujemo, treba hrane. »Moje meso je res jed, moja kri je res pijača,« pravi Kristus. Kakor je Elija gredoč na hrib omagal, a Bog mu je dal hrano, da štirideset dni in noči ni nič več potreboval, tako imamo mi tak pripomoček v sv. Rešnjem Telesu.

3. Zveličar pravi: (Arcta via) ducit ad vitam. »Ozka pelje v večno življenje.« Oh, kako bomo srečni, ko bomo stali enkrat na koncu te poti! Kako bomo veselja vzkliknili, ko dospemo srečno do vrat, na katerih je napis: »V pravi dom! V večni mir!« S koliko radostjo bomo slišali klic večnega Sodnika: »Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta« (Mat. 25, 24), v ono kraljestvo, kjer ni solzâ, ni težav, ni bridkosti, ni bolečine, ni žalosti več (Apoc. 21, 4). Tedaj bomo spoznali, da se res vse trpljenje tega sveta ne dá primerjati z neizrekljivo blaženostjo, katere smo postali deležni (Rom. 8, 18).

Poprej sem navedel zgled iz francoske revolucije. Zdaj naj povem sličnega, njemu nasprotnega. Med drugimi je bilo v Parizu k smrti obsojenih 18 karmeličank. Ravno so pele večernice, ko se ustavi 17. septembra leta 1794. pred samostanom voz, da jih odpelje na morišče. Vdane v voljo božjo stopijo na voz in nadaljujejo svoje molitve. Pojoč »Češčena bodi Kraljica« se bližajo morišču. Ko mora druga za drugo dati glavo pod sekiro, nadaljujejo še sosestre slavospev Mariji. Na kraju smrtnih groze se glasi sprev nebeški Kraljici, dokler rabelj zadnji redovnici ne odseka glave. Sv. Cerkev je junaške, svete redovnice prištela blaženim.

Mi smo potniki, ki gremo isto pot — v smrt. A kaj potem? Quo vadis? Kam te pelje pot? Upati smem, da ste vi na ozki, na trnjevi poti. Naj se je nobeden ne ustraši! Naj nobeden ne krene ž nje. Saj vse mine, kar je hudo. A vse bridkosti tega sveta se niti ne dajo primerjati z neminljivo srečo, ki nas čaka. Mislite vedno na svoj konec! »Spominjaj se v vseh rečeh smrti, in vekomaj ne boš grešil« (Eccles. 7, 40).

Zlasti naj nam bode v mesecu majniku vodnica k Jezusu — Marija. Sv. Cerkev nas uči, da vse milosti, ki nam jih Bog dá, prejmemo po Mariji. Marija je naša mati, pod križem smo ji bili izročeni. Ona nas ljubi kot mati. Marija nam bolj želi pomagati, kot si mi želimo njene pomoči. Zato se zatekajmo k nji, izročajmo se njenemu varstvu in pri šmarnicah letos posebno goreče prosimo, da najdemo vsi pravo pot in gremo po nji v sveta nebesa. Amen.

J. T.

Sopraznik sv. Florijana.

Nauki iz njegovega življenja in češčenja.

Ako kdo v meni ne ostane, bo vunkaj vržen kakor mladika; in usehnila bo, in pobrali jo bodo ter vrgli v ogenj, in bo gorela.
Jan. 15, 6.

Med nam najbolj znane in pri nas češčene svetnike se prišteva sv. Florijan, čigar god praznujemo dne 4. majnika. O njegovem življenju vam morem naslednje povedati.

Ko sta kruta rimska cesarja Dioklecijan in Maksimijan leta 304. izdala ukaz, da se morajo pomoriti vsi kristjani, ki bi ne hoteli moliti malikov, poveljeval je v tedanji noriški pokrajini, sedanji Nižjeavstrijski, Akvilin, silno hud preganjavec krščanskega imena. Pri Laureaku, glavnem mestu in taboru, je dal grozovito mučiti štirideset vojakov ter jih vse razmesarjene vreči v ječo. O tem izve sv. Florijan, tedaj vojaški poveljnik v manjšem mestu in kristjan. Takoj naglo odide proti glavnemu mestu, vnet svetega verskega ognja, hrepeneč svojo kri preliti za Kristusa ter kot njegov vojščak priboriti si še slavnjšo krono.

Že na potu sreča več vojakov, ki so iskali kristjane, da bi darovali malikom. Tedaj, ne boječ se nasilne krutosti verskih sovražnikov, sam pogumno mednje stopi ter prostodušno zakliče: »Koga pa hočete še iskati? Glejte, jaz sem kristjan, pojdite in povejte svojemu oblastniku, da sem tukaj!« Oblastnik, čuvši o tem, ukaže sv. Florijana predse pripeljati ter mu zapove bogovom darovati. Ko ga na noben način v to ne more prepovoriti, dá ga zopet in zopet z vrvmi tepsti ter ga po plečih

z železnimi grebeni trgati. Ko poglavar spozna, da z nobeno še tako grozno muke ne more izneveriti nepremagljivega bojevnik Kristusovega, obsodi ga k smrti (v vodi), kar sv. Florijan zasliši z veseljem.

Navežejo mu torej na vrat skalo ter ga pahnejo raz most v reko Anizo, pa ne brez božjega maščevanja. Zakaj tisti, ki je s silo pahnil svetega mučenca v vodo, pri tej priči oslepi. Reka pa, ki je sprejela mučenca Kristusovega, vzdigne svoje valove ter nese njegovo truplo na vun molečo skalo ob bregu. Prileti pa po božjem prečudnem povelju orel ter z razprostrtimi perutmi straži pri njem, dokler ga pobožna žena Valerija, po Bogu opomnjena, skrivaj ne vzame ter pokoplje na tistem kraju, kjer so pozneje pozidali sloveči samostan, ki se še dandanes imenuje po svojem patronu sv. Florijanu na sedanjem Zgornjeavstrijskem. Rojstni kraj sv. Florijana pa je Zeiselmauer na Nižjeavstrijskem, okraj Tulln.

Velika cerkev sv. Bonifacija v Monakovem hrani takole podobo sv. Florijana. Svetnik je slečen, roke ima na hrbtu zvezane, na vratu mlinski kamen, vojak ga tako potiska raz most. Za vojščakom stoji oblastnik Akvilin ter z levico kaže v vodo. Sicer pa ga obrazujejo v vojaški opravi, ko izliva golido vode na gorečo hišo kot poseben pomočnik zoper požar. To zaupanje krščanskega ljudstva se opira pač zlasti na to, da je sv. Florijan v vodi končal svoje mučeništvo. Njegove slike so večkrat videti na zunanjih stenah hiš. Po vsem Zgornjeavstrijskem pa imajo navado ob hudi uri prižigati takoimenovane Florijanove sveče, katere so blagoslovljene s posebnimi molitvicami ob prazniku tega deželnege patrona na imenitni božji poti v šent Florijanu. Po naših krajih se v čast sv. Florijanu bere več svetih maš ter so mnogokje tudi procesije v ta namen.

Katere nauke si bomo posneli iz vsega tega? Mislim te-le poglobitve.

1. V vsakem stanu se je mogoče zveličati, samo v stanu smrtnega greha ne.

Sv. Florijan in še nešteto drugih so se posvetili v vojaškem stanu ter dosegli celo mučeniški venec, akoravno je sicer v tem stanu veliko dušnih nevarnosti in pohujšanja. Žalibog, da jih v teh nevarnostih le preveč pade v ostudne smrtne grehe, s katerimi se, domov povrnivši, mnogi še celo predrzno hvalijo ter zopet druge pohujšajo.

Mladenič, ki ga Bog pokliče v vojaški stan, bi moral biti prevzet svete vere in strahu božjega. Tako bi se ohranil nedolžnega in pravičnega kristjana ter bi bil v veljavi pri Bogu in pri ljudeh. S svojim spodbudnim zgledom bi tako mogel še drugim svetiti na potu krščanskega življenja ter jih odvrčati od zapeljive tovarišije nečistnikov, pijancev, preklinjevalcev, brezvercev, nespokornikov. Tako bi ugodil opominu aposto-

lovemu, ki ne velja samo Timoteju: »Delaj kakor dober vojščak Kristusa Jezusa!« (II. Tim. 2, 3.)

2. Zgled sv. Florijana nam tudi kaže, da treba svojo vero očitno spoznavati, po nji živeti in, če treba, tudi zanjo trpeti.

Ni dovolj, da bi katoliški kristjan samo v srcu veroval, kar nas Bog uči po sv. Cerkvi, ampak treba vero tudi z besedo in v dejanju pričati; z drugimi besedami: ne sme se sramovati očitno priznavati verskih naukov in ne opuščati dobrih del.

Sv. Florijan je sveto krščansko vero pred vojaki in pred rimskim oblastnikom pričal s srčno besedo, trpel zanjo junaško in celò svoje življenje radostno dal zanjo. Ravno njemu velja beseda apostolova v listu do Rimljanov: »Ako pričaš s svojimi ustmi Gospoda Jezusa in v svojem srcu veruješ, da ga je Bog obudil od mrtvih, boš zveličan. Ker s srcem se veruje v pravičnost, z ustmi se pa priča v zveličanje« (10, 9, 10). Zato je zažugal Jezus: »Kdor se mene in mojih besed sramuje, tega se bo tudi Sin človekov sramoval, kadar bo prišel v svojem, Očetovem in svetih angelov veličastvu« (Luk. 9, 26).

Bodi nam torej po zgledu sv. Florijana geslo sv. Pavla izrek v prej omenjenem listu: »Ne sramujem se evangelija; božja moč je namreč v zveličanje vsakemu, ki veruje« (Rim. 1, 16).

Nebeški Učenik pa je tudi rekel: »Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in časte vašega Očeta, kateri je v nebesih« (Mat. 5, 16). Zato, ljubi kristjani, izpolnimo vse božje in vse cerkvene zapovedi ter marljivo opravljajmo dobra dela, ker »vera brez del je mrtva,« pravi sv. Jakob (2, 26).

Dalje nas uči sv. Florijan za sveto vero tudi kaj trpeti. Marsikomu se zdi že hudo, če sliši kako zbadljivo besedo zaradi svojega verskega življenja, n. pr. ker prejema večkrat svete zakramente, je vpisan v Marijino družbo, v tretji red, v družbo treznosti, se redno posti, se udeležuje procesij, ne pa plesnih veselí, voli z duhovniki itd. Kaj, dragi moj, je pač kaka zasmehljiva opazka od ljudi, ki niso ne pred Bogom, ne pred dobrimi katoličani kaj v veljavi, kako malenkostno je vse to v primeri s strašnimi mukami sv. Florijana in drugih svetih mučencev! Ali ne veš, kaj govori Jezus: »Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil kot vas. Hlapec ni večji kakor njegov gospod. Ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali« (Jan. 15, 18, 20). »Blagor vam, kadar vas bodo kleli in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili zavoljo mene; veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih« (Mat. 5, 11, 12).

3. Iz življenja in češčenja sv. Florijana se učimo tudi bati se trojnega ognja ter se ga na vso moč varovati. To je naravni ogenj, ogenj strasti in peklenski ogenj.

a) Kaj je pravzaprav ogenj, ne moremo povedati. Toliko pa lahko rečemo, da je v rudninah, v lesu, v zraku, v zemlji. Ogenj je silno potreben in koristen, pa ogenj napravi tudi veliko škode in nesreče. Zato se priporočamo zlasti ob večerni molitvi sv. Florijanu, da bi nas varoval najprej časnega ognja s svojo priprošnjo pri Bogu. Lepa krščanska navada je to. Toda predrzno bi bilo samo na pomoč sv. Florijana se zanašati, pri tem pa zastran požara prav nepreviden biti. Koliko se greši zoper to!

Odrasli puščajo žveplenke na takih krajih, da jih otroci prav lahko dosežejo. Zvečer hodi ta ali oni z odprto lučjo okoli mrve ali listja. Neugašen pepel odlagajo na lesena tla. Tleče ostanke smotk mečejo proč, ne meneč se, kam padejo. Zgodilo se je že tudi, da je kdo v postelji kadil, pri tem zaspal ter se zadušil ali zgorel. Drugi se je vlegel pijan v slamo ter zažgal, bodisi da je hotel posvetiti ali da so se žveplenke ob drgnjenju same vnele.

Poznal sem gospodarja, pri katerem je moral vsak berač, ki je hotel pri njem prenočiti, poprej žveplenke pri njem shraniti. Tega moža posnemajte! Včasih se vnamejo saje ali kak tram preblizu dimnika.

Torej največje previdnosti treba, pa tudi zavarujte se dovolj visoko za požarno škodo. Nesreča nikoli ne praznuje, veli pregovor. V slučaju, da ti pogori, imaš vsaj nekaj v roke vzeti in ti ni treba zanašati se toliko na tujo pomoč.

Požig pa je v očeh sv. Cerkve tolik greh, da ga pri nas navaden mašnik ob navadnem času niti odvezati ne sme.

b) Druge vrste ogenj pa je v našem srcu, to je ogenj grešnih strasti. Že sv. Jakob govori o tem v primeri, rekoč: »Glejte, majhen ogenj velik gozd zažge!« (3, 5.) Sv. Ambrozij pa pravi: »Kdor se vda strastem, tega lastni ogenj žge in plamen njegovih grehov ga pokonča.«

Kaj pa je to strast, katero besedo večkrat slišite. Strast v ožjem pomenu je neki nagon naših čutnih zmožnosti ali je neko poželenje naše počutne strani. Strast v širjem pomenu pa je toliko kakor grešna razvada. Če n. pr. kdo reče: ta ali oni je strasten pijanec, strasten kvartopirec, strasten preklinjevalec, strasten nesramnež, strasten verski nasprotnik, strasten sovražnik, se to pravi, da so ti in ti ljudje popolnoma vdani pijači, igri, preklinjevanju, nečistosti, sovražnosti do maščevanja in da se še celo takrat, kadar trdno sklenejo ustavljati se temu in onemu nagnenju, vendar ne morejo premagati, kakor hitro se najde priložnost za ta ali oni greh, ali če vidijo druge enako početi. »Sleherni, kateri dela greh, je suženj greha,« je rekel Jezus (Jan. 8, 34).

Nagnenje k hudemu imamo podedovano od prvih staršev, hudobni duh pa ta ogenj v našem srcu podžiga, da nas zapelje v največje zmote in grešne izrodke. Kajna je nevoščlji-

vost dovedla do tega, da je ubil lastnega brata Abela. Judeža Iškariota je lakomnost prignala tako daleč, da je postal tat, se togotil nad Marijo Magdaleno, ko je mazilila Gospoda, ter njega samega izdal in prodal. Rimskim vladarjem je sovraštvo do Kristusa in njegove Cerkve pa tudi častihlepnost ter vladeželjnost narekovala strašne ukaze zoper kristjane, kakor smo slišali ravno o času sv. Florijana in tovarišev. Sv. pismo pravi, da strastni grešniki »ne poznajo mirne poti; pred njih očmi ni božjega strahu« (Ps. 13, 3).

Kateri so pa pripomočki, ki pogase ogenj grešnih strasti?

Prvič je dejanska milost. Z božjo pomočjo, za katero pa je treba Boga prositi in ž njo sodelovati, je mogoče strasti tudi premagati. »Oblecite božje orožje, da morete obstati pred zalezovanjem satanovim,« opominja sv. Pavel (Ef. 6, 11).

Drugi pripomoček je čuječnost, ki je v tem, da človek skuša spoznati samega sebe in zlasti svoje poglavitno naغنenje k hudemu ter ga skuša zatreti s tem, da vse odstrani in se vsega ogiblje, kar bi mu grešno strast zopet moglo podžgati. Ta tli pod pepelom kakor ognjena iskra.

Pa veste, kateri kristjani najmanj poznajo sami sebe? Tisti, ki gredo najmanjkrat k spovedi ali celo nobenkrat. Ti ljudje imajo sami sebe za pravične in so zadovoljni sami s seboj, da le največjih grehov, n. pr. uboja, požiga, nimajo na svoji vesti. Tega pa ne pomislijo, da se že s tem smrtno pregreše, ako iz zanikarnosti celo v veliki noči ne prejmejo svetih zakramentov. Ko bi si večkrat izpraševali vest ter božjo besedo zvesto poslušali pa nase obračali, poznali bi svoje srce in nevarnost dosti bolje.

Tretje sredstvo proti grešnim strastem pa je strah božji. Kdor je prevzet svetega strahu božjega, uboga glas božji, ki veli po sv. pismu: »Podvrži si grešno poželenje, in ti gospoduj čezenj!« (I. Moz. 4, 7.) Kdor živi v božjem strahu, tak si iz ljubezni do Boga odreče tudi kaj takega, kar je sicer dovoljeno, da bi se laže premagal tudi v prepovedanih rečeh.

Prosimo sv. Florijana, da nam s svojo priprošnjo pomaga gasiti hudi ogenj grešnih strasti in vžigati ogenj božje ljubezni v naših srcih v moči Sv. Duha.

c) Ako si ne bomo celó do konca življenja pogasili grešnega ognja ter se ne vneli za nadnaravno ljubezen, potem zapademo tretje vrste ognju, ki vedno gori in bo večno žgal v peklu.

»Kdo izmed vas,« vprašam s prerokom, »bo mogel prebivati s požrešnim ognjem? Kdo izmed vas bo prebival z večno žerjavico?« (Iz. 33, 14.) Vanj pa pride tisti, kdor se v smrtnem grehu loči s tega sveta, ker nima duhovne, nadnaravne zveze z Bogom. Tako je napovedal Jezus po zadnji večerji svojim

apostolom, kakor se bere v evangeliju na god sv. Florijana. »Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta obrodi veliko sadu; zakaj brez mene ne morete ničesar storiti. Ako kdo v meni ne ostane, bo vunkaj vržen kakor mladika; in usahnila bo, in pobrali jo bodo ter vrgli v ogenj in bo gorela« (Jan. 15, 5. 6).

Da se izognemo tej najstrašnejši kazni, kazni večnega ognja, ravnajmo se po navodu sv. Janeza Klimaka: »Spomin večnega ognja naj gre vsak večer s teboj spat in vsako jutro naj se s teboj zbudi.« Prav je torej, da se zvečer priporočamo tudi sv. Florijanu, da bi nas varoval ne le časnega, ampak še neprimerno hujšega, večnega ognja. Misel na peklenski ogenj je izpreobrnila že na milijone grešnikov in grešnic, ki se sedaj resnično spokorjeni radoste v nebesih, da so še pravočasno pogasili ogenj grešnih strasti ter se tako izognili neugasljivemu ognju in večni ločitvi od Boga. Sv. Prosper uči: »Misliti na peklenške muke se ne pravi nič drugega, kot odpovedati se vsem grehom in pregreham ter vso meseno poželjivost ukrotiti. Misel na peklenski ogenj izvrstno pomaga zoper ogenj v peklu.«

Kajne, verni poslušalci, koliko važnih in koristnih nauk v smo posneli iz življenja in češčenja sv. mučenca Florijana. Vtisnite si jih globoko v svojo dušo; spominjajte se jih zlasti ob večerni molitvi! Ti nauki vas morejo obvarovati časne nesreče, ti nauki vam morejo greh pristuditi, ogenj grešnih strasti pogasiti ter vneti za čednost in dobra dela v stanu posvečujoče milosti božje, da si tako rešite svojo edino, neumrljivo dušo. Sklenem z besedami sv. Janeza Zlatoustia: »Truplo je ustvarjeno za dušo, ne pa duša za telo; ako kdo zapravi dušo, tudi trupla ne bo rešil. Če bo duša zveličana, bo tudi telo srečno.« Amen.

Val. Bernik.

Peta nedelja po veliki noči.

Procesije.

Resnično, resnično vam povem: Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal. Jan. 16, 23.

Kaj smo pred Gospodom? Ali ne hlapci, ki mu, najvišjemu svojemu Gospodu, moramo izkazovati dan na dan najvišjo čast? Kaj smo mi pred Gospodom? Ali ne otroci, slabotni, nebogljeni, ki vedno česar potrebujemo, ki ga vedno moramo česar prositi?

Ves svet čuti to dvoje: gospodstvo božje, visokost in moč božjo — in lastno slabost. Zapisano je tudi v srce pogana. Zato tudi ta dviga roke k svojim bogovom, jih prosi usmiljenja, prosi

pomoči. A najbolj čutimo to mi, ki smo v hiši Gospodovi sami, v sveti katoliški Cerkvi, ki nam je Bog tako blizu, da ga »ni ljudstva, ki bi mu bili njegovi bogovi blizu, kakor je nam naš Bog.«

Zato merijo vsi obredi sv. Cerkve na to, da svojemu Gospodu in Bogu izkazujemo spodobno čast in da ga prosimo za vse, kar nam je potrebno za dušo in za telo. V to služijo tudi procesije, tako procesija na dan sv. Marka in procesije v križevem tednu.

Katera teh procesij je starejša? Zadnja, ona križevega tedna. Pričela se je na Francoskem v letu 469. To leto so v mestu Vienne kruto gospodarile razne nadloge in nesreče: ogenj, potresi, slaba letina in posledica te, lakota. Tedaj zakaže sv. škof Mamert, naj prirede verniki tri dni pred vnebohodom Gospodovim prošnje in spokorne procesije, da izprosijo z molitvami in s postom od Boga usmiljenje. Ta zgled so kaj kmalu posnemali drugi francoski škofje, in že leta 511. je cerkveni zbor v Orleansu zapovedal te procesije za vso deželo in za vse čase. V sedmem stoletju se je razširila ta lepa pobožnost tudi na sosednjo Španko. A tam so preložili te slovesnosti na teden po binkošti, ker velikonočnega časa, časa duhovnega veselja, niso radi pretrgali s postom. V Rimu je vpeljal to slovesnost papež Leo III. (795—816), a brez posta. Od tedaj je v navadi po širnem krščanskem svetu.

Procesija sv. Marka pa se je začela leta 590. v Rimu. Verjetno je sicer, da so imeli na čast sv. Marku že poprej slične slovesnosti v Aleksandriji v Afriki. Tam je namreč sv. Marko umrl. Aleksandrija je bila za časa apostolov najimenitnejše mesto za Rimom, po trgovini prvo na svetu. In sv. Marko je v svoji gorečnosti hrepenel posebno v to poglavarico Afrike in morij, da zaseje tam seme vere v Kristusa Gospoda, kakor ga je zasejal njegov veliki učenik, sv. Peter, v poglavarici vsega sveta, v Rimu. Prišel je v mesto in je stopil v delavnico k nekemu čevljarju, da si dá popraviti strgane sandale (podplate). A čevljar se pri delu piči s šilom in vzdikne: »O ti moj edini Bog!« Marko se začudi temu vzdihu. Hitro pomaže prst s slinami in pravi: »V imenu Jezusovem naj ti prst zaceli.« In je v hipu zacelil. Pri tem Anianu je ostal Marko in je oznanjeval v mestu Jezusa križanega. A s tem si je nakopal sovraštvo poganskih svečnikov. Ker so mu ti stregli po življenju, je posvetil Aniana za škofa, sam pa se je podal na deželo. Krščanska srenja v Aleksandriji je pod njegovim vodstvom in po njegovem svetniškem zgledu živela tako, da jo judovski zgodovinar Filo imenuje »družbo angelov, ki žive, kakor bi ne bili iz mesa«. Čez dve leti se poda Marko čez morje, da obiše sv. Pavla, ki je bil v ječi v Rimu. Kmalu se vrne v Aleksandrijo, kjer s svojo gorečo besedo in z mnogimi čudeži nadaljuje svoje prejšnje apostolsko delo. A njegovi sovražniki, poganski duhovniki, niso

mirovali. Ravno na veliko noč pošljejo rablje nad Marka, ki ga zgrabijo med daritvijo sv. maše, mu vržejo vrv okoli vratu in ga vlečejo skoz mesto. Njegova kri rdeči ulice, kose kože in mesa mu trga s telesa poulično kamenje, ki ga valjajo in vlačijo po njem neusmiljeni krvniki.

V spomin na to žalostno procesijo, a veselo za Marka, radostno v očeh angelov, ki jo je povzročilo sovraštvo in zavist, je ljubezen in hvaležnost kristjanov, ko so malone tri stoletja pozneje smeli očitno kazati svojo vero in svoje božjočastje, praznovala procesijo molitev in slavošpevov na čast velikemu ustanovniku aleksandrijske cerkve.

A bolj razširila in večji pomen je zadobila ta procesija po teh-le dogodkih. Leta 589. je reka Tibera, ki teče skoz Rim, prestopila svoje bregove in je preplavila »Večno mesto« in okolič. Iz mnogega mlaja (blata), ki je ostal, ko se je voda odtekala in je usihala, je izkuhala vročina strupene soparje in slapove, ki so povzročili grozno kugo. Čez nekaj časa že ni bilo hiše, ki bi ji bila strašna morilka prizanesla. 8. svečana leta 590. je pokosila tudi papeža Pelagija II. Za naslednika mu je določil Sv. Duh po rimskem duhovništvu in ljudstvu sv. Gregorja I., Velikega, pri nas najbolj znanega po gregorijanskem petju, ki ga je vpeljal namesto dotedanjega ambrozijanskega. Ta veliki papež je v vseobčni stiski zapovedal, naj se vse rimsko ljudstvo obrne v skupnih molitvah na Boga za usmiljenje, na Devico Marijo in na vse svetnike za njihovo priprošnjo in pomoč. Tri dni naj se zberó verniki v poglavitnih rimskih cerkvah (sedmere poglavitne cerkve, obdarjene s posebnimi odpustki, so: Sv. Peter, Sv. Pavel pred mestom, Sv. Sebastijan in katakombe, Sv. Janez v Lateranu, mati vseh cerkvâ, Sv. Križ v »Jeruzalemu«, nekdanje stanovanje sv. cesarice Helene, Sv. Lavrencij in Sv. Marija Velika ali Snežna). Iz teh cerkvâ naj gredo v cerkev Marije Snežne, kjer se vsi združijo. Pri teh slovesnih procesijah so nosili sliko Matere božje, slikano od sv. Luke, in so peli litanije vseh svetnikov, ki so bile že tedaj v navadi, dasi v krajši obliki. Ko so šli tretji dan ravno mimo mavzoleja Hadrijanovega (to je oni okrogli grad, ki si ga je tik Tibere cesar Hadrijan sezidal za svoj grob — Hadrijan, cesar od l. 117. do 138., je bil v začetku vlade kristjanom naklonjen, a ko so se leta 131. Judje spuntali, je z Judi vred preganjal tudi kristjane, ker jih je smatral za del Judov), zagleda sveti papež na strehi mavzoleja angela, ki vtika meč v nožnico. In res je s tem dnem grozni pomor ponehal. Na Hadrijanovem mavzoleju, sedaj »angelski grad« imenovanem, pa stoji še zdaj za spomin na ta dogodek velika pozlačena podoba angela, ki vtika meč v nožnico. In tudi ona procesija je še zdaj v katoliški Cerkvi v navadi. In sicer jo imamo po naročilu sv. Gregorja na dan sv. Marka.

Žalibog, s srčno žalostjo moramo priznati: So med nami kristjani, ki se jim zde procesije, bodisi ta ali kaka druga, nemo-

derne ali neprikladne za naš čas. Čast je bila nekdanj pred vso faro, ako je smel nesti fant pri procesiji križ ali zastavo, mož-posestnik nebo. A dandanašnji se na mnogih krajih komaj komaj dobi mož in fantov dovolj, da opravijo to častno in pred Bogom zaslužljivo službo. Ali ni to zelo žalostno znamenje verske mlačnosti današnjih dni! Ah, »ker se je hudobija po svetu tako pomnožila, je ljubezen pri mnogih le preveč omrznila« (Mat. 29, 12).

Zakaj pač naj bi bile procesije za naše čase neprikladne? Ali ne živi več nekdanji Bog? Oni Bog, ki pravi sam o sebi: »Jaz sem prvi in poslednji« (Iz. 41, 4). In zopet v Skrivnem razodetju (1, 8): »Jaz sem alfa in omega, začetek in konec, ki je, ki je bil in ki pride.« Ali ne nosi pri procesijah z Najsvetejšim (sv. Rešnjega Telesa dan) duhovnik božji v svojih rokah istega Kristusa, ki so ga nosili v slovesnih sprevodih pred pol stoletjem, pred tisoč leti, »Kristusa, ki je ravno isti včeraj in danes in vekomaj?« (Hebr. 13, 8.) In če je Bog danes isti kakor ob dnevih naših očetov in dedov, ali ne bo zahteval iste časti od nas, kakršno je zahteval od naših očetov in dedov? »Če sem jaz Oče, kje je moja čast? Če sem jaz Gospod, kje je moj strah?« govori Gospod vojskinih trum (Malah. 1, 6). Kako mu torej smeja, kako mu upava kratiti njegovo čast.

Pomisli, brat moj, dalje, s kakimi velikimi, dostikrat telesno zelo težkimi in utrudljivimi slovesnostmi častijo razni poganski narodi svoje bogove, ki niso bogovi. Nam pa je že kratka procesija dostikrat pretežavna, posebno ob nekoliko neugodnem vremenu. Ali se nama ni treba bati, da naju nagovori Gospod, ko stopiva pred njegovo sveto obličje: »Hudobni in leni hlapci!« (Mat. 25, 26.)

Morda te je procesije celo sram? A pomisli: Koga se sramuješ? Glej, svojega Boga, svojega Stvarnika in Odrešenika, svojega najvišjega Kralja in Gospoda, ki o njem apostol kliče ves navdušen: »Kralju večnemu, neumrljivemu, nevidnemu, samemu Boгу bodi čast in slava vekomaj« (I. Tim. 1, 17)! A čuj, Gospod Bog govori po preroku: »Kdor mene časti, njega bom tudi jaz častil; kdor pa mene zaničuje, bodi zaničevan!« (I. Kralj. 1, 36.) In spomni se one težke, naravnost strašne besede božjega Zveličarja: »Kdor zataji mene pred ljudmi, ga bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih« (Mat. 10, 33).

Marsikdo se pač udeležuje procesij, a le, da bi tam gledal, si pasel oči, ali da bi se dal ogledovati. Ali bi ne bilo za takega in za tako bolje, ako bi ostala doma? Drugi se vedejo nespodobno. Mladi ljudje morda iz lahkomišelnosti. Kak ohol vaški mogočnej pa misli, da kaže s tem svojo imenitnost in moč, ako

pri procesiji glasno govori, se kar moč neotesano kreta in obrača, pri procesijah s sv. Rešnjim Telesom pri blagoslovu stoji. Vsi ti kažejo le pomanjkanje vsake olike in izdajajo s tem le sirovost svojega srca. Pač veljajo tudi tem besede prerokove: »Proklet bodi, kdor Gospodovo delo nezvesto opravlja!« (Iz. 48, 10.)

Da se rada udeležujeva procesij, k temu naju naj nagiba tudi korist procesij. Glej, s procesijami je združena skupna molitev. Kakor mogočna vojna truma smo, ko gremo s procesijo, glasno moleči. Najmogočnejšo trdnjavo lahko naskoči taka truma. Saj si bral ali slišal, kaj so dosegli taki junaški naskoki v veliki, strašni vojni leta 1914., 1915. A glej, nebesa nikakor niso taka trdnjava kakor Antwerpen, ki bi se trdovratno upirala in zaklepala. Ne, Bog, Gospodar nebes, srčno rad odpre vrata nebeška, pogleda z veseljem dol na nas ter sprejme molitve, ki mu jih pošiljamo naproti.

V vojni, ob naskoku na trdnjavo je gotovo vmes tudi kak bojzaljivec. A ko vidi, kako junaško se zaženo proti svojemu cilju tovariši, napolni in razširi tudi njemu srce plamteč pogum. Junaško gre z drugimi v bojni metež. Tudi med nami so mlačneži, morda sva tudi midva med njimi, prijatelj moj. A zgled drugih, njih zunanje pobožno vedenje, njih zaupljiva, topla molitev ogreje in užge tudi take.

In tolažljiva je za nas misel: »Če bi moja molitev ne bila uslišana, glej, koliko jih moli tukaj z menoj! Na nešteti krajih se vrše baš ob tem času procesije, tisočero in tisočero vernih, pobožnih src moli ravno ob tem času. Te bo uslišal Gospod Bog, če mene ne bi.« Ta vesela zavest nam poživí upanje, nam pomaga bolj goreče moliti. Tako nekako kakor sta pomagala Aron in Hur Mozesu. Saj si bral ali slišal o tem tako čudovitem in za nas tako poučljivem dogodku iz sv. pisma? Eden najlepših prizorov iz peterih knjig Mozesovih je, zapisan v II. knjigi, v 17. poglavju. Mozes je poslal Jozueta v boj zoper Amalekite. Sam pa je šel z bratom Aronom in Hurom vrh hriba in je tam molil za zmago izraelskega orožja. A čuj! »Ko je Mozes dvigal roko, je zmagoval Izrael; ko jo je pa nekoliko povetil, je zmagoval Amalek. Mozesove roke so pa bile težke. Vzela sta tedaj kamen in sta ga položila podenj, in je sedel nanj. Aron in Hur sta pa podpirala njegove roke od obeh strani. In zgodilo se je, da njegove roke niso omagale do solnčnega zahoda. In Jozue je premagal Amaleka in njegovo ljudstvo.« Glej, to je storila molitev in pomoč Aronova in Hurova pri molitvi!

Nazadnje pa nas tolaži še misel: Z nami moli Kristus! Saj sam pravi: »Kjer sta dva ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, sem jaz med njimi.« A tukaj nas je zbranih toliko! In vsi v njegovem imenu. Zakaj vsi kličemo k Bogu z Jezusovimi besedami: »Oče naš, ki si v nebesih...« Zato smemo pač upati,

da bomo uslišani. Ko pa nas je zagotovil on sam, večna Resnica: »Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal« (Jan. 16, 23).

Naposled pa še pomisli, v kakšnem času se vrše procesije. Spomladi, ko se zbuja na poljih in v vinogradih novo življenje. Spomladi, ko orješ, seješ, kopaš, obrezuješ. In seješ v strahu: »Kaj bo z mojim trdom? Kaj bo s semenom? Kaj bo s to tako občutljivo trto? Ali obrodi? Pridejo morda nesreče — povodenj, preveč mokrote ali suša, pride nevihta in toča, ki vse pomandra, zabije vse v zemljo, vse pomori in uniči!« Naravna je taka bojazen. A veš tudi, da z njo nesreče ne moreš preprečiti. Kar moreš storiti zoper njo, stori. Obdelaj polje, vinograde skrbno! Zavaruj silje, če ti mogoče, pri zavarovalnici zoper nezgode. A zavaruj ga tudi pri Bogu. Z molitvijo ga zavaruj! Posebno zdaj spomladi ob procesijah, a tudi pozneje dan na dan, posebno pa ob nedeljah pri sv. maši in ko v nedeljo popoldne greš skozi polje ali po mejah med vinogradi in si ogleduješ, kako rase in zori delo tvojih rok. Naj se dviga tvoja molitev kakor dišeče kadilo v nebesa, iz nebes pa prihajaj blagoslov božji in varstvo božje, zakaj »nič ni tisti, ki se je, in tisti nič, ki zaliva, temveč on, ki rast daje, Bog« (I. Kor. 3, 7).

M. K.

Križev teden.

Neuslišana molitev.

Prositi in se vam bo dalo; iščite in boste našli; trkajte in se vam bo odprlo. Luk. 11, 9.

Če pazljivo prebiramo s v. pismo, ne najdemo ničesar bolj pogosto, kakor opominjevanje in izpodbujevanje k molitvi. Saj pa tudi nič ni bolj naravno in potrebno kakor to, da stvar izkaže podložnost svojemu Stvarniku, da kazni vredni grešnik skuša svojega sodnika potolažiti, da si slabotni človek prizadeva pomoč pridobiti od Najvišjega in da se z dobrotami obsipani zahvali delivcu vsega dobrega: vse to pa se zgodi v molitvi. In kaj človeku donaša večje koristi, kakor molitev? Saj ravno ona stori, da se pogovarjamo z neskončnim Bogom kakor s sočutnim prijateljem, kakor s skrbnim očetom, da mu potožimo, kar nam teži srce, da zadobimo, česar potrebujemo za časnost in večnost.

Zato pa tudi gospod Zveličar svojim učencem, ki so zavoljo njegove ločitve žalovali, ni vedel zraven obljube Sv. Duha nič tolažljivejšega priporočati, kakor molitev. Slišali smo ga v nedeljskem evangeliju, slišali v današnjem, kako je svojim učencem priporočal moliti.

Sv. Cerkev nas pa tudi k ničemur tolikrat ne spodbuja, kakor k molitvi. Opominja nas, naj molimo sami in tiho, pa tudi skupno in očitno. Pred vnebohodom Jezusovim pa zbira svoje vernike po vsem krščanskem svetu v procesijah, da se glas molitev in svetih pesem kakor šumenje zbrane vojske vzdiguje proti nebu. Spodbuja nas k zaupljivi molitvi še tem bolj, ker nas trikrat v evangeliju zagotavlja, da naše prošnje ne bodo zastonj, temuč da bodo uslišane. »Le prosite in boste prejeli; iščite in boste našli; trkajte in se vam bo odprlo. Zakaj sleherni...« Večna resnica tedaj sama zatrjuje, da bo človekova molitev dosegla svoj namen.

Kaj pa na vse te opomine in obljube odgovarjajo srca človeška? O ta se pa le prerada pritožujejo. Marsikateri človek pravi: Ah moj Bog, saj molim rad, molim in se priporočam v molitev na vse strani, pa vendar ne zadobim, česar želim. Dolgo že prosim, pa nič ne prejmem; mnogokrat sem že iskal, pa nič nisem našel; večkrat sem že trkal, pa se mi ni odprlo; a vendar sv. pismo obeta: Kdor prosi, prejme. Dasiravno neštevilnokrat kličem v svojih potrebah za pomoč, je vendar vse zastonj; nebesa so kakor železna, da jih moji zdihi ne prederejo, Bog mojega vpitja noče slišati. — Tudi mislim, da nisem svoje reči slabo opravil, menim, da sem dobro in prav molil, pa vendar nisem uslišan. — Taki in enaki ugovori zoper molitev se večkrat čujejo in navadno se sklene: Zdaj že vidim, da tudi molitev nič ne pomaga, zato bom vse opustil, naj gre potem kakor hoče.

Tako ljudje radi vso krivdo zvrčajo na Boga, kakor bi on svoje besede ne držal; sami sebe pa ne vidijo in se izgovarjajo. Gotovo bo koristno, ako danes to stvar nekoliko razjasnimo in v pravi luči pogledamo. Prepričali se bomo, da ima Bog najboljše namene, ako naših molitev vselej ne usliši, ker to je za nas ali

1. dobrota ali
2. poizkušnja ali pa
3. kazen.

Ako te vzroke pretehtamo, se bomo zavoljo marsikaterih neuslišane prošnje potolažili, ne bomo več radi tega nevoljni, temuč še pomnožili bomo svoje zaupanje v božjo dobrotljivost in usmiljenje.

I. Bog včasih naših prošenj ne usliši, ker so zveličanju škodljive, ali pa, ker nam hoče pozneje podeliti večje darove. Vselej je pa to za prosilca velika dobrota.

a) Naše prošnje so večkrat večnemu zveličanju škodljive. Človekova nevednost je včasih tolika in njegovo duhovno oko je tako otemnjeno, da prosi za take reči, katere njegovi duši škodujejo. Ali Bog, ki nas v srcu nosi in natanko pozna našo pravo korist, se ne ozira na take prošnje, ako bi

bile še tako silne. V luči sv. vere spoznamo resničnost tega, kar piše sv. Janez Damaščan: »Četudi ne prejmeš, vendarle prejmeš v svojo korist.« Bog ravna z nami kakor moder zdravnik z bolnikom. Tudi bolnik ga prosi, naj mu ne zapiše grenkega zdravila, naj mu gnilega uda ne odreže, naj mu ne ukaže tolike natančnosti v jedi ali pijači. Pa zdravnik se za take prošnje ne zmeni, ker bi ga sicer ne mogel ozdraviti. Tako — pravi sv. Avguštin — tudi Bog večkrat ne usliši naših prošenj, ker se bolj na to ozira, kaj nam koristi, kakor pa na to, kaj dopade našim počutkom. »Mnogoteri ljudje kličejo v bridkosti in niso uslišani, da bi spoznali, da je Bog zdravnik, bridkost pa zdravilo za zveličanje. Zdravnik te žgé, reže in ti stokaš; pa on te ne usliši po tvoji volji, usliši te pa v tvoje ozdravljenje« (in Psl. 137).

Bog sliši tvoje prošnje za odvrnjenje izkušnjav. Pa on vidi, da te taka izkušnja dela bolj ponižnega in čuječega in da vsaka zmağa z novim biserom ozaljša krono neumrjočnosti, ki ti jo je v nebesih pripravil. Zato ti je ne odvrne, zato ti ne podeli miru. — Bog sliši tvoje prošnje za polajšanje ubožnosti. Pa Bog vé, da bi te obilnost zapeljala k ničemurnosti, k uživanju in k mnogim grehom, da bi bogastvo za vselej izpodkopalo tvojo čednost, zato te pusti v siromaštvu zdihovati. — Bog sliši tvoje prošnje za polajšanje bolečin, pa ker bi te zapeljalo zdravje k lahkomišljenosti, ker bi ti svoje zdrave ude zlorabil, zato te pusti dolga leta zdihovati na bolniški postelji. V tem pomenu pritruje sv. Avguštinu sv. Izidor, rekoč: »Bog mnogoterih ne usliši po njihovi volji, da bi jih uslišal v njih blagor.«

b) Bog nas hoče pozneje toliko bogateje obdarovati. — Bog odlaša milost, da bi se nam potem toliko dragocenejša dozdevala. »Če se Bog včasih s podeljenjem svoje milosti obotavlja — pravi sv. Avguštin —, je zato še ne odreče, ampak jo stori le dragocenejšo; zakaj tiste, katere podeli brez odloga, navadno hitro izgube svojo vrednost.«

Bog odlaša milost, da bi jo podelil v primernih okoliščinah in na veličastnejši način. Zato poje kralj David: »Gospod je pomočnik o pravem času« (Psl. 9, 10). Dolgo časa je zdihoval Jožef v ječi ter čakal rešitve. Zdelo se je, kakor da Bog ne sliši milih prošenj nedolžnega mladeniča, katerega je hotela nesramna Putifarka zapeljati. Ali Gospod je vse to vedel; prišla je pripravna ura, ko Faraonovih sanj nihče ni mogel razložiti, da je veliki točaj poslal po Jožefa, ki jih je razvozljal in zato je bil preprosti pastir povzdignjen na kraljevski prestol egiptovski. (Gen. 40.) Dolgo časa sta Caharija in Elizabeta zdihovala k Bogu, da bi jima odvezel nečast nerodovitnosti, že mislita, da so vse njune prošnje zastonj. Pa Bog pošlje svojega angela k Cahariju v tempelj, ki mu ne naznani le, da bo dobil sinu, ampak mu tudi razodene veliki poklic Janeza Krstnika, ki bo Gospodu pot pripravljaj. (Luk. 1.)

Goreče so prosile sestre Lazarjeve, naj bi Kristus prišel ter ozdravil smrtnobolnega brata; ali Gospod je odlašal, da bi pozneje svojo milost in dobrotljivost toliko veličastneje pokazal. (Jan. 11.)

Bog odlašá milost, da bi tako njegovi darovi postali naša z a s l u g a, kakor piše sv. Tomaž Vilanovljan, da bi si mi s prošnjami tisto zaslužili, za kar prosimo. Bog hoče takorekoč naš dolžnik postati, ker se po dolgi, a neuslišani molitvi naše zasluge množijo in mi takorekoč pravico zadobimo do tistega, za kar prosimo.

II. Bog naših molitev včasih ne usliši, ker hoče našo gorečnost razvneti, naše zaupanje pokrepčati in našo potrpežljivost očistiti; vse to je pa p o i z k u š n j a za nas.

a) Bog hoče našo gorečnost povečati. Gotovo je, da gorečnost v molitvi raste, ako se nam želje precej ne izpolnijo. Če se ogenj od vetra nazaj žene, le še bolj podžiga, ravnotako molitev, če se od Boga koj ne usliši, postaja še bolj plameneča. Saj je to razvidno. Kolikor dalje se odlašá milost, toliko večje je hrepenenje po njej, in kolikor bolj to koprnjenje raste, toliko raje in gorečnejše se človek zateka k molitvi. — Le ozrimo se na Daniela! Goreče moli za rešitev ljudstva izraelskega, pa ni uslišan. Kaj stori? Zdaj še pomnoži svoje prošnje in s prošnjami združi solze, s solzami pepel, s pepelom rasovnik, z rasovnikom post — in žerjavica njegove molitve tako puhti proti nebu, da se Bog pokaže premaganega ter mu po angelu naznani, da bo uslišal prošnjo. (Dan. 9 et 10.)

Kolikokrat beremo v popisih čudovitih dogodb na tem ali onem božjem potu, n. pr. v Lurdu na Francoskem, kako so bolniki hrepneli po zdravju in prosili Mater božjo pomoči; pa niso se dali s tem oplašiti, ako koj prvič niso bili uslišani, potem so molili toliko bolj goreče — in njihove prošnje so bile poplačane.

b) Bog hoče naše zaupanje pokrepčati. On nas poizkuša, ali ne bomo morda omahovali v zaupanju na njegovo vsegamogočnost in usmiljenost; ali ne bomo dvomili nad resničnostjo njegovih obljub? Kajti zaupljiva molitev se vselej usliši. To nam spričujeta slepca (Mat. 20), ki sta za Jezusom vpila: Sin Davidov, usmili se nas! To spričuje Jair, ki je prišel k Zveličarju ter ga prosil: Moja hči je zdaj umrla, ali pridi dol in položi roko nanjo in bo oživila (Mat. 9). To izpričuje paganski stotnik, proseč zdravja za svojega hlapca, katerega je mrzlíca tresla (Mat. 8). Posebno nam izpričuje kananejska žena v evangeliju, kako Bog poplačuje živo zaupanje. To Kananejčanko je Kristus zelo pohvalil, rekoč: »O žena, velika je tvoja vera!« (Mat. 15, 28.) Odkod toliko zaupanje te žene? Odtod, ker njena prošnja ni bila takoj uslišana. Prosi v drugo, tudi ni uslišana, ampak čuje celò grajalne besede. A ne dá se oplašiti, njeno zaupanje le še raste, da se obrne še na Zveličarja, preмага njegovo božje Srce — in razen tega, da je njena prošnja uslišana

in njena hči ozdravljena, zasliši tudi pohvalo, ki jo povzdiguje za vse poznejše rodove: O žena, velika je tvoja vera. Ako se torej Bog na naše molitve takoj ne ozira, naših prošenj, ki se vzdigujejo proti njegovemu prestolu, takoj ne usliši, hoče s tem le pokrepčati naše zaupanje, da bi bilo močno, kakor kananejske žene. Zato piše sv. Bazilij: »Šele potem se naše zaupanje v Boga prav pokaže, če tega, kar prosimo, takoj ne prejmemo.«

c) Bog hoče očistiti tudi našo potrpežljivost. Sv. Tomaž Vilanovljan misli, da je izkušanje potrpežljivosti eden izmed glavnih namenov, zakaj nas Bog precej ne usliši. Kakor je človek sploh pri vsakem odlašanju nepotrpežljiv, ako se mu takoj po volji ne zgodi, tako želi tudi navadno, da bi bil naenkrat uslišan pri svojih prošnjah. Mi se pa moramo popolnoma vdati v božjo voljo ter njemu prepustiti, kdaj in kako in kolikor nas hoče uslišati. In ako nam je pri tem še toliko bridkosti, nadlog in srčne žalosti prestat, nikar ne godrnjajmo. Zakaj s potrpežljivostjo šele izkažemo svojo zvestobo v Gospoda, šele z njo pokažemo neomahljivo zaupanje vanj, katero ne bo osramočeno. — Spominjajmo se pobožnega J o b a, ki je v enem dnevu izgubil neizmerno premoženje, pa je vse voljno potrpel iz ljubezni do Boga in iz prepričanja, ker so pota njegove previdnosti in naredb neizvedljiva, zato pa so vzcvetele iz njegove potrpežljivosti lepe rože sreče in bogastva (Job. 1 et 42). Ozičajmo se na Z v e l i č a r j a v vrtu Getzemani, ko je po svoji človeški naravi prosil, naj bi šel kelih trpljenja mimo njega, — pa je koj pristavil: »Oče, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi.« Kdo ne vé, kako lepo je Bog poplačal potrpežljivost sv. M o n i k e? Ko bi se bila čez 3, 5, 10 let naveličala moliti za svojega razuzdanega sina, ko bi bila v svojem zaupanju omahovala, bi mi sedaj ne občudovali velikega svetnika Avgušтина.

Tako nas hoče Bog, ako molitve takoj ne usliši, poizkusiti ter nas od ene stopnje čednosti do druge povzdigniti. Navidezna neusmiljenost, katero našim prošnjam nasproti kaže, je kakor ognjena peč, kjer se čisti zlato. Naša gorečnost se razvne, naše zaupanje se pokrepčuje, naša potrpežljivost se očiščuje in poizkuša in tako se naša čednost kaže v svetli luči kot čisto zlato. Zato razumemo besede sv. Gregorija, ki pravi: da ima Bog zavoljo naših skrbi, ko nas ne usliši, dopadenje. Kolikor bolj silno in skrbno ga iščemo, toliko slajše veselje ima nad nami (lib. 9, moral. 15).

III. Bog mnogokrat naših molitev zato ne usliši, ker njegove volje ne izpolnjujemo, ali pa ima naša molitev neštevilno pomanjkljajev. Kdo se more pritožiti, da ni to pravična kazen?

a) Kolikokrat se mi nič ne zmenimo za božje zapovedi! Neštevilnokrat smo jih že prestopili. Če Bog k nam govori po notranjem glasu, kako malo ga poslušamo, če nam sveto postavimo svojega evangelija v spomin kliče, ostanemo gluhi. Le ozrite se nazaj na svoje misli, preštejte svoje želje,

pretehtajte svoje besede, opazujte svoja dejanja ... o Bog, kako gnusna so pred njegovim obličjem! Kako je vse naše življenje nasprotovalo postavam Najvišjega! »Ali se je potem čuditi, da Bog naših molitev ne usliši, ker mi klic Gospodov tako pozno poslušamo ali pa celo ne?« po pravici vpraša sv. Gregor. Koliko kristjanov moli in bo molilo te prošnje dni, da bi jim Bog blagoslovil vrtove, njive, travnike, vinograde, da bi dajal ugodno vreme, dež in solnce, kakor je potrebno za rast, da bi odvrnil vihar in nevihte, točo in povodnji in sušo, da bi obvaroval kuge, lakote, ognja itd., pri tem pa pozablja na to, da je treba predvsem in vselej voljo božjo natanko izpolnjevati, greh zapustiti in Boga ne več žaliti. Kdor še vedno pregrešno živi, ta je silno predrzen, ko bi od Boga terjal kake milosti ali daru; zakaj taka molitev bi Boga ne nagnila k usmiljenju, ampak le dražila njegovo jezo. Zoper tako molitev se Bog pritožuje v sv. pismu (Iz. 1, 15...), rekoč: »Četudi svoje roke stegujete, vendar od vas obračam svoje oči; in četudi pomnožujete svojo molitev, vendar ne bom uslišal; zakaj vaše roke so polne krvi,« t. j. polne krivice, ubijanja, ropanja, sile, goljufije, nečistosti, hudobije ... Ali naj tedaj grešniki nič ne molijo? Pač, toda Bog pravi: »Umijte se, očistite se, hudobnost svojih misli spravite izpred mojih oči, nehajte napačno počenjati ..., potem pridite in pritožite se nad menoj,« — ako bi vas ne uslišal. In na drugem mestu (Jan. 9, 31) se bere: »Bog grešnikov ne usliši.« Že Salomon je rekel (Pregov. 28, 9): »Kdor svoja ušesa odvrta, da ne sliši postave, njega molitev bo gnusoba.« Zato Bog kaznuje take predrzneže, kakor je že po preroku Cahariju (7, 11) zažugal, rekoč: »Ker niso hoteli poslušati in so hrbet kazali in se proč obračali in so svoja ušesa mašili, da bi ne slišali — postave in besedi — bodo tudi oni klicali (k meni), pa jih ne bom uslišal.«

b) Slednjič opravljamo molitev zelo slabo. »Prositi in ne prejmete, ker slabo prosite,« piše sv. Jakob (4, 3). Marsikateri molijo le z ustnicami, molijo brez pobožnosti, brez ponižnosti, molijo brez zaupanja, molijo brez vdanosti v božjo voljo, molijo brez stanovitnosti. Molijo, pa le raztreseno in razmišljeno, molijo, pa hladno in mrzlo, da srce o tem nič ne vé, molijo kakor bi izkušali Boga. — Drugi zopet veliko molijo, gredo iz ene cerkve v drugo, z ene božje poti na drugo, prosijo za vse, samo za to ne, kar je božja volja in kar jim je v zveličanje najbolj potrebno, molijo, ne da bi Bogu dopadli, ampak bolj zato, da bi od ljudi hvalo želi ter se pobožni zdeli. Z eno besedo, vsi taki in enaki slabo molijo. Oni ne zaslužijo, da bi jih Bog uslišal, ravno tako ne, kakor tisti farizeji, ki so v shodnicah in na cestah molili, da bi jih ljudje videli, ali pa tisti, ki se je v tempelju hvalil in povzdigoval svoje čednosti. Na tako molitev se morajo obrniti besede sv. pisma (Iz. 1, 13): Kadilo mi je gnusoba. Zato ni pričakovati, da bi bila uslišana.

Pomislimo torej, dragi kristjani, zakaj je bila naša molitev tolikokrat brez uspeha. Morda smo prosili za reči, ki so bile škodljive našemu zveličanju, ali pa nam je in nam hoče Bog pozneje podeliti še večje milosti. Kdo ne spozna v tem do-bro-te-bož-je, za katero smo se dolžni srčno zahvaliti? Ali pa nas ni dozdalj Bog uslišal, ker hoče našo gorečnost pomnožiti, zaupanje pokrepčati, potrpežljivost očistiti. To njegovo po-i-z-kuš-njo stanovitno prestopimo, bogato plačilo ne bo izostalo. Največ smo pa sami krivi, da nismo uslišani, ker se naše življenje ne ujema s postavo božjo, ker smo nepoboljšljivi grešniki in je naša molitev tako pomanjkljiva. To je pa pravična ka-ze-n; ako jo hočemo odvrniti, se moramo poboljšati. Ne dajmo se torej oplašiti, ako nismo takoj uslišani, bodimo trdno prepričani, da je to nam v blagor. Odpravimo vse zadržke in se stanovitno zatekajmo h Gospodu, saj nam zagotavlja po pre-roku Izaiju (41, 8): »Ob pravem času te uslišim in ob dnevu zveličanja ti pomagam.« Amen.

Ant. Žlogar.

Vnebohod Gospodov.

Nebesa — naša tolažba.

Je li že kdaj teklo toliko solzâ, krvavelo toliko src kakor sedaj? Je li že kdaj čula tiha noč toliko vzdihov bolečin, ob-se-val dan tako strašne razvaline razbitih nâd in razde-jane sreče? O groza, zdi se, da je trpljenje vseh preteklih časov oživel in nakrat objelo vso zemljo. Le smrt in trpljenje vidim vsepovsod, boj in sovraštvo divja vsevprek v strašnem nemiru. Toda eno teženje druži ves ta nemir, in to je teženje po tolažbi, po izgubljenem miru, po sreči. In isto teženje nas druži tudi na posvečenem kraju, pred obličjem Gospodovim. Tolažbe bi radi v svojem trpljenju, srčnega miru si želimo! Tolažbe in miru prosimo Zveličarja, ki je zapustil zemljo in šel k svojemu Očetu. A gorje, ni je tolažbe in pomirjenja trpečega srca noče priti od nikoder. Ah, rana, ki nam jo je vsekali prvi dan vojske v srce, je še vedno enako globoka, enako krvaveča, in bolečine so hujše od dne do dne! »Kdo nam dá pomoči, kdo tolažbe?« to je naše vedno vprašanje, a vsem se zdi to vprašanje kakor težka uganka. — Kako se mi smiliš, nesrečno človeško srce! Po tolažbi hrepeniš, sreče iščeš, a tam, kjer je ni. Svet naj ti dá tolažbe? Ali te še ni izučil mrzli, goljufivi svet? In morda moliš, kakor nikdar še poprej, prejemaš sv. zakramente — vse za mir in za tolažbo v sedanjih nadlogah, toda samo za mir na zemlji, samo za mirno, srečno življenje na svetu, kakor da živiš edino za ta svet, kakor da boš večno na svetu! O usodna zmota! Pri svojem iskanju tolažbe si popolnoma pozabilo, da

Bog drugače misli s tabo, da so drugi njegovi računi kot tvoji. Je li svet vsa tvoja sreča? Ali si ustvarjeno edino za svet? Nikakor ne! — Obrnimo svoje oči od zemlje, v katero smo bili čisto zatopljeni, in dvignimo zopet enkrat svoje misli v rajske višave, ki so nam postale tako tuje! Dvignimo svoje oči za Zveličarjem v nebesa. Glejte, tu bomo našli rešitev svoje uganke! Nebesa so naša najboljša tolažba. Zato se pomudimo danes pri nebesih in okusimo, kako sladke in tolažbe polne so misli o njih, ki so: 1. naš up v trpljenju in 2. naše plačilo za trpljenje.

I. Nebesa! O miljena beseda vsem, ki po vas hrepene, sladka kot med njim, ki vas premišljujejo, rajska slast in čudovita moč trpečih src! V bajnih palačah, kakršnih še ni videlo človeško oko, bomo bivali skupaj z Bogom in gledali njegov obraz z neizmerno radostjo in ljubeznijo! Ljubili ga bomo vse pristrčneje, kot znajo ljubiti sedaj otroci. In on nas bo ljubil vse nežneje, kot ljubi najboljša mati svoje dete. Tako dobrodejna dobrohotnost prijateljske ljubezni se nam bo v uživanju nebeške ljubezni videla sebična, vsa sladkost prve ljubezni zaročencev silna grenkoba. In neskončno dobri Bog »bo obrisal vse solze od naših oči in ne bo več ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine, ker poprejšnje bo minulo« (Apok. 21, 4). »Večno veselje bo nad našo glavo, veselje in radost bomo dosegli in zbežala bo bridkost in vzdihovanje« (Iz. 35, 10). »Tam ne bomo več lačni, ne žejni; tudi solnce nas ne bo več peklo, ne kaka vročina (Apok. 7, 16), in noči ne bo več (tamkaj) in ne bomo potrebovali ne svetlobe svetila, ne svetlobe solnca, ker nas bo Gospod Bog razsvetljeval in (tako) bomo kraljevali vse vekomaj« (Apok. 22, 5). Kajne, blažene duše, ki se že sprehajajo po nebeških tleh — in glejte: morda ne mine desetletje, leto, in tudi mi se bomo radovali v nebeških gajih! O srečen prišlec, ki že trka na nebeška vrata, a glejte — kmalu se odpro tudi nam ta vrata in v pozdrav nam zadone blažene besede: »Pridite, oblagodarjeni, posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta« (Mat. 25, 34). — Tedaj v nebesa vodi naša pot, tja potujemo, a žalibog nismo še dosegli svojega cilja! Še vedno smo v trpljenja polnem prežnanstvu, begunci v mrzli, brezsrčni tujini in bolj ko kdaj čutimo ravno v sedanjem času to resnico. Ali nam je še kaj ostalo, kar bi nam delalo to zemeljsko bivališče še prijetno? Ločil se je mož od žene, otročiči od ljubega očeta, sinovi od svojih staršev, ljubi bratje od sestrâ. Oh, oni, ki so nam bili v veselje in pomoč, so odšli v boj, kjer vladata smrt in trpljenje, mi pa smo ostali doma zapuščeni, samim sebi prepuščeni brez pomoči, polni moreče skrbi za nje, ki so odšli. Dâ, negotovost, strah in bolečina so danes naš delež; v njih okovih ječimo jetniki in hrepenimo po rešitvi. Toda smo li obsojeni za

večno v te okove, smo li brez upanja, da pridemo kdaj iz prežnanstva v ljubo domovino? Nikakor ne, glejte, nebesa nas čakajo! To so naša prebogata dediščina, saj »to je obljuba, katero nam je (Bog) obljubil — večno življenje« (1. Jan. 2, 25). V prežnanstvu smo, mnogo sicer trpimo, toda imamo veselo upanje prihodnje slave, ki nam je pripravljena v nebesih. Čeprav vse izgubimo, kar ljubimo na zemlji, ostane nam še vendar sladka zavest, da smo kljub popolni zapuščenosti bogati dediči. Četudi moramo morda okusiti vse trpljenje, ki je mogoče na zemlji, ostane nam vendar vedno še prijetna misel, da bo vse to trpljenje enkrat minulo. In naj traja še tako dolgo vrsto let, minulo bo vendar, in tedaj nas objame neizmerna sreča, ki nam je nihče več ne ugrabi. Kajne, predragi, ob tem upanju na nebesa se nam zdi ločitev od svojcev znosnejša, manj strašna, saj vemo, da bo ločitvi v kratkem sledilo veselo svidenje, če ne na zemlji, gotovo pa tem veselejše v nebesih. In smrt izgubi ob tem upanju nebes vso strahoto, saj nam je le vesela oznanilka, da nas Gospod kliče iz trpljenja v večno blaženost. Upanje na nebesa vzame bolečini in bridkosti vso ostrino, sploh vse zemeljsko trpljenje se nam vidi v primeri z nebeškim veseljem skoro malenkostno, tako da je prenašamo z neko mirno vdanostjo in močno potrpežljivostjo. O kako čudovite učinke ima upanje na nebesa! Pomislimo, koliko srečnejši smo mi v trpljenju kot pa otroci tega sveta, ki nočejo nebes. Tudi oni morajo trpeti, kakor mi! A dočim nas osrečuje in krepča v trpljenju veselo upanje na večno blaženost, oni v trpljenju nimajo druge tolažbe kot grenak obup. Do dna srca nas vselej pretrese vest, da si taki nesrečneži, ko jih zadenejo bridkosti, v obupu sami vzamejo življenje. Nesrečneži, trpljenju se hočejo izogniti, pa zabredejo še v strašnejše trpljenje!

II. Pa nebesa niso samo naš up v trpljenju, temuč nebesa so nam tudi plačilo za trpljenje! Zemlja je vinograd, kamor nas je poslal Bog kot dobri hišni oče, in kot zaslužek za delo nam je obljubil večno zveličanje. Zemlja je njegovo kraljestvo in za oskrbnike v tem kraljestvu je postavil nas. Za dobro gospodarjenje bomo dobili večno veselje. Božji delavci smo tedaj in Bog nam kot najboljši gospodar daje delo — vsakemu tako, da si kar največ prisluži. Izpolnjevanje dolžnosti je redno delo, ki ga nam zapoveduje Gospod, a pridejo časi, ko nam pošlje Bog še posebno delo, ki mu pravimo težave in trpljenje. Niso sicer prijetni taki časi, zakaj težko je to delo, a ne smemo pozabiti, da je to delo posebno dobro plačano. O to so dnevi izredno dobrega zaslužka, težki sicer med delom, a tem prijetnejši, ko štejem zaslužek! Dobro veste: vsi pravi delavci blagrujejo take dneve. Pa nad vse imeniten je naš delodajalec! Nikjer ne išče svojega dobička, nikjer ne skopari ali pritrjuje; v vsem je pravičen, a poleg tega neskončno dober in usmiljen: samo naš zaslužek, naša večna sreča mu je pri srcu.

Predragi, sedaj poznamo globokost trpljenja, vso njegovo tolažljivost! Gospod nam pošilja kot svojim delavcem trpljenje, da bi si kaj več zaslužili za večno srečo. Ali nam je sedaj trpljenje še samo muka, nepotrebna neprijetnost? O ne! Kakor grenko in zoprno zdravilo nam je, ki edino prinese pomoč, kakor nevarna, boleča operacija, ki edina vrne zdravje, kakor silno težko opravilo, za katero je razpisana sijajna nagrada. Četudi je torej vsako trpljenje hudo, čeravno se ga brani naša narava z vsemi silami, je vendar za nas vse trpljenje obdano s tolažbo. In zakaj? Prav zato, ker nas vodi v nebesa, v večno blaženost; prav zato, ker so nebesa plačilo za naše trpljenje. Glejte, niso zastoj prečute noči, prelite solze, prebolele rane, moreče skrbi — za vse to daje Gospod posebno plačo, vse to je cena za neizmerno srečo. In pogled na ta zaslužek nas mora navdati v trpljenju s tolažbo in pogumom, da vdano in tiho prenašamo vse zemeljske bridkosti. — Dalje: je li trpljenje morda samo kazen za storjene grehe? Nikakor ne! Priznati moramo, da smo v svoji zaslepljenosti in zlobnosti mnogo zamudili za nebesa, dolgo se obotavljali, in glejte — sedaj nam ljubi Bog pošilja več dela, več trpljenja, ne zato, da bi nas kaznoval, ne, ampak zato, da bi nadomestili, kar smo do sedaj zamudili v svojo lastno pogubo. Sedanje trpljenje nam je torej lepa prilika, da si hitro, v kratkem času zaslužimo tem večjo srečo v nebesih, — dokaz nam je neizmerne božje dobrotljivosti in usmiljenosti do nas! Zato kristjan, ki hrepeni po nebesih, pač nima vzroka, da bi tugoval in se neprestano žalostil v trpljenju, temuč bo v vseh stiskah miren in vdan. Tiho se bo veselil, da more zdaj nadomestiti, kar je nekdanj zapravil s svojo malomarnostjo; tiho in hvaležno bo hvalil božjo usmiljenost, da ga tako čudovito vodi v večno blaženost; poln sladkega zaupanja bo prosil neskončno božjo dobrotljivost ne toliko, da bi mu bilo odvzeto delo in zaslužek, temuč veliko bolj zato, da bi dobil dovolj moči, da bi dobro in vztrajno delal, da ne bi godrnjal in se jezil v trpljenju. Kajne, kako tolažbe polno je trpljenje v svitu nebeske luči!

Predragi! Zares, nebesa so naša najboljša tolažba v trpljenju, saj so naš up, naše plačilo. Zato pa dvigajmo svoje oči v nebesa v tem času trpljenja! Čim bolj nas stiskajo bridkosti, čim bolj nas tišče k tlom težave, tem pogostejše se dvigajmo v mislih v nebesa in premišljujmo neskončno blaženost, ki nas čaka v nebesih. Spominjamo se, da »oko ni videlo, uho ni slišalo in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo« (1. Kor. 2, 9), ki izpolnjujejo naloženo delo, potrpežljivo nosijo težave. Pomislimo, kako kratko je trpljenje v primeri z večno radostjo, kako malenkostno je v svitu neskončne blaženosti. Čutili bomo, kar pravi apostol trpljenja sv. Pavel: »Trpljenje sedanjega časa se ne dá primerjati prihodnji časti, ki bo razodeta nad nami« (Rim. 8, 18). Dà, posebno v teh dneh

šibe božje napajajmo tolažbe žejno dušo s sladkimi mislimi na nebesa in skoro ne bomo čutili trpljenja. Misli, oslajene z upom na nebesa, nam bodo vlivale vedne tolažbe v trpeče srce, tako da bo uživalo neki notranji mir, tiho vdanost in sladko zadovoljnost, ki je ne bo mogel razpršiti noben vihar, skaliti nobena grozota in ogreniti nobena bridkost. Amen. Fr. V.

Šesta nedelja po veliki noči.

Naša dolžnost je, pričati Jezusa pred svetom v besedah, dejanju in trpljenju.

Tudi vi boste pričali o meni.
Jan. 15, 27.

Apostolom je rekel Gospod: »Tudi vi boste pričali o meni!« (Jan. 15, 27.) — Zgodilo se je to, ko so šli apostoli po vsem svetu oznanjevat sv. evangelij, pričat resničnost Jezusovega nauka z besedo, pričat ga z dejanjem, namreč z življenjem po tem nauku, pričat ga tudi s trpljenjem in smrtjo.

Gospod Jezus pa je rekel: »Kdor bo mene spoznal (ali pričal zame) pred svetom, tega bom tudi jaz spoznal pred Očetom, ki je v nebesih.« — Torej je tudi naša dolžnost po zgledu apostolov pričati Jezusa pred svetom v besedah, dejanju in trpljenju.

1. Pričati moramo Jezusa z besedo. Seveda nismo vsi dolžni tega storiti po načinu apostolov, ki so vzeli apostolsko potno palico v roke in šli oznanjevat vero med nevernike. Tega nam ni treba, za to so drugi, ki jih Bog posebno kliče.

Delokrog našega pričevanja ni treba, da bi segal čez meje domače hiše, čez meje domače soseske. Že doma imamo prilike dovolj, po zgledu apostolov, učiti versko nevedne, svariti grešnike, tolažiti žalostne, sploh pomagati bližnjemu z duhovnimi in telesnimi deli usmiljenja in tako razširjati ter utrjevati v njihovi duši božje kraljestvo.

V najožjem krogu imamo dostikrat priliko braniti in zagovarjati Jezusa in njegovo Cerkev pred njunimi sovražniki.

In še prav srčni ter junaški moramo biti pri tem, ker zdivjanost, zvičajnost in nasilstvo sovražnikov božjega imena je brezmejno velika. Veren človek se jih sicer ne boji, maloveren pa se rad potuhne ali pa celo potegne odkrito ž njimi. Tako dobimo neznajajneže, ki doma z družino rožni venec molijo, v javnosti pa trobijo v bojni rog nasprotnikov Boga in Cerkve.

Veste, kaj pravi Gospod o takih ljudeh?

»Kdor se bo mene sramoval pred svetom, tega se bom tudi jaz sramoval pred svojim Očetom v nebesih.«

2. Po zgledu apostolov izpričujemo Jezusa ne samo v besedah, saj pravi On sam: »Ne vsak, ki govori: Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo, ampak kdor stori voljo mojega Očeta, pojde v nebeško kraljestvo« — izpričujemo ga tudi v dejanju, v življenju po veri. Sv. Pavel je to izrazil z lepim stavkom, v listu do Galačanov (2, 20): »Ne živim jaz, ampak Kristus živi v meni!« Kristus pa živi v nas, kadar je naše mišljenje, naše govorjenje, naše ravnanje, naše življenje uravnano po njegovem nauku, njegovi volji. Kristus živi v nas, dokler se greha varujemo, dokler zvesto izpolnjujemo dolžnosti svoje sv. vere in svojega stanu. — Kristus živi v nas, dokler smo ponižni, krotki, pokorni, čisti, dokler ljubimo svojega bližnjega, mu dobro hočemo in storimo, ga ne žalimo in mu ne škodujemo na blagu in dobrem imenu, na duši in telesu.

Torej, ko tako živimo, kakor nas vera in pamet uči, potem moremo reči, da izpričujemo Jezusa tudi v dejanju.

Tako so delali apostoli, tako so ravnali svetniki, tako moramo tudi mi, če nam je kaj na tem, da pridemo za njimi.

3. Slednjič moramo pričati Jezusa tudi v trpljenju, ki ga nobenemu izmed nas ne manjka.

Poglejte apostole! Kako so se zaradi Jezusa odpovedali družini in domovini ter vsemu, kar ima svet za dobro in prijetno! Kako se je njihovo življenje použilo v nepopisnih težavah in trpljenju apostolske njihove službe! V krvavi mučeniški smrti se je njihova ljubezen in zvestoba do Jezusa izkazala nepremagljivo.

Nobenemu izmed nas najbrž ni namenjeno, da bo moral na tak častitljiv način pričati Jezusa. Nobenemu izmed nas pa tudi ne bo prihranjen kelih trpljenja bridkosti dušnih in telesnih, težav, skrbi, da mu ne bo treba iz njega pokusiti grenkobe življenja.

Glej, kristjan, ta-le kelih, ki se mu ogniti ne moreš, sprejmi potrpežljivo v svoje roke! Podoben je ta kelih tistemu, ki ga je pil Jezus v vrtu Getzemani, četudi grenkost tvojega keliha še senca ni grenkosti keliha Gospodovega. Svoj kelih je Gospod izpil brez godrnjanja; svoj kelih bridkosti pij, o kristjan, brez mrmranja nad božjo voljo, izpij ga v duhu pokore.

S tem boš izpričal Gospoda tudi v trpljenju. Lepe so besede sv. Krizostoma: »Če ti je Bog dal moč čudeže delati, je to kaj velikega; še večje pa je, če ti je dal priliko trpeti. Zakaj z darom čudežev postaneš ti božji dolжник, z darom križa pa postane Bog tvoj dolжник, ki ti plačila ne bo ostal dolžan.«

Torej po zgledu apostolov veselo in srčno izpričujmo Jezusa. Nikdar se ne bojmo, z besedo pričati Gospoda. V dejanju, v življenju pokažimo, da Kristus živi v nas. V trpljenju pokažimo, da hočemo ostati njegovi zvesti učenci. Amen.

P. Jeronim Knoblehar.

Binkoštna nedelja.

Prihod Sv. Duha. (I.)

In nagloma je nastal z neba šum kakor prihajajočega silnega vetra, in je napolnil vso hišo, kjer so sedeli.

Dej. ap. 2, 2.

Nastopili smo po prazniku vnebohoda Gospodovega tretjo dobo cerkvenega leta — binkoštno dobo. Preden je šel Jezus v nebasa, rekel je svojim apostolom: »Jaz pošljem obljubo svojega Očeta v vas. Vi pa ostanite v mestu, dokler ne boste navdani z močjo iz visokosti« (Luk. 24, 49). »Prejeli boste moč Sv. Duha, kateri bo v vas prišel, in mi boste priče v Jeruzalemu in po vsej Judeji in Samariji in do kraja sveta« (Dej. ap. 1, 8).

Ta obljuba se je izpolnila današnji praznik. Kakor vsi veliki prazniki cerkvenega leta, tako nam tudi binkoštni prinašajo tiste milosti, katere nam je Jezus zaslužil, in zaslužil nam je tudi milost Sv. Duha. Sv. Gregorij papež pravi: »Pomislite, prelubi bratje, kako velika je današnja slovesnost zaradi prihoda Sv. Duha! Kakor učlovečenje Sina božjega, tako je tudi prihod tretje božje osebe prav posebno slovesen in častitljiv za nas. Tamkaj si je Bog privzel človeško naravo, tu pa mi ljudje sprejememo Boga. Tamkaj se je Bog zares in resnično združil s človeško naravo, tukaj smo mi ljudje postali božji otroci. Ne pozabite, kolika visokost, kakšna čast je to, Boga hraniti v svojem srcu! Naj si pač izpere madeže greha vsak, kdor hoče Bogu v svojem srcu pripraviti bivališče!«

Da laže umemo, kakšnega pomena je način prihoda Sv. Duha za apostole in za nas, oglejmo si na podlagi današnjega berila, kako je prišel Sv. Duh nad apostole binkoštni praznik. To preiščljajmo v dveh oddelkih, danes in jutri.

»Ko je prišel binkoštni dan, so bili vsi učenci skupaj.«

Pri Judih so bili binkoštni prazniki spominski dnevi na oni za vse čase tako imenitni dogodek, ko jim je Bog na gori Sinaj po Mozesu dal desetere zapovedi. Hkrati je bil v ondotnih krajih to tudi zahvalni praznik za prvo žetev. Tedaj

se je vsako leto zbralo mnogo raznovrstnega ljudstva iz različnih pokrajin v glavnem mestu judovskem.

Prvi binkoštni praznik po vnebohodu Gospodovem pa je bil kakor nov praznik, praznik žetve nove vrste.

Petdeset dni so se pripravljali Izraelci v puščavi na tisti pretresljivi dan, ko jim je Bog dal po Mozesu svoje zapovedi na dveh kamenitih tablah. Petdeset dni je tudi preteklo od vstajenja Gospodovega do tistega dne, ko je dal Bog novo postavo ljubezni, toda ne v kamen vrezano, ampak jo je z ognjenimi potezami svojega ljubezni polnega usmiljenja zapisal v srca svojih apostolov in prvih vernikov; ki so v goreči molitvi prosili, da pride Sv. Duh s svojimi darovi. Tedaj je Gospod prvič poslal svoje apostole z duhovnim srpom kot ženjice v žetev, in prinesli so bogatih sadov. Na prvo pridigo sv. Petra se jih je izpreobrnilo kar 3000. Učenci Gospodovi so šli kakor prerojeni in po božji milosti gnani po raznih, tudi najbolj oddaljenih krajih; in prvi spoznavalci krščanskega imena so postali drugi apostoli novega nauka.

Torej kakšen je bil prihod Sv. Duha tisti dan? »In nagloma je nastal z neba šum kakor prihajajočega silnega vetra in je napolnil vso hišo, kjer so sedeli.«

Vsaka teh posameznih besed naznanja kakšno skrivnost ali lastnost prihoda Sv. Duha v dušo.

1. »Nagloma« je nastal šum, v znamenje, da prihod Sv. Duha ni navezan na noben dan in na nobeno gotovo uro, ampak da pride večkrat, ko človek najmanj na to misli, in da pride, kadar in kakor Duh sam hoče s svojo milostjo. Jezus je to v primeri pojasnil Nikodemu takole: »Veter pihlja, kjer hoče; in glas njegov slišiš, pa ne veš, odkod pride ali kam gre; tako je slehern, kateri je rojen iz Duha« (Jan. 3, 8). Zato pa moramo za milost Sv. Duha pogosto moliti ter ga željno pričakovati — Učenika in Tolažnika.

2. »Z neba« je nastal ta šum, ne od jutra ali večera, ne od polnočne ali poldanske strani zemlje, v znamenje, da Sv. Duh ni od zemlje, katera tudi nima moči, da bi vzbudila takega Duha. Z zemlje ne pride Sv. Duh. Z neba prihajajo navdih Sv. Duha. Tako uči sv. Jakob: »Vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj in pride od Očeta svetlobe« (1, 17). Ali pa je za nas kateri dar tako dober, kakor je učlovečenje Sina božjega, in ali je katero darilo tako popolno, kakor je Sv. Duh? Kar pa je še drugih darov in daril, prihajajo nam od Očeta svetlobe, od katerega je od vekomaj rojen Bog Sin in kateri nam je s Sinom vred poslal Sv. Duha.

Ne iščimo torej, ljubi kristjani, pomoči in tolažbe na zemlji, ampak v prvi vrsti le pri Bogu; zakaj zemlja nas ne more zadovoljiti, ker vse, kar našo dušo zares more nasiti, pride iz nebes.

3. »Šum ni bil od vetra, ampak samo podoben vetru; bil je kakor prihajajočega silnega vetra.« Podoba je to milosti Sv. Duha v dušah, ki sicer deluje nevidno, vendar pa močno. Ako silen veter vleče in hiti po pokrajinah, odnese nezdrav vzduh in kužne, škodljive sopare seboj, očisti zrak ter vso naravo poživi k novemu življenju. Tako Sv. Duh očisti naša srca morilne kuge greha, pokrepča našo dušo, ko pride vanjo, ter naredi v nas novo življenje po posvečujoči milosti. Tako je šum silnega vetra podoba posvečujoče milosti. Je pa tudi značilna podoba dejanske milosti, in sicer v trojnem oziru.

Veter ima tako moč, da žene težke ladje po morju, ko se upre v jadra. Dejanska milost Sv. Duha pa more premakniti teže smrtnih grehov na ta način, da grešnika iz njegovega grešnega spanja vzdrami, vznemiri njegovo srce z zveličanskim strahom ter mu ne dá kot predhodna milost pokoja, dokler se ne spravi z Bogom v zakramentu svete pokore ter tako ne začne opravljati dobrih del. Kako srečen je potem! »Katerikoli so po Duhu božjem gnani, ti so otroci božji« (Rim. 8, 14).

In zopet, kakor zrak po strunah ali s trobento ali sicer s kakim godbenim orodjem vznemirjen povzroča razne glasove, našim ušesom kaj prijetno doneče, tako spremljajoča milost Sv. Duha podpira našo omahljivo voljo, da opravljamo dobra, Boгу prijetna dela.

Dalje. Človek si more le na ta način ohraniti življenje, da vedno vdihava nov zrak; brez zraka ni mogoče živeti. Tako tudi človek brez dopolnilne milosti božje ne more začeti dobrega dela ne vztrajno nadaljevati, ne skončati. »V Bogu živimo, se gibljemo in smo« (Dej. ap. 17, 28). »Bog je, kateri dela v vas hoteti in dopolniti po (svoji) dobri volji« (Fil. 2, 13).

4. Šum kakor prihajajočega »silnega vetra« je bil tako močan, da so ga slišali po vsem mestu kakor odmev groma tako, da je sklical vse mesto skupaj. Zakaj »Gospodov glas je močan; Gospodov glas je veličasten« (Ps. 28, 4). V znamenje se je zgodilo to, da provzroči prihod Sv. Duha v njegovih pravičnih in po njih dejanja, ki se sliši o njih po vsem svetu. To so dejanja lepих zgledov, čudežev, izpreobrnitev judov in nevernikov. To velja zlasti o apostolih, o katerih stoji zapisano: »Po vsej zemlji je izšel njih glas in do pokrajin zemlje njih besede« (Rim. 10, 18). Zato binkoštno soboto pri gloriји slovesno zadone zvonovi in orgle se močno oglašé. Kakor silnega vetra, močnega viharja ne more nobena reč ustaviti, tako tudi oznanjevalcev sv. vere ni mogla nobena še tako velika zapreka odvrniti od njih misijon-skih potov.

Kristus je imenoval dva svojih apostolov, sv. Janeza in brata mu Jakoba, »Boanerges«, to je »gromova sinova« (Mark. 3, 17); pač zavoljo njune gorečnosti in ker so se njune pridige

kakor glas groma razlegale po daljnem svetu, kar se godi po sv. evangeliju še dandanes glede vseh apostolov, zlasti pa svetih pisavcev.

5. In šum »je napolnil« vso hišo. Tudi v teh besedah tiči globok pomen, namreč da je bil sedaj Sv. Duh dan v polni meri, v stari zavezi pa se je podeljeval le po malem. Prerok Elija je slišal le »šumljanje tanke sapice« (3. Kralj. 19, 12). V novi zavezi, po trpljenju Mesijeve, pa se je slišal kakor prihajajočega silnega vetra, ki je napolnil vso hišo. Sedaj je prišel z vsemi raznovrstnimi milostmi in ponuja se Sv. Duh vsem ljudem. Pred svojim trpljenjem ga Jezus sam ni podeljeval v toliki meri; zato piše sv. Janez: »Duh še ni bil dan, ker Jezus še ni bil poveličan« (7, 39). Po vstajenju Gospodovem pa je prišla — smemo reči — povodenj milosti, ki je vso zemljo napolnila, obnovila in oplodila. Apostoli in prvi kristjani so prejeli poleg rednih tudi izredne milosti, zlasti dar jezikov in prerokovanja, to je poučevanja, kakor se bere v dejanju apostolov (19, 6).

6. »Vso hišo je silni šum napolnil. Nobenega prostora ali kota v hiši ni pustil, da bi ga ne napolnil.« Iz tega posnamemo, da je splošno dan Sv. Duh vsem ljudem po vseh delih sveta v pomoč. Tako se izpolnjuje beseda knjige Modrosti: »Gospodov Duh napolnjuje vesoljni svet« (1, 7), pa tudi obljuba, dana preroku Joelu: »Izlil bom svojega Duha čez vse meso« (2, 28). Napolnila je doba, ko je zemlja polna spoznanja Gospodovega, »kakor se bere pri preroku Izaiju (11, 9), doba besed psalmistovih: »Hvalite Gospoda vsi narodi, hvalite ga vsa ljudstva!« (116, 1).

Pa zakaj še stoji zapisano, da je šum napolnil »vso hišo«? Zato, da se naznani s tem, kako je Sv. Duh, ko je napolnil vso hišo, prevel in prevzel vse njihove zmožnosti. Spomin in razum jim je napolnil s svetimi mislimi o naukih Jezusovih, razum s svetim premišljevanjem, voljo z gorečimi željami in blagimi občutki, odvzel pa jim je čut za to, kar bi jih gnalo v posvetnost. Tako je ta cela hiša, njih duša, napolnjena z resnicami in nebeškimi čednostmi, zlasti z božjo ljubeznijo, z vnemo za njegovo čast, z zaupanjem v njegovo usmiljenje, napolnjena s strahom božjim pa z veseljem in hvaležnostjo vsled tolikih dobrot.

7. Učeni in pobožni jezuit Ludovik de Ponte pravi tudi, da ni brez pomena, ko se bere, da »so sedeli« pričakovaje Sv. Duha. V spomin nam je namreč to, da tudi mi, ako hočemo postati deležni Sv. Duha, moramo biti s svojimi mislimi doma, hočem reči v hiši svojega srca, zbranega duha in brez posvetnih želja ter z mirno vestjo pričakovati polnost Sv. Duha. V dušo, ki je vsa v pozemeljsko zaverovana, pa Duh božji ne more priti, saj ne najde prostora v nji. Zato se v sv. pismu večkrat imenuje »Duh Gospodov« in »Duh božji«.

Ako hočeš vedeti, dragi kristjan, ali je »Duh Gospodov« v tebi, poprašaj samega sebe današnji visoki praznik: Ali rad misliš in govoriš o Bogu in nebeških rečeh? Ali pa je tvoje srce še vedno vse posvetno? Dalje: Ali se ti greh stidi? In ako po nesreči storiš kak greh, ali se ne čutiš osramočenega, ali te ne žene nekaj, da se pokesaš svojega greha in storiš trden sklep, se resnično in stanovitno poboljšati? Ali pa brezbrizno, brez božje ljubezni živiš v grehih? Ali te naganja nekaj, stopati srčno dalje po poti čednosti? Ali ne čutiš morda prav nobenega nagiba in nič ne hrepeniš po krščanski popolnosti? Ali iščeš božjo čast, ali si navdušen za katoliško vero, za blagor in razširjanje svete Cerkve? Ali si pripravljen za to tudi kaj žrtvovati, darovati? Ali pa si ves mrzel za to ter se ne ganeš za božjo čast? Poprašaj se: Ali te veseli božja služba, molitev, cerkveni časi, sveti prazniki? Ali te veliko bolj vesele posvetne zabave in četudi so pohujšljive ter pregrešne?

Kaj pravi Jezus v današnjem evangeliju? »Kdor me ne ljubi, ne izpolnjuje mojih besed.« Govori pa tudi: »Ako me kdo ljubi, bo moje besede izpolnjeval, in moj Oče ga bo ljubil, in bomo prišli k njemu in pri njem prebivali.« Amen.

V. Bernik.

Binkoštni ponedeljek.

Prihod Sv. Duha. (II.)

In prikazali so se jim razdeljeni jeziki,
kakor plameni in obstali nad slehernim
po eden. Dej. ap. 2, 3.

Dogodek binkoštnega praznika je tako imeniten, da se ga sv. Cerkev v svojem bogoslužju spominja še ves teden začenši že binkoštno soboto.

Vredno in primerno je, da tudi mi o prihodu Sv. Duha premišljujemo bolj globoko. Zato nadaljujmo danes tam, kjer smo prejenjali včeraj. Vzeli smo včeraj v pretres samo te-le besede dejanja apostolskega: »Ko je prišel binkoštni dan, so bili vsi učenci skupaj. In nagloma je nastal z neba šum kakor prihajajočega silnega vetra, in je napolnil vso hišo, kjer so sedeli.« Danes pa si ob kratkem razložimo nadaljnje besede: »In prikazali so se jim razdeljeni jeziki, kakor plameni in obstali nad slehernim po eden.« To je tako umeti: V silnem šumu se je posvetila soba, kakor bi bil zažarel mogočen plamen z neba. Ta plamen se je razdelil in majhni, jezikom podobni plamenčki so se posvetili nad glavami navzočih.

1. Najprej se poprašajmo, za kaj je prišel Sv. Duh v podobi ognja?

Sv. Duh se je vedno prikazoval v taki zunanji podobi, katera naj bi naznanila, kaj prečudnega stori v tistih, ki ga prejmo.

Pri krstu Jezusovem se je prikazal v podobi goloba, v znamenje nedolžnosti in rodovitnosti na dobrih delih, ki jo Sv. Duh provzroči. V golobji podobi se je prikazal po razlagi sv. Gregorija papeža tudi zato nad Jezusom, da bi naznanil, kako hoče Odrešenik s pohlevnostjo in krotkostjo pridobivati si takih, katere bo mogel ob sodbi zveličati. V hiši zadnje večerje je od mrtvih vstali Zveličar podelil apostolom Sv. Duha s tem, da je vanje dihnil, v znamenje duhovnega življenja, katero se nam podeljuje po sv. zakramentih.

Binkoštni praznik pa se je prikazal Sv. Duh v ognjeni podobi, v znamenje pričujočnosti in milosti božje.

Ko je Bog poslal Mozesa, da bi rešil Izraelce iz egiptovske sužnosti, se mu je prikazal v gorečem grmu, ki je gorel, pa ne zgorel, in je Mozesu govoril iz njega. Apostolom se je Bog Sv. Duh tudi prikazal v podobi ognja, naj bi se zavedali božje pričujočnosti ter iz lastnosti ognja posneli, kaj dela Sv. Duh v človeških dušah.

Ogenj telesne reči čisti, razsvetljuje, meči, vžiga. Ogenj plapolja kvišku in druži in preuredi vse v sebi, kar se mu približa ali z njim združi. Tako Sv. Duh čisti duše s tem, da pokonča v njih grdobno greha in moč hudih strasti. Sv. Duh požiga grešno rjo. »Naš Bog je požigajoč ogenj« (Hebr. 12, 29). Sv. Duh razsvetljuje um s svojo nadnaravno lučjo tako, da kakor apostole, tako tudi nas prepričuje o resničnosti in skrivnostih sv. vere. Sv. Duh tudi meči in vžiga voljo z ognjeno ljubeznijo do Boga in do bližnjega, preganja mlačnost ter vnema gorečnost, kakor vidimo na apostolih, na katerih se je izpolnila beseda sv. pisma: »Močna kakor smrt je ljubezen« (Vis. p. 8, 6). Sv. Duh vzdiga srca od zemlje proti nebesom, jih ogreva za večno lepoto in srečo, da po nji hrepene, zanjo vdano trpe ter še druge za seboj vlečejo s svojimi spodbudnimi zgledi. Ogenj je nebesom najbližje, ker mu je Bog odkazal prostor zlasti v najvišjih krogih — v solncu in zvezdah. Duše, v katerih prebiva Sv. Duh, so tudi najrajše v nebesih s svojimi mislimi in željami.

Slednjič Sv. Duh zedinjuje duše sam s seboj s tem, da jim tako podeljuje svoje čednosti in svoje darove, da so en duh z njim po združitvi popolne ljubezni. Saj je Sv. Duh tisti ogenj, o katerem je rekel Kristus: »Ogenj sem prišel prineset na zemljo, in kaj hočem, kakor da se vname« (Luk. 12, 19).

Sv. Felicito, vdovo, in njene sedmere sinove so zatožili pri rimskem cesarju Marku Avreliju zaradi krščanske vere. Cesar ukaže mestnemu predstojniku Publiju, naj prisili mater in sinove darovati malikom. Publij jih najprvo lepo nagovarja,

potem pa jim začne žugati s smrtjo. Toda sv. Felicita pravi: »Niti s svojimi priliznjenimi besedami me ne boš pregovoril, niti me omajal z žuganjem v moji srčnosti. Zakaj v meni je Sv. Duh, kateri ne pusti, da bi me hudobni duh premagal, in zato vem, da bom jaz premagala tebe, bodisi živa ali mrtva.«

2. Vprašajmo se dalje: Zakaj pa se je Sv. Duh binkoštni praznik prikazal v podobi gorečih »jezikov«?

Jezik je sredstvo, s katerim izražamo misli, v besede povzete. Če vzamemo za primero, da iz misli nastane beseda, iz besede pa govorjenje, moremo reči, da Sv. Duh izhaja iz Očeta in Sina kakor iz skupnega vira. Sv. Janez pa pravi: »Bog je ljubezen« (I. 4, 8). Sv. Duh je izraz ljubezni Očetove in Sinove. In podoba tega so goreči jeziki. Sv. Gregorij papež o pomenu gorečih jezikov takole govori: »Jezik je z besedo v najtesnejši zvezi. Sv. Duh je enako tesno zvezan z večno Besedo ali Bogom Sinom, ker ima z njim isto bistvo.« Ta cerkveni učenik pa uči še dalje takole: »Beseda gotovo izhaja iz jezika. Kogarkoli je napolnil Sv. Duh in priznava Besedo božjo, to je edinorojenega Sina božjega, tak Kristusa ne more zatajiti, prav zato, ker ima jezik Sv. Duha.«

Po vsem tem lahko rečemo: Sv. Duh je prišel nad apostole v podobi gorečih jezikov najprej zato, da bi vžgal v njih srcih ogenj božje ljubezni, katere izraz je Sv. Duh, potem pa tudi, da bi se ista božja ljubezen po njih jezikih prenesla v človeške duše ter vnela tisoče in milijone src. Zato jim je podaril tudi dar jezikov. In da so imeli apostoli kakor ognjene jezike, se spozna iz uspehov njihovega delovanja. Predpodoba njihovega gorečega delovanja je zarisal prerok Ezechiel, ki pravi o kerubih, ki so peljali božji voz, da so bili »videti kakor živa žerjavica in kakor svetilnice« (1, 13). Apostoli so voz božjega veličastva in njegove svete Cerkve peljali skozi vse poznane dežele, ko so božjo in njegove Cerkve slavo in hvalo razširjali med najrazličnejšimi narodi. Na vsakega apostola se lahko obrne, kar stoji v sv. pismu zapisano o preroku Eliju: »Elija, prerok, pa je vstal kakor ogenj, in njegova beseda je gorela kakor bakla« (Sir. 48, 1). Peter zapridiga, kakor ognjeni plameni mu švigajo iz ust svete besede in padajo na zakrknjena srca Izraelcev, in ogenj njegove besede jih omeči. Kakor ognjen meč rani in reže jezik apostolov, kamor pridejo; najmrzlejša srca judov in malikovalcev se ogrejejo v sveti ljubezni po njihovi besedi. In tako so delali njihovi učenci in učencev učenci skozi vsa krščanska stoletja.

Dostavim le še, kar pravi o ognjenih jezikih sv. Bernard. Sv. Duh, pravi, prihaja v nas na duhoven način ter nam podeljuje dar pobožnosti. Prava pobožnost pa je jezik duše, katera govori z Bogom.

3. Jeziki binkoštni praznik so bili »razdeljeni«, porazdeljeni nad glavami navzočih. Kaj to pomeni? Najprej, da je

sedaj prišel za apostole čas, da začno govoriti in da naj si v ta namen porazdele krog svojemu delovanju. Saj pravi binkoštna zgodba: »In napolnjeni so bili vsi s Svetim Duhom in so začeli govoriti v mnogoterih jezikih.« Sedaj je napočil čas, ko se ima začeti izvrševati ukaz Gospodov: »Pojdite po vsem svetu in oznanujte evangelij vsem stvarim!« (Mark. 16, 15.) In vsakemu posameznemu apostolu, lahko rečemo, je bilo naročeno, kakor nekdanj preroku Izaiju: »Kakor trobenta povzdiguje svoj glas in oznanuj mojemu ljudstvu njegove hudobije in Jakopovi hiši njene pregrehe« (58, 1). In ko so apostoli res očitali svojim poslušalcem njihove pregrehe, so bili vsled tega v ječo vrženi, bičani, pred sodbo postavljeni. Kaj pa pravi o njih dejanje apostolsko? »Oni pa so šli veseli izpred zbora, ker so bili vredni spoznani, zavoljo Jezusovega imena zasramovanje trpeti« (5, 41).

Razdeljeni jeziki pomenijo dalje tudi to, kar je zapisal sv. Pavel: »Darovi so mnogoteri, Duh pa je eden. Enemu je po Duhu dano govorjenje modrosti; enemu pa govorjenje učenosti po ravno tistem Duhu; enemu dejanje čudežev; enemu prerokovanje; enemu razločevanje duhov; enemu mnogoteri jeziki (I. Kor. 12). O tem par zgledov iz misijonskega dela apostolskih mož.

Portugalec sv. Anton Padovanski je govoril laški jezik dovršeno kakor materinščino, dasi se ga ni učil nikdar. Njegov jezik, ki je toliko ljudi izpreobrnil k Bogu, je božja vsemočnost skozi sedem stoletij ohranila kakor živega človeka in videti je v posebni monštranci v Padovi, sloveči božji poti na grobu tega svetnika.

Sv. Vincencij Fererij je bil imeniten govornik. Znal je sicer samo en jezik; vendar Sv. Duh, kateri ga je napolnjeval, je storil, da so ga umeli vsi različno govoreči poslušalci, dasi so bili njegovega jezika čisto nevešči.

Enak dar je imel tudi apostol Indijanov, sv. Frančišek Ksaverij. Poleg tega pa še ta-le poseben dar: Včasih ga je vprašalo sočasno dvanajst ali še več oseb za svēt v različnih zadevah, sv. Frančišek pa je odgovoril vsem hkrati. Pa je imel ta sveti mož tudi navado pred vsakim govorom zmoliti slavospev: »Pridi Sveti Duh!«

4. Slednjič je še poudariti o prihodu Sv. Duha nad apostole, da so razdeljeni jeziki, kakor plameni, »obstali nad slehernim po eden«. To je bilo znamenje, da, ko Sv. Duh pride v našo dušo, jo vzel bo v stalno posest. Tako je rekel Jezus: »Jaz bom Očeta prosil, in vam bo dal drugega Tolažnika, da ostane pri vas vekomaj« (Jan. 14, 16). Ako kristjanovo dušo zapusti Sveti Duh, zgodi se to le po krivdi človekovi. V knjigi Modrosti govori Bog, da Sv. Duh »beži od hinavca, in se odtegne mislim, ki so nespametne, in hudobija ga prežene« (1, 5).

Ako hočeš torej, krščanska duša, da pride Sv. Duh nate ter pri tebi ostane vekomaj, varuj se vsake hinavščine, da bi n. pr. hotela služiti Bogu in svetu, upiraj se vsem napadom hudobnega duha srčno in stanovitno; zato se varuj tudi vsake bližnje priložnosti v greh. Sv. Duh je najčistejši duh, kateri noče iti v dušo, ki prostovoljno goji nečiste, nevoščljive, sovražne misli in želje, ali se vdaja nezmernosti in lenobi, sploh v dušo, ki je v sužnosti greha.

Kaj nam pove dejanje apostolsko o tistih 120 osebah, ki so se pripravljale na prihod Sv. Duha? »Vsi ti so bili enega duha in so stanovitni bili v molitvi z ženami in z Marijo, materjo Jezusovo, in z njegovimi bratanci« (1, 14). Le s tako pripravo so bili vredni, da »so bili napolnjeni vsi s Sv. Duhom«.

Kaj pa dalje pravi sv. pismo o prvih vernikih, ki so se izpreobrnili na prvo pridigo sv. Petra ter se dali krstiti? »Bili so pa stanovitni v nauku apostolov in združeni v lomljenju kruha in v molitvah« (Dej. ap. 2, 42). Glejte, **stanovitnost** v verskih naukih, v sv. obhajilu in v molitvi, to na prvih kristjanih hvali sv. pismo in postavlja tudi nam v zgled, ako hočemo biti dobri kristjani, pri katerih Sv. Duh ostane.

Tako smo si včeraj in danes ogledali prihod Sv. Duha prvi binkoštni praznik ter spoznali, kako pomenljiv je način njegovega prihoda v podobi silnega vetra in v podobi ognjenih jezikov. Kako hvaležni mu moramo biti za vse njegove milosti in darove! Sklenem pa takole:

V današnjem evangeliju smo brali besede Zveličarjeve: »Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da se nihče, ki vanj veruje, ne pogubi, temveč ima večno življenje.« Rečemo pa tudi lahko: »Bog je svet tako ljubil, da je dal tudi svojega Svetega Duha, da se nihče, ki vanj veruje in ljubi njegovo luč, ne pogubi, temveč ima večno življenje.« Amen.

V. Bernik.

Praznik sv. Trojice.

1. Znamenje sv. križa. — Krstna obljuba.

Sv. Cerkev danes pri sv. maši in v svojih molitvah prav pogosto moli: Hvala in čast bodi troedinemu Bogu; ali: Vsak jezik naj hvali in časti Boga Očeta, Sina in Sv. Duha! In zakaj sv. Cerkev danes tolikokrat ponavlja to molitev? Zato, ker obhajamo danes prelepi praznik sv. Trojice. Ta praznik povzdiguje naše misli iz solzne doline v nebeške višave pred troedinega Boga samega ter nas opominja, da mu dajemo z angeli

vred spodobno čast. Ta praznik nas spominja največje skrivnosti naše svete vere, da so tri božje osebe enega bitja in ene narave: Bog Oče, Bog Sin in Bog Sv. Duh, ki se skupaj imenujejo presv. Trojica — in da so vse tri božje osebe skupaj en sam Bog. Teh resnic nas zlasti živo spominjata sveti križ in krstna obljuba in zato bomo danes na praznik sv. Trojice o njih premišljevali.

I. Prvo, kar nas vedno spominja na sv. Trojico, je znamenje sv. križa. Kadarkoli namreč delamo križ, vselej izgovarjamo tri božje osebe, govoreč: v imenu Boga Očeta in Sina in Sv. Duha. Znamenje sv. križa pa rabimo in delamo kaj pogosto, tudi večkrat čez dan. Kadar vstanemo, se najprvo prekrižamo, ali vsaj morali bi se. In ko pride večer ter se vležemo k potrebnemu počitku, je zopet zadnja molitev: znamenje svetega križa. Tako začnemo in končamo dan v imenu sv. Trojice. Preden začnemo moliti, ali pa ko molitev končamo, je vselej prvo in zadnje, kar storimo, znamenje sv. križa: bodisi pred jedjo ali po jedi, pred delom ali po delu, pred ukom ali po uku. Voznik, ki se poda na dolgo pot, naredi pred živino znamenje sv. križa; ko mati položi dete v zibelko in ko otrok še bdí ali pa morda že spi, tedaj ga še enkrat prekriža ter izroči presveti Trojici. Kadar gre sin ali hči od doma proč za več časa: v šolo ali kam drugam, tedaj jih krščanska mati pri odhodu še enkrat prekriža z blagoslovljeno vodo in s tresočo roko jih izroči varstvu sv. Trojice. Kadar pridemo v cerkev ali gremo iz nje, se prekrižamo z blagoslovljeno vodo, da bi pod božjim varstvom bili pri službi božji prav pobožno in spodobno.

Če je torej že v vsakdanjem življenju toliko stvari, ki nas spominjajo na sv. Trojico, koliko večkrat se vse tri božje osebe imenujejo šele pri svetih obredih in cerkvenih opravilih!

Pri sv. krstu se nad otrokom molijo molitve, v katerih duhovnik kliče na pomoč sv. Trojico. Posebno važne so pa pri sv. krstu besede: »Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!« Po teh besedah in oblivanju s krstno vodo je otroku izbrisan izvirni greh in dobi posvečujočo milost božjo. — Pri spovedi odveže spovednik skesanega grešnika od njegovih grehov s temi-le besedami: »Odvežem te od tvojih grehov v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha« ter stori znamenje sv. križa nad njim. Mašnik s prižnice ali izpred oltarja blagoslavlja vernike z besedami: »Naj vas blagoslovi vsegamogočni Bog: Oče, Sin in Sv. Duh.«

Ni mogoče danes naštetih vseh onih slučajev in prilik, ob katerih naredimo znamenje sv. križa in izgovarjamo ime svete Trojice.

Kaj pa pomeni znamenje sv. križa, zlasti pred molitvijo in po molitvi, in kaj pomeni imenovanje vseh treh oseb božjih?

S tem naznanimo najprvo svojo vero v presv. Trojico, svojo vero v Boga Očeta, ki je ves svet, prva človeka in tedaj tudi nas ustvaril; svojo vero v Boga Sina, ki nas je odrešil na sv. križu; svojo vero v Sv. Duha, ki nas je posvetil pri sv. krstu in nas še vedno posvečuje pri vsakem sv. zakramentu, ako ga vredno prejmemo. Z znamenjem sv. križa se pa tudi izročamo sv. Trojici v varstvo in prosimo vsemogočnega Boga, naj nas obvaruje čez dan pred vsem hudim na telesu, naj nam stoji na strani ob nevarnih skušnjavah, da ne bi vanje privolili. — Zato, predragi, delajmo z vsem spoštovanjem znamenje sv. križa in izgovarjajmo lepo in s premislekom ime presv. Trojice. Učite pa tudi že svoje otroke, da delajo lepo sv. križ in da tri božje osebe pobožno izgovarjajo — in bodite prepričani, da bote od te kratke, pa vsakdanje molitve dobivali veliko sadu za dušo in telo.

II. Poleg znamenja sv. križa je še nekaj drugega, kar nas močno spominja na sv. Trojico, namreč *k r s t n a o b l j u b a*. Preden more novorojeni otrok sprejet biti v Jezusovo Cerkev, preden more postati otrok božji, dedič nebeskega kraljestva, preden more biti od izvirnega greha opran, skratka: preden more otrok krščen biti, mora, oziroma morajo botri mesto njega nekaj važnega zagotoviti in pritrditi — namreč, da ima vero v presv. Trojico. Zato mašnik otroku stavi važna vprašanja, na katera morajo sedaj botri, — če je pa krščenec odrasel, mora sam — odgovarjati.

Prvo vprašanje se glasi: »I., ali veruješ v Boga Očeta, vsegamogočnega Stvarnika nebes in zemlje?« To hoče reči: ali veruješ in spoznaš, da so tri božje osebe, ki so en sam Bog? Ali veš, da je prva božja oseba tvoj duhovni Oče, ki te bo kmalu pri sv. krstu sprejel za svojega otroka, katerega bo potem ljubil kot punčico svojega očesa? Ali veruješ, da nebeški Oče svoje otroke, ljudi, včasih tudi tepe, jim trpljenje pošilja, a ne iz jeze, ampak iz modre očetovske previdnosti, ker hoče s trpljenjem tvoji duši koristiti? Torej ne smeš zoper njega godrnjati! Ali veruješ nadalje, da nebeški Oče ni samo tvoj ljubeznivi Oče, ampak tudi tvoj mogočni Stvarnik, od katerega imaš vse svoje dušne in telesne darove; da je in bo on tvoj pravični Sodnik, ki je gospodar pekla in nebes, ki te torej lahko ali večno srečnega ali večno nesrečnega stori? Ali se večkrat spominjaš navažno resnico, da te njegovo vsevidno oko povsod opazuje: bodisi doma ali na polju, kadar si sam ali v družini, ponoči ali podnevi; da njegovemu ušesu ne uide nobena napačna, pa tudi nobena dobra beseda, da vsako dobro in slabo dejanje natanko zapiše v knjigo življenja, da za nobeno stvar ne bo dolžan ostal: vse dobro bo poplačal, vse hudo, tudi v mislih in željah, pa kaznoval? — To obsega prvo vprašanje.

Drugo se glasi: »Ali veruješ v drugo božjo osebo: Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega, ki je rojen

bil in je trpel?« To se pravi: ali veruješ, da se je druga božja oseba v času učlovečila ter kot učlovečena oseba božja — Jezus Kristus imenovala? In zakaj se je Sin božji, ki je pravi Bog, ene narave z nebeškim Očetom, zakaj se je učlovečil? Zato, da bi nas, da bi tebe, o kristjan, bodisi kdorkoli hočeš in karkoli hočeš, da bi tebe greha in večnega pogubljenja rešil! Da se moremo zveličati, za to se imamo zahvaliti le Gospodu Zveličarju; brez njega bi nihče ne mogel v nebesa priti, če bi tu na zemlji še tako sveto živel in ostro pokoro delal! — Kaj pa iz tega sledi? Ali ne to, da moraš Zveličarju za odrešenje hvaležen biti? Ako smo kako dobroto prejeli, že pamet sama pravi, da moramo zanjo dobrotniku hvaležni biti! In kako izkazujemo hvaležnost svojemu največjemu dobrotniku — Jezusu Kristusu? Na ta način, da ga ne žalimo, da vsak po svojem stanu zvesto izpolnjujemo njegovo voljo, da skrbimo za svoje in za svojega bližnjega dušno zveličanje, posebno onega bližnjega, ki je naši skrbi izročen, radi katerega bomo morali odgovor dajati!

»Ali veruješ v Sv. Duha?« so nas pri sv. krstu nadalje vprašali. Ali veš, da te je Sv. Duh posvetil pri sv. krstu in te še vedno posvečuje, kolikorkrat vredno prejmeš kak sv. zakrament? Kako te posvečuje? S tem, da ti posvečujočo milost božjo ali deli ali jo pa pomnoži. — Tudi Bogu Sv. Duhu, tretji božji osebi, smo dolžni veliko hvaležnost, zakaj on nam deli posvečujočo milost, brez katere ne moremo zveličani biti. In kako naj kažemo hvaležnost? S tem, da posvečujočo milost božjo visoko cenimo ter je ne prodamo ali izgubimo za kako kratko posvetno veselje.

Na vsa ta vprašanja smo odgovorili po svojih botrih: *V e r u j e m!* Obljubili smo torej takrat Bogu zvesti ostati, mu služiti vsak po svojem stanu. Obljubili smo zvestobo Bogu Očetu, Bogu Sinu in Bogu Sv. Duhu. Obljubili smo služiti Bogu ne šele v starosti, ampak tudi že v mladih letih.

Gospod Zveličar pravi v današnjem evangeliju apostolom: »Učite narode izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal.« — To je torej povelje, to je volja Kristusova: Da bi vse storili, kar nam je zapovedal, da bi po njegovem nauku živeli. Da bi pa to mogli, zato smo se že pri sv. krstu odpovedali hudobnemu duhu, poglavarju vse hudobije, očetu laži: obljubili smo nikoli več njegovih zapeljevanj poslušati. *O d p o v e d a l i* smo se nadalje vsemu njegovemu dejanju: da se hočemo hudobnih misli, želja in del skrbno varovati. *O d p o v e d a l i* smo se vsemu njegovemu napuhu, da ne bomo iskali posvetne časti, ne prazne hvale; da se bomo varovali prevzetnosti v mislih, v govorjenju in gizdavosti v noši in obleki. — Tako oblubo smo storili pri sv. krstu! Ali smo jo pa tudi izpolnjevali? Marsikdo bo moral pripoznati, da ne! — Marsikdo noče dati slovesa svoji grešni navadi, se noče odpovedati dejanju hudobnega duha, naj mu domači, spovednik ali kdo drugi še tako močno prigovarjajo.

Marsikdo se še ni odpovedal napuhu hudobnega duha, ker iz same prevzetnosti noče izpolnjevati cerkvenih zapovedi, ker iz same prevzetnosti svojemu bližnjemu noče odpustiti. — Pre-dragi, kar smo pri sv. krstu obljubili, to tudi storimo, bodimo mož-beseda! Da bi pa krstno obljubo bolj gotovo izpolnjevali, zato jo pa tudi večkrat ponovimo! N. pr. kolikorkrat se nam ponovi veseli dan našega rojstva, tedaj ponovimo tudi pri svetem krstu storjene obljube. Ponovitev krstne obljube je za kristjana izdaten pripomoček zveličanja. Spomnimo se storjene krstne obljube, kadar obhajamo velikonočne in binkošne praznike in vidimo, da se blagoslavlja krstna voda. S hvaležnim srcem takrat priznajmo: Tudi mi smo bili v tem zveličanskem studencu očiščeni od izvirnega greha. Kar smo takrat obljubili, to hočemo zvesto izpolnjevati. Kolikorkrat stopimo v cerkev ter ugledamo krstni kamen, spomnimo se, kaj smo pri sv. krstu obljubili, da hočemo krščansko živeti. Kadar prejmemo zakramente sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa, tedaj ponovimo krstno obljubo in vselej jo bomo z večjo močjo in natančnostjo izpolnjevali. Ponoviti moremo krstno obljubo s svojimi besedami, ali pa po besedah katekizma, ali molitvenika. Kadar pa pride naša zadnja ura in bo konec vsega posvetnega, bode zavest izpolnjevanja krstne obljube naše edino veselje, naše trdno zaupanje.

V čast presv. Trojici, katere veličastni praznik danes obhajamo, sklenimo z največjim spoštovanjem delati z n a m e n j e s v. k r i ž a, pogosto ponavljati krstno obljubo in jo vse življenje zvesto izpolnjevati. Amen.

Fr. B.

2. Pogostno in vsakdanje prejemanje sv. obhajila.

I. Odlok sv. očeta Pija X.

Glejte! jaz sem z vami vse dni do konca sveta. Mat. 28, 20.

Velika je skrivnost binkoštnih praznikov, ki jo sv. Cerkev dva dni svečanostno praznuje in se je potem še ves teden spominja v molitvi in službi božji. Zakaj zveličansko delo, ki ga je Jezus zasnoval in dovršil na zemlji, je moglo po božjem večnem sklepu le tako koristiti vesoljnemu svetu in vse čase do konca sveta, da je naš Zveličar ustanovil sv. Cerkev in da v njej deluje Sv. Duh in deli milosti njegovega odrešenja vsem ljudem, kateri so dobre volje in jih hočejo sprejemati z bogoljubnim srcem. Da, na tej dvojni temeljni resnici, da Sv. Duh deluje v katoliški Cerkvi in da Jezus sam, po svoji obljubi: »Glejte! jaz ostanem pri vas do konca sveta« — biva med nami, in sicer osebno pričujoč v zakramentu presv. Rešnjega Telesa, na tej dvojni

temeljni resnici sloni vse življenje in delovanje sv. katoliške Cerkve; iz te dvojne resnice se dajo razlagati vsi sijajni uspehi, ki nam jih pripoveduje cerkvena zgodovina, iz te dvojne skrivnosti so zajemali milijoni katoličanov svoja neomahljiva načela, svojo neupogljivo moč, svojo plemenito značajnost svetih src.

Največ milosti pa deli Zveličar vernikom, ko se združijo z njim v sv. obhajilu. In v tem oziru živimo sedaj v posebno srečnih časih, v časih, ko nas sv. Cerkev tako goreče vabi k pogostnemu in vsakdanjemu prejetanju sv. obhajila. Zato hočemo sedaj pred praznikom sv. Rešnjega Telesa in tri nedelje po prazniku¹ (ali: ob času tridnevnice v počeščenje sv. Rešnjega Telesa in v pospeševanje pogostnega in vsakdanjega prejetanja sv. obhajila — gl. »Ljubljanski škofijski list«, l. 1910., str. 69. — »Duhovni Pastir«, l. 1913., str. 337—345) govoriti o pogostnem in vsakdanjem prejetanju sv. obhajila. Takoj danes se hočemo ozreti na oni odlok, s katerim nam je sv. oče Pij X. dne 20. decembra 1905 prvič razložil pogoje pogostnega, da, vsakdanjega sv. obhajila. Dotakniti se hočemo: 1. dveh bistvenih pogojev: namreč stanu posvečujoče milosti božje in pravega namena in 2. dveh nebistvenih pogojev, namreč: sveta spovednikovega ter priprave in zahvale za pogosto sv. obhajilo.

I. Predragi v Gospodu! Prva točka odloka Pija X. se glasi: 1. »Pogostno in vsakdanje sv. obhajilo, ki ga naš Gospod Jezus Kristus in katoliška Cerkev tako srčno želita, naj bo vsem kristjanom kateregakoli stanu ali poklica na voljo; nikomur naj se ne odrekuje, kdor je v posvečujoči milosti božji ter ga želi prejeti s pravim namenom in pobožnim srcem.« — Kaj sledi iz teh besedi? Kaj drugega kot to, da sme pogosto, da, vsak dan pristopati k sv. obhajilu vsak kristjan; torej ne samo duhovniki in redovnice, ampak tudi tisti, ki živijo sredi sveta; ne samo odrasli, ampak tudi otroci; ne samo ženske, ampak tudi moški, kajti Jezus Kristus in sv. Cerkev želita, naj bo pogostno sveto obhajilo slednjemu na voljo. In, predragi v Gospodu, če Cerkev in Kristus želita, ali se bomo mar ustavljali tej želji? Nikakor ne! Saj ona najbolje veda, kako silno potrebuje naša duša nebeškega kruha zlasti v današnjih Kristusu in Cerkvi tako sovražnih časih. Ustavljati bi se mogli tej srčni želji našega Gospoda edino tedaj, če bi bili združeni s pogostnim obhajilom pretrdi pogoji, pretežke zahteve, katerim bi nikakor ne mogli ustreči. Toda glejte, kako lahko izpolnjeni so pogoji, pod kate-

¹ V VI. zvezku bo Duh. Pastir objavil govore: Ugovori zoper pogostno sv. obhajilo. — Sv. obhajilo varstvo sv. čistosti. — Sv. obhajilo poročstvo častitljivega vstajenja in večnega življenja.

rimi smemo prejemati pogostno, oziroma vsakdanje sv. obhajilo. Slišali ste besede: Nikomur naj se ne odrekuje sv. obhajilo, kdor je v posvečujoči milosti božji ter ga želi prejeti s pravim namenom in pobožnim srcem. Iz teh besedi sledi to-le: Ne samo tisti, ki izredno sveto živi, ki se varuje vsakega tudi najmanjšega greha, ki je izredno pobožen in ne občuti nobenih izkušnaj, more vsak dan prejeti sv. obhajilo, ampak slednji, ki je v stanu posvečujoče milosti božje in ima pravi namen, se sme slednji dan približati k mizi Gospodovi. Kajti bistvena pogoja sta samo dva, namreč: 1. stan posvečujoče milosti božje in 2. pravi namen.

Predragi v Gospodu! oglejmo si vsakega izmed teh pogojev nekoliko bliže.

1. Kdor torej hoče pogosto pristopati k sv. obhajilu, mora biti v stanu milosti božje, to je: njegova vest mu ne sme očitati nobenega smrtnega greha. Da to mora tako biti, je že samoposebi umljivo, ker so nam znane besede sv. Pavla, ki pravi: »Kdor po nevrednem je ta kruh ali pije kelih, ta je kriv telesa in krvi Gospodove.« In isti apostol nadaljuje tako-le: »Naj torej človek presodi samega sebe, in tako naj je od tega kruha in pije od keliha. Kajti kdor po nevrednem je in pije, si sodbo je in pije, ker ne razločuje telesa Gospodovega« (I. Kor. 11).

Predragi v Gospodu! Le spomnimo se ob tej priliki, kdo je prvi med vsemi po nevrednem prejel sv. obhajilo. Bil je to nesrečni učenec Judež. Izdal je svojega Gospoda, a vendar se je drznil v smrtnem grehu prejeti telo Gospodovo iz njegovih rok samih. In takrat, pravi sv. pismo, je šel satan vanj in Judež je šel iz dvorane, zunaj pa je bila noč. O dà! noč, brezupna noč mora biti v duši tistega, ki po nevrednem zaužije telo Gospodovo.

V smrtnem grehu torej ne smemo prejemati sv. obhajila. Kaj pa mali grehi? Ali nam ti zabranjujejo pogosto sv. obhajilo? Glede teh pravi odlok sledeče: »Četudi se kar najbolj želi, da bi bili vsi, kateri pogostoma ali celo vsak dan prejemajo sv. obhajilo, brez malih grehov, vsaj brez popolnoma radovoljnih ter brez nagnjenja do njih, vendar zadostuje, če so vsaj brez smrtnega greha in imajo trdni sklep, nikoli več ne grešiti; ako imajo tak trden in resničen sklep, ni mogoče, da se ne bi, če vsak dan prejemajo sv. obhajilo, počasi bolj in bolj oprostili tudi malih grehov in nagnjenja do njih.« Iz teh besedi razberemo to-le: Sv. Cerkev želi, da bi bili tisti, ki gredo k sv. obhajilu, brez vsakega, torej tudi brez malega greha. Vendar kdor nima smrtnega greha in ima trdni sklep, nikoli več ne grešiti, lahko gre vsak dan k sv. obhajilu, četudi ima popolnoma radovoljne male grehe in nagnjenje do njih.

Mislimo si torej slučaje iz vsakdanjega življenja: Danes je neka oseba v cerkvi. Pristopila bo k sv. obhajilu. Prišla bo zopet

domov, pa ne bo ji šlo vse tako kot bi rada: dela bo veliko in to in ono jo bo spravljalo v nevoljo, otroci bodo nagajali in se bode morda hudovala tako zelo, da bode jutri imela na sebi bo mogel še pristopiti jutri in pojutrišnjem in ves prihodnji teden hajilu? O da, še vedno: Saj pravi odlok, da zadostuje, če si vsaj brez smrtnega greha in imaš trdni sklep nikoli več ne grešiti. — Otrok je danes v cerkvi. Pristopil bo k sv. obhajilu. Prišel bo domov. Starši ga bodo kaj vprašali in prišel bo v zadrego tako, da se bo kaj malega zlagal in s tem naredil mali greh. Ali bo mogel še pristopiti jutri in pojutrišnjem in ves prihodnji teden k sv. obhajilu? O da! Sme pristopiti: Saj pravi odlok, da zadostuje, da si brez smrtnega greha.

Kajne, predragi v Gospodu! Sedaj bo ta in oni veliko raje pogosto pristopal k sv. obhajilu. Zlasti tisti, ki se imate boriti z izkušnjavami, ki se imate boriti z malimi grehi, kakor lenobo, nepokorščino, čutnostjo, lažjo, jezo itd., pristopajte pogosto k sv. obhajilu. Kajti vzemi razbeljeno kovinsko ploščo in brizgaj nanjo vodne kapljice; kajne, naglo se posuše na žarečem železu? Enako bodo tudi tvoji mali grehi polagoma izginili ob pogostem sv. obhajilu. Saj povzamemo to iz odloka samega, ki pravi: »Ako imajo tak trden in resničen sklep, ni mogoče, da se ne bi, če vsak dan prejemajo sv. obhajilo, počasi bolj in bolj oprostili tudi malih grehov in nagnjenja do njih.« Mali grehi nam torej ne branijo pristopati pogosto k sv. obhajilu.

Upam pa, predragi v Gospodu, da ga ni med vami, ki bi na podlagi teh besedi to-le sklepal: Dobro, v prihodnje se mi ni treba več ozirati na male grehe. Brez skrbi lahko dan za dnem delam male grehe in vendar smem iti kljub temu skozi celo leto k sv. obhajilu vsak dan. Kajti, kdor bi tako ravnal, ta ne bi imel drugega bistvenega pogoja, namreč pravega namena. Kdor namreč hoče večkrat pristopati k sv. obhajilu, mora imeti pravi namen.

2. Kdo pa ima pravi namen? Poslušajmo odlok, ki pravi: »Pravi namen pa je tedaj, če kdo želi prejeti sv. obhajilo ne iz navade, ničemurnosti ali človeških ozirov, temuč ker Bog tako hoče, da bi se vedno tesneje z njim v ljubezni združil ter bi z božjim lekom pomogel svojim slabostim in pomanjkljivostim.«

Kdo gre torej iz pravega namena k sv. obhajilu? Iz pravega namena hodi k sv. obhajilu: a) tisti, ki hodi zato, ker Bog tako hoče; b) tisti, ki hodi zato, da bi se z Bogom tem tesneje združil in c) tisti, ki gre zato, ker je sv. obhajilo najboljše zdravilo zoper slabosti in pomanjkljivosti.

Iz pravega namena pa ne hodi k sv. obhajilu tisti, ki hodi iz navade. Toda dobro pomnimo, da odlok pri tem, ko prepoveduje hoditi iz gole navade, ne izključuje »dobre« navade. Iz gole navade bi šel k sv. obhajilu tisti, kdor bi šel brez vse pri-

prave in bi niti ne vedel ne, kaj dela in kam gre, in tak bi grešil proti spoštovanju, ki smo ga dolžni najsvetejšemu zakramentu.

Iz pravega namena ne hodi k sv. obhajilu tisti, ki hodi iz ničemurnosti. Iz ničemurnosti pa hodi k sv. obhajilu n. pr. tisti, ki hodi radi ljudi, da bi ga hvalili in imeli za dobrega in pobožnega. Tak človek naj si pokliče v spomin besede, ki jih sliši pred vsakim obhajilom, rekoč: Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le besedo in moja duša bo ozdravljena. Gospod! ni mi do tega, kaj ljudje govorijo o meni, ali me hvalijo ali grajajo, dovolj mi je, da imam le tebe, ki si moje vse.

Iz pravega namena ne bi hodil k sv. obhajilu tisti, ki bi hodil edinole iz človeških ozirov. Vendar pa poudarjam besedico: edinole iz človeških ozirov. Kajti mal ozir na ljudi še ne izkvari pravega namena. Take človeške ozire bi imel n. pr. tisti, kdor bi šel k sv. obhajilu samo zato, da bi ga predstojniki hvalili, da bi si pridobil njih naklonjenost ali pa, da ne bi mu predstojniki zamerili.

Slednjič bi ne hodil iz pravega namena k sv. obhajilu tudi tisti, katerega število malih grehov se ne bi prav nič zmanjšalo, kljub temu, da pristopa pogosto k sv. obhajilu. Kajti odlok pravi: »Ni mogoče, da se ne bi, če vsak dan prejemajo sv. obhajilo, počasi bolj in bolj oprostili tudi malih grehov in nagnjeni do njih.« Če je torej kdo, ki hodi pogosto, dà, vsak dan k sv. obhajilu, pa vendar ostane od dne do dne enako lahko-mišljen glede svojih laži; če je torej kdo, ki hodi pogosto, dà, vsak dan k sv. obhajilu, pa ostane kljub temu od dne do dne enako len v izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti; če je torej kdo, ki hodi pogosto, dà, vsak dan k sv. obhajilu, pa ostane od dne do dne enako vdan jezi, enako prepirljiv, enako zamerljiv, neprijazen do svojega bližnjega, takemu človeku, predragi v Gospodu, bi morali reči to-le: Prijatelj, nikar ne hodi pogosto k sv. obhajilu. Kajti ti ne hodiš iz pravega namena. Če bi imel pravi namen, moralo bi se polagoma zmanjšati število tvojih malih grehov. Če pa kdo opazi, da se število njegovih malih grehov manjša, potem pa naj pristopa brez skrbi. Četudi tu in tam naredi popolnoma prostovoljno mali greh, vendar ima znamenje, da se trudi in da ima pravi namen.

II. Ogleдали smo si torej dva bistvena pogoja za pogostno sv. obhajilo; ozrmo se še na dva druga pogoja, ki sta sicer tudi važna, a ne bistvena.

1. V 4. točki odloka beremo to-le določilo: »Ker pa zakramenti nove zaveze milost podele sicer vsakikrat, kadar jim sami ne delamo ovire, a vendar vedno tem večjo, čim bolj smo pripravljeni, zato se je treba za sv. obhajilo skrbno pripraviti in po sv. obhajilu zahvaliti, primerno močem, stanu in poklicu.« Iz teh besedi povzamemo to-le: Kdor je v stanu milosti božje in ima pravi namen, prejme vedno milosti brez ozira na druge okoliščine. Torej prejme

milosti tudi otrok, ki še ničesar ne vé, kaj dela. Torej prejmemo tudi milosti, četudi bi se neposredno pred in po sv. obhajilu nič ne pripravili in nič ne zahvalili. Vendar pa moramo takoj pripomniti, če bi kdo vso pripravo in zahvalo pred in po sv. obhajilu opuščal, bi grešil, in sicer, če to dela iz z a n i č e v a n j a, je njegov greh velik, če to dela iz lenobe, zanikarnosti itd., je njegov greh mali greh. Drugič pa povzamemo iz 4. točke odloka tudi to-le: Pri sv. obhajilu prejmemo tem več milosti, čim bolj se pripravljamo in čim bolj se zahvalimo po sv. obhajilu za ta največji dar. Godi se z nami kot se godi z njivami. Gospodar ima različne njive; nekatere manj, druge bolj rodovitne; nekatere obdeluje bolje, druge slabše. In sedaj gre in vseje na vse njive čisto seme. Kajne, seme bo vzklilo na vseh; toda sadovi bodo tem lepši, čim bolj je skrbel gospodar za njivo, preden jo je obsejal, in čim bolj je skrbel za njivo tudi potem, ko je bilo seme vsejano. Enako je tudi z nami. Kristus pride v naša srca; toda ljubezen do Boga se bo tem bolj pomnožila, čim bolj smo se za sv. obhajilo pripravili in čim bolj se tudi zahvalimo.

In tretjič povzamemo iz navedene točke odloka tudi te-le nauke: Za sv. obhajilo se je treba vestno pripravljati in po sv. obhajilu zahvaliti, toda pomnimo, da mora biti ta priprava primerna močem, stanu in poklicu. Po vsem tem se ne zahteva dolga priprava, ampak pred vsem goreča priprava. Kdor se torej ne more dolgo pripravljati in zahvaljevati, ta mora storiti nekoliko krajše; toda g o r e č a pa mora biti priprava pri enem kot pri drugem.

Poglejmo v življenje. Danes sta tukaj hlapec in dekla. V službi sta v taki hiši, kjer se še redno opravlja jutranja in večerna molitev. Rada bi pristopila k sv. obhajilu. Toda pozno sta prišla k maši in le nekaj minut jima ostane, če prejmeta po sv. maši sv. obhajilo, za zahvalo. Ali naj torej izostaneta od sv. obhajila, če drugače večkrat pristopata? Nikakor ne! Če drugače pogosto pristopaš, tudi danes lahko mirne vesti pristopiš, četudi ostane samo pet minut za zahvalo. Podobnih slučajev je dovolj.

2. Še en pogoj je, katerega mora imeti pred očmi, kdor hoče pogosto, dà, vsak dan prejemati sv. obhajilo. V 5. točki odloka beremo sledeče: »Da pa bodo verniki pogostno in vsakdanje sv. obhajilo prejemali z večjo razsodnostjo in večjim zasluženjem, je treba spovednikovega s v e t a. Vendar naj spovedniki pogostnega ali vsakdanjega obhajila nikomur ne branijo, kdor je v milosti božji in pristopa k sv. obhajilu s pravim namenom.«

Kaj sledi iz tega? Ali mora tisti, ki pogosto, dà, vsak dan pristopa k sv. obhajilu, v vseh slučajih vprašati spovednika za svet, če sme pristopiti? Ne. Nihče ga ne more siliti k temu. Kajti pravzaprav nima spovednik nobene pravice več, dovoljevati pogostno sv. obhajilo. Kajti to pravico so prejeli vsi ver-

niki brez razlike stanu in starosti naravnost iz Rima, oziroma od božjega Odrešenika samega.

Vendar pa dela prav in modro pred vsem tisti, ki vpraša poprej, preden začne pogosto prejemati sv. obhajilo, za svet. Kajti spovednik je tisti, ki najboljše pozna dušno stanje spovedenčeve in mu bo vedel prav in modro svetovati. Saj sami vemo, kako radi se motimo, kadar sami sebe presojujamo. In spovednik se bo ravnal po odlokih in pravzaprav ne bo dajal dovoljenja, ampak bo samo povedal spovedencu, če ima potrebne pogoje za pogostno sv. obhajilo.

Tako smo zopet preudarili poglobitne pogoje za pogostno, dà, vsakdanje sv. obhajilo.

Bilo je leta 1906., ko je razsajal grozen potres na otokih Tihega oceana. Na otoku Tumako so začutili proti 10. uri potresni sunek, ki je trajal 10—15 minut. Kmalu nato so se dvignili valovi, visoki kot gora, in hiteli so proti otoku. Nevarnost je bila velika, da odneso vse. Strah je postajal vedno večji. Tedaj pa je hitel tamošnji župnik v cerkev. Vzel je Najsvetejše in šel je proti obrežju. Množice so ga spremljale in molile. Duhovnik naredi križ in val se poleže. Toda kmalu pride drugi val, a duhovnik zaupa v Boga in naredi križ, in val se poleže. Kmalu se je morje umirilo in veselje je bilo v srcih vseh otočanov.

Predragi v Gospodu! Ali ni otok Tumako prelepa podoba sv. Cerkve v današnjih dneh in ali ni ta duhovnik prelepa podoba Pija X.? Tudi v sv. Cerkev se zaganjajo valovi nevere, združeni z brezmejnimi obrekovanjem in sovraštvom. Res! otok ne more biti uničen, Cerkev bo ostala do konca sveta, toda posamezni njeni udje lahko utonejo v neveri. Toda nastopil je Pij X. in zaklical vsakemu izmed nas, bodisi da smo revni ali bogati, učeni ali preprosti, mladi ali stari, zaklical je s presveto hostijo v roki: »Vzemite in jejte. Tu je vaša rešitev. Čim večkrat pristopate k mizi Gospodovi, čim večkrat zauživajte njegovo telo, tem bolj ste varni pred valovi nevere in novodobnega poganstva, tem gotoveje zveličate svoje duše.« Amen.

Ivan Filipič.

Priložnostni govori.

Govori za mladeniške Marijine družbe.

VI.

Drug sovražnik, pa močan in zvit sovražnik s v. čistosti, vas zalezuje v osebah drugega spola, ali z drugimi besedami, v predomačem in preprijaznem občeivanju z drugim spolom.

Junak, o katerem ste zadnjič slišali, baini Odisej, je veslal s svojimi tovariši po morju in prišel mimo osamljenega otoka. Na njem so bivale zale deklice po imenu Sirene in pele s tako lepim glasom, da so privabile vsakega mimoidočega popotnika na otok. Komaj je pa stopila tujčeva noga na suho, so ga zgrabile in ga niso več izpustile. Velika grmada kosti je pa pričala o žalostni usodi zapeljanega nesrečnika. Odisej zamaši ušesa tovarišev z voskom, da Siren niso slišali, sam se je pa dal privezati z močnimi vrvmi na jambor in tako so srečno ušli preteči nevarnosti.

Mladeniči! Sovražnik Odisejev je tudi sovražnik vaše sv. čistosti. Vsako preprijazno občeivanje z ženskami je glas Siren, ki hoče škodovati vaši duši. Mladenič, ki hoče ostati čist, se mora ogibati oseb drugega spola. Dobro me poslušajte! Bog je ustvaril moža in ženo in hoče, da žive na svetu oboji: moški in ženske in se vsi zveličajo. Ker smo oboji na svetu, ni mogoče, da bi med seboj tudi ne občeivali. In samoposebi ni tudi nič napačnega, če ste mladeniči prijazni in postrežljivi nasproti osebam drugega spola. Živimo pač na svetu in med svetom. A kaj drugega je: biti prijazen in domač, pa, preprijazen in predomač. Le preprijazno in predomače občeivanje z ženskami, kakor se godi v slabih družčinah, po gostilnah, pri plesu, pri ponočevanju, privede na krivo pot, na pot pregrehe. Tega se, mladenič ogibaj! Mar li ne govorim resnice? »Našel sem,« pravi Sv. Duh, »ženo, bolj grenko kakor smrt; zanka je, ki jo nastavi lovec, srce njeno: mreža, njene roke, vezi. Kdor hoče Bogu dopasti, beži pred njo« (Prid. 7, 27). Povprašajte vsakdanjo skušnjo! Poglejte mladeniča, ki prerad zahaja v žensko družbo in se vede v nji predomače! Kako se izpreminja! Ne mara za cerkev, molitev mu je dolgočasno delo. Pametnih tovarišev se izogiblje. Ali mislite, da bo ostal čist? Prav gotovo ne. Nečiste izkušnje ga bodo premagale. Prišli bodo najprej grehi v mislih; iz teh bodo izšle nečiste želje in njihov sad: nečista dejanja. Človeška narava je po izvirnem grehu tako izkvarjena, da se vzbudi v srcu samoodsebe nečisto, grešno nagnjenje, če občujeta dve osebi raznega spola prevečkrat in preprijazno med seboj. Kdor hoče, da se ne bo osmodil, ne gre preblizu ognja. Kdor hoče, da ne bo zagorel v njegovem srcu ogenj nečistega poželenja, se varuje predomačega obče-

vanja z ženskami, ki se v njem skriva ogenj nečistosti. Ta ali oni bi mi morebiti rad ugovarjal, češ: zame to še ni nobena nevarnost, saj imam pamet. Nikar se ne varajte! Si li modrejši, kakor je bil kralj Salomon? Kraljica iz Sabe je prišla od daleč občudovat njegovo modrost in sploh je bil znan kot kralj, ki mu ni nihče kos v modrosti. Kljub vsej modrosti so ga na stara leta zvedle ženske na grešna pota. — »Molim in hodim v cerkev, — si sam sebi prigovarjaš — zame ni nevarnosti.« Bolj svet in pravičen gotovo nisi, kot je bil pobožni kralj David, ki je zložil veličastne in nepopisno lepe psalme. Pa vendar bogu vdani kralj David ni hodil vedno pred obličjem Gospodovim. Omamila ga je ženska. Za vsakega je torej tako preprijazno obcevanje nevarnost; nihče naj ne misli, da ne bo nikoli grešil.

Sploh ohranite, mladeniči, sveto spoštovanje do oseb drugega spola. Zakaj? Sestre so Marijine. Devica Marija nam je rodila Jezusa, ki nas je greha in pekla odrešil. Zato zasluži, da jo časti hvaležno cel svet in se ji klanja v globoki ponižnosti. Glejte! Ženske so sestre Marijine. Če spoštujete zares prvo med vsemi ženskega spola, spoštujte tudi druge, njene sestre. Marija je bila izbrana za mater Sinu božjega in je bila tako zelo počaščena in visoko povišana. Počaščena in povišana pa ni bila le ona, ampak tudi njene sestre, vse ženske. Vse je nekako povzdignila, vsem naklonila veliko čast. Mladenič, ki ima to zavest, časti Marijo, spoštuje pa tudi vse ženske. Ne čudite se torej, ko vam povem, da sv. Alojzij celo svoji materi ni hotel v obraz pogledati; tako spoštovanje je namreč gojil do nje. O pobožnem pisatelju pripoveduje zgodovinar: vselej se je umaknil v stran s pota, kadar je imel srečati žensko. To pa zato, »ker je izšel iz njenega spola Zveličar sveta«. Imejte torej do oseb drugega spola veliko spoštovanje. Vse, ki so v milosti božji, so neveste Kristusove, ki jih On sam ljubi in ščiti. Gorje mu, ki bi si upal skaliti jim mir srca, bližati se jim s slabim namenom. Dekleta so tudi večidel v Marijini družbi. Kaj naj rečem o človeku, ki bi se vedel vpričo njih nespodobno, nespoštljivo. V varstvu Matere božje so, v zavetju Device moškočne. Brezmadežni so posvečene. Marija je pa zadostj močna, da se lahko maščuje nad lopovi, ki bi hoteli storiti kaj žalega njenim varovankam.

Mladeniči Marijini! V Marijini družbi ste. Posebno vi spoštujte sestre Marijine. Bog vam je dal pamet. Bodite torej pametni. Spoštujte jih in se nikar ne mudite brez potrebe v njihovi bližini. Egiptovskega Jožefa je zalezovala ničvredna Putifarjeva žena. Jožef beži v strahu, da ne bi izgubil čistosti. Bog ga je zato bogato poplačal in ga povišal za prvega svetovalca egiptovskega faraona. Kaj naj še rečem! Mladeniči! Varujte se žensk, da boste lahko ohranili do njih sveto spoštovanje in tako ostali čisti. Plačnik za to vam je vsemočni Bog.

Anton Hafner.

Pogled na slovstvo.

Priprava otrok za prvo sv. izpoved, prvo sv. obhajilo, sv. birmo. Spisal † Anton Bonaventura, škof ljubljanski. V Ljubljani, 1915. Natisnila »Katoliška Tiskarna«. Str. 43. Cena 40 vinarjev.

Odkar je izdal Pij X. dne 8. avgusta 1910 odlok, ki vелеva, naj otroci gredo prvokrat k sv. obhajilu takoj, ko morejo že toliko smisliti, da ločijo najsvetejši zakrament od navadnega kruha, to je okrog sedmega leta, so si vsi veroučitelji želeli natančnega navodila, kako naj se uredi pouk v prvem šolskem letu pred pripravo na prvo spoved in na prvo sv. obhajilo, kako naj se vrši priprava za otroke, ki naj prvič pristopijo k imenovanima zakramentoma, v kolikem obsegu naj se razlože potrebni nauki in na kakšen način naj se to zgodi. O vseh navedenih vprašanjih nas jasno pouči knjižica presvetlega ljubljanskega knezoškofa: »Priprava otrok za prvo sv. izpoved, prvo sv. obhajilo, sv. birmo.« — Od početka šolskega leta do velike noči naj razlaga veroučitelj otrokom poglobitne resnice sv. vere (str. 6). Navodilo za to ima v Ljubljanski I. sinodi (str. 160); kot pomoček mu bodo izborno služile Ant. Kržičeve kateheze za nižjo skupino (Kršč. Detoljub, VI.—XII. letnik). Po veliki noči se prične bližnja priprava za prvo izpoved in prvo sv. obhajilo. Pri pripravi otrok za prvo sv. izpoved naj se razloži otrokom ustanovitev sv. pokore in pet za pokoro potrebnih reči, pri pripravi za prvo sv. obhajilo pa nauk o sv. Rešnjem Telesu in sv. obhajilu. Jedrnate, pristrčne kateheze v teh resnicah podaja Presvetli v svoji knjižici na str. 8—19, oziroma na str. 22—32; v predgovoru pa omenja Presvetli, naj gg. veroučitelji imenovane resnice tudi obširneje razlože; pri tem jim bodo kot pripomoček dobro služile »Kateheze za prvece. Priprava za prvo izpoved, prvo sv. obhajilo in za birmo«, ki jih je izdalo Društvo slovenskih katehetov. Zlasti važno je navodilo Presvetlega o najbližnji pripravi na prvo sv. izpoved (str. 19—20) in na prvo sveto obhajilo (str. 32—33); neposredna priprava na prejem prvega sv. obhajila naj se vrši tri do pet dni v cerkvi pred Najsvetejšim.

Na str. 34—43 je navodilo za pripravo na sv. birmo. Pri splošnih navodilih in pri najbližnji pripravi se ozira Presvetli na vse birmance katerekoli starosti, nauk o potrebi in milosti sv. birmе pa je priredil zlasti za otroke v prvem in drugem šolskem letu.

»Pripravo otrok za prvo sv. izpoved, prvo sv. obhajilo in sv. birmo« je Presvetli z vso drugo tvarino, namenjeno za »Instructio pastoralis« ljubljanske škofije, poslal pred natisom v vse župnije, da so imeli vsi duhovniki prilliko na pastoralnih konferencah se o tem posvetovati in vse želje Presvetlemu sporočiti. Delo je sedaj dovršeno in bo prav izdatno pripomoglo natančneje izvrševati odlok sv. očeta Pija X. o zgodnjem sv. obhajilu otrok, ki bodo v krstni nedolžnosti prejeli prvokrat Zveličarja in ga pogosto, če mogoče, tudi vsak dan prejemali kot najboljšo brambo proti grehu.¹

Al. Stroj.

¹ Isto važno tvarino kot presvetli ljubljanski knezoškof v knjigi »Priprava otrok za prvo sv. izpoved, prvo sv. obhajilo, sv. birmo«, obravnava znani katehetični pisatelj H. Stieglitz v knjigi »Kommunionlehren für Kinder und Jugendliche«, ki je prav te dni izšla.

Glasba.

1. Stanko Premrl: **Slava presv. Evharistiji!** Zbirka 75 evharističnih pesmi za mešani zbor. Založila »Katoliška Bukvarna«. Cena partituri 6 K, glasovi po 60 vinarjev.

To je glasbeni odmev veličastnega avstrijskega evharističnega leta, ki je doseglo svoj višek v evharističnem kongresu na Dunaju. Slovenski skladatelji so najlepše svoje proizvode poklonili evharističnemu Kralju. In v resnici se mora reči, da je zbirka glede kvantitete kakor glede kvalitete prav dobra: cerkvenih skladateljev skoro nobenega ne manjka, pa še nova imena so se prikazala, nekatera celo z velikim sijajem, prav posebno zvezda Hochreiterjeva vse druge prekaša po svojem nenavadnem žaru.

Prepričani smo, da ne bo lahko najti glasbenika, ki bi z zbirko ne bil zadovoljen; saj dobi v njej precej gradiva ta, ki stavi na cerkveno pesem najvišje zahteve, še več pa ta, ki se zadovoljuje in naslaja z najpreprostejšo koncepcijo in obliko; ta, ki hoče globoko občutenih, rekel bi, z neko glasbeno mistiko zasnovanih, po ideji in formi čez vse bogatih pesmi, pa tudi ta, ki ostaja raje pri prijazni površini, ki ne orje rad na globoko, ki preiskavanje srčnih globočin drugim prepušča. Nihče pa ne more zahtevati, da bi bile vse pesmi ene zbirke samo eni potrebi, eni župniji, enemu zboru prilagojene. Zakaj da bi mogel kdo zbirko tako urediti, da bi bile vse pesmi vsem najrazličnejšim zborom enako primerne, to vendar vsakdo na prvi pogled uvidi, da je čisto nemogoče. Zeleti je le, da častita cerkvena predstojništva po zbirki prav pridno segajo in pa hkrati organiste opomnijo, naj take pesmi najprej uče, ki ne presegajo moči zborovih; tudi v glasbi se le polagoma napreduje, ne skokoma.

Dr. Fr. Kimovec.

2. Kraljici nebes in zemlje. Zbirka Marijinih pesmi za mešani zbor, samospeve in orgle. Uglasbil Karlo Adamič. — Cena partituri 1 K 80 vin., glasovi po 40 vin. V Ljubljani, 1915. Str. 9. Založila »Katoliška Bukvarna«.

Dvanajst novih Marijinih pesmi, ki bodo našim cerkvenim zborom, zlasti za bližajoči se majnik, dobrodošle. Te po slogu zmerno moderne skladne so vsekakor jasno zamišljene, blage v melodiji, fine v harmonijah. Lepe in prikupne so vse brez izjeme, posebno vznesene: Naši Materi; Slava Mariji, prečisti Devici; Zdrava Matil; Brezmadežni; O gospa, o mati moja. Iskreno občutena sta tudi sopranska samospeva v skladbah: »Ti, o Marija« in »Češčena Kraljica« (Salve Regina). Vsled resnične glasbene vrednosti in hkrati lahke izvedljivosti zaslužijo Karlo Adamičeve Marijine pesmi vsestransko, kar najtoplejše priporočilo.

Stanko Premrl.

Priporočilo knjig.

Katoliška Bukvarna priporoča iz svoje založbe nastopni knjigi, ki ju je izdala Marijina družba v ljubljanskem semenišču:

1. O. J. Lintelo: **Mladini!** Pogosto in vsakdanje sv. obhajilo. K—30, 20 izvodov ali več po K—25.

Knjižica prepričevalno govori o potrebi pogostnega sv. obhajila za mladino; obsega tudi daljšo in krajšo pripravo in zahvalo za pogostno in vsakdanje sv. obhajilo.

2. O. J. Lintelo: **Staršem in vzgojiteljem!** Navajajte otroke, da bodo hodili pogosto k sv. obhajilu. K—25, 20 izvodov in več po K—20.

V drugi izdaji priljubljene knjižice so natisnjeni tudi glavni odloki sv. očeta Pija X. o pogostnem in vsakdanjem sv. obhajilu.